

Tartu Ülikool
Bioloogia-geograafiateaduskond
Geograafia instituut

TALLINNA ROHEALADE KÜLASTATAVUS JA KÜLASTAJATE HINNANGUD

Teemaplaneeringu „Tallinna rohealad” taustauuring

Olle Järv, Siiri Silm, Rein Ahas

Tartu 2006

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Tallinna rohealade olukord	5
2. Andmed ja meetodika	8
2.1 Uurimusala.....	8
5 detailsemalt uuritud roheala.....	8
20 vähemdetailset uuritud roheala	9
2.2 Loendus- ja küsitluspunktid.....	12
2.3 Loenduse ja küsitluse meetodika	12
2.4 Ilm.....	13
2.5 Andmete kirjeldus.....	14
3. Rohealade kasutamise intensiivsus	17
4. Rohealade kasutamise ajaline rütm.....	19
5. Rohealade kasutajate liikumisviisid.....	23
6. Rohealade kasutajate sotsiaalne profiil.....	24
7. Rohealade külastamise sagedus	28
8. Rohealadel viibimise aeg	33
9. Rohealadel viibimise põhjused	37
10. Rahulolu Tallinna rohealadega	42
11. Rohealade turvalisus	46
12. Rohealade puudused	48
13. Rohealade vajadused.....	50
14. Järeldused ja arutelu.....	51
15. Soovitused planeerijatele	53
Kokkuvõte.....	57
Kirjandus.....	58
Lisa 1. Rohealade loenduse- ja küsitluse lisamaterjalid	59
Lisa 1.1 Uuritava 5 roheala loendus- ja küsitluspunktide asukohad.....	59
Lisa 1.2 Uuritava 20 roheala loendus- ja küsitluspunktide asukohad.....	61
Lisa 1.3 Tallinna haljasalade uuringu küsitlusankeet	68
Lisa 2. Seonduvad uuringud	71
Lisa 2.1 Uuringu „Linnametsa mõiste ja linnametsa planeerimise praktika Eestis: Merimetsa-Stroomi ala juhtumuuring“ (Pumm 2006) järeldused.	71
Lisa 2.2 Turistide meelspiirkonnad Tallinnas mobiilpositsioneerimise andmetel	75

Sissejuhatus

Taasiseseisvunud Eestis toimub väga kiire ühiskondlik areng. Eriti ulatuslikud on muutused Tallinnas, kus muutuvad linna funktsioonid, hoonestus ja avalik linnaruum. Uut hoonestust ja teedevõrku ehitatakse ning rekonstrueeritakse jätkuvalt. Koos intensiivse ehitustegevuse ja tehiskeskonna muutumisega on muutumas ka rohealade tähendus elanikkonnale ja kasvanud surve rohealade kasutuselevõtuks.

Kuigi rohealad katavad üle 25% kogu Tallinna pindalast, ei ole Tallinna rohealadele siiani pööratud piisavalt tähelepanu. Otseseid investeeringuid parkide korrashoiuks ja funktsioonide laiendamiseks on tehtud eelkõige kesklinnas ja tihedasti asustatud piirkondades. Alafinantseerimisest tulenevalt on olemasolevate rohealade taimestiku ja infrastruktuuri seisund vananenud, turvalisus annab soovida ning korralik rohevõrgustik Tallinnas on välja arendamata.

Nende probleemide lahendamiseks on koostamisel teemaplaneering „Tallinna rohealad”, mis käsitleb Tallinna parkide ja linnametsade olukorda ning proovib lahendusi leida nii ökoloogilisest kui ka sotsiaal-kultuurilisest aspektist lähtudes. Käesolevas töös kasutatakse sünonüümina mõisteid roheala ja haljasmaa, need tähistavad summaarselt kõiki loodusliku taimkattega avaliku linnaruumi tüüpe. Haljasalad on haljasmaa hooldatud alad. Pargid leiavad kasutamist oma traditsioonilises tähenduses kui hooldatud ja kujundatud rohealad. Linnametsade definitsioonid on erinevates riikides erinevad, aga üldjoontes on tegemist parkidest vähem hooldatud aladega, millel on ka looduslik alustaimestik. Samas on linnametsal tugevad linnalised mõjud külastatavuse, õhu- ja mürasaaste tõttu (Pumm 2006; Konijnendijk 2000; Rydberg ja Falck 2000; Sander 2001).

Rohealade sotsiaalseid aspekte ja kasutust on Eestis ja Ida-Euroopas uuritud suhteliselt vähe. Eestis on linnauuringute ja planeerimise kontekstis läbi viidud mõningaid uuringuid parkide kasutatavusest ja külastajate hinnangutest. Turu-uuringute AS korraldas 2005. aastal Eesti linnade külastatavuse uuringu, milles küsiti infot ka haljasalade ja parkide seisundi kohta. Eesti elanikud hindasid 2005. aastal kõige kõrgemalt Põltsamaa (4,54 punkti) ja kõige madalamalt Rapla (3,96) parkide ja hajasalade seisundit. Tallinna parkide seisundit hinnati heaks (4,05 punkti 2005.a., 4,07 punkti 2004.a., 4,09 punkti 2003.a.) (Turu-uuringute AS 2005). Tallinna linnametsade kasutuse planeeringulisi aspekte on uuritud Tartu Ülikooli geograafia instituudis P. Pummi (2006) poolt uurimistöös „Linnametsa mõiste ja linnametsa planeerimise praktika Eestis: Merimetsa-Stroomi ala juhtumuring”. Selles töös tuuakse välja

linnametsade planeerimise olulised aspektid erinevate huvigruppide esindajate seisukohast. Selgus, et linnametsade suhtes on põhiliselt kolmes suunas huvisid: a) säilitada metsad metsiku loodusena; b) arendada metsad üldkasutatavateks puhkealadeks; c) arendada metsade äärealadel „möödukat” elamuehitust. Erinevate huvigruppide seisukohtade kaalumise näitas, et täna domineerib soov puhkeala arendamiseks.

Käesoleva uuringu põhieesmärk on hinnata Tallinna rohealade kasutuse sotsiaalseid aspekte: külastatavust ja külastajate hinnanguid. See informatsioon on aluseks teemaplaneeringu põhiseisukohtade väljatöötamisele ja edasist adresseerimist vajavate küsimuste formuleerimisele. Sellest lähtuvalt on käesoleva töö eesmärgid järgnevad.

1. Selgitada välja Tallinna suuremate rohealade kasutuse ajaline ja ruumiline varieeruvus, sh erinevate nädalapäevade ja kellaaegade lõikes.
2. Selgitada välja rohealade kasutajate sotsiaalsed tunnused ajas ja ruumis.
3. Selgitada välja kasutajate arvamused rohealade kasutusest ja seisundist, hinnata nende rahulolu.
4. Koondada konkreetsete ettepanekud rohelade teemaplaneeringus adresseerimiseks.

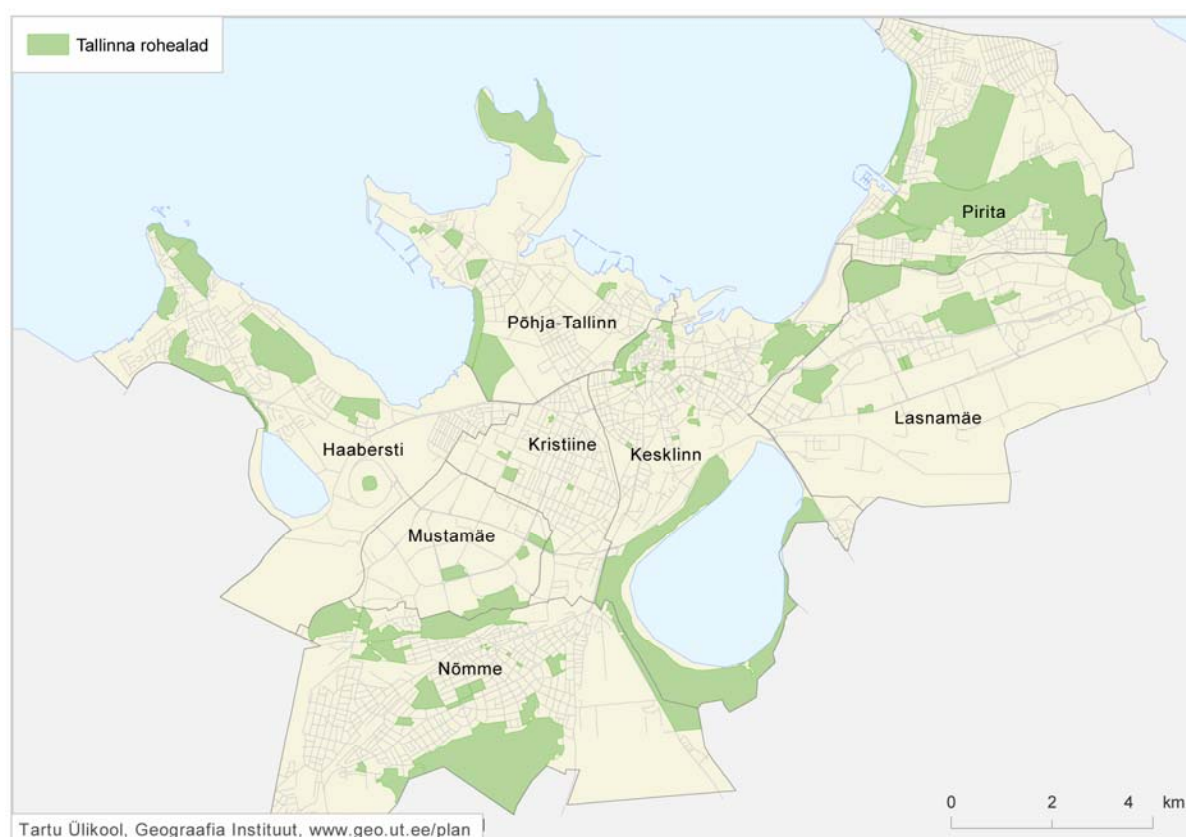
Lisaks otsestele rakendustele pakub rohelade kasutus ka akadeemilist huvi, linnaruumi kasutus ja selle väärtustamine huvigruppide poolt on kiiresti arenevaks uurimisteenaks. Käesolev uuring oleks üheks andmeallikaks tulevastele uurijatele, kes saavad võrrelda Tallinnas ja tema rohealadel toimunud muutusi.

Tallinna rohealade külastajaid loendati ja küsitleti 25 Tallinnale iseloomulikul ja olulisel rohealal 7 päeva jooksul ajavahemikul 14.–20. augustini 2006. Uuritavatel rohealadel viidi läbi 245 15-minutilist loendust ja küsitleti kokku 542 rohealal viibijat. Linnametsade uuringul lähtuti P. Pummi ja välisturistide osatähtsuse hindamisel A. Aasa poolt läbi viidud töödest.

Autorid tänavad kõiki välitöödel osalenud inimesi Tartu ja Tallinna Ülikoolist; Tallinna Linnaplaneerimise Ameti töötajaid nõuannete eest uurimuse koostamisel ning tallinlasi, kes uuringus vastutulelikult osalesid.

1. Tallinna rohealade olukord

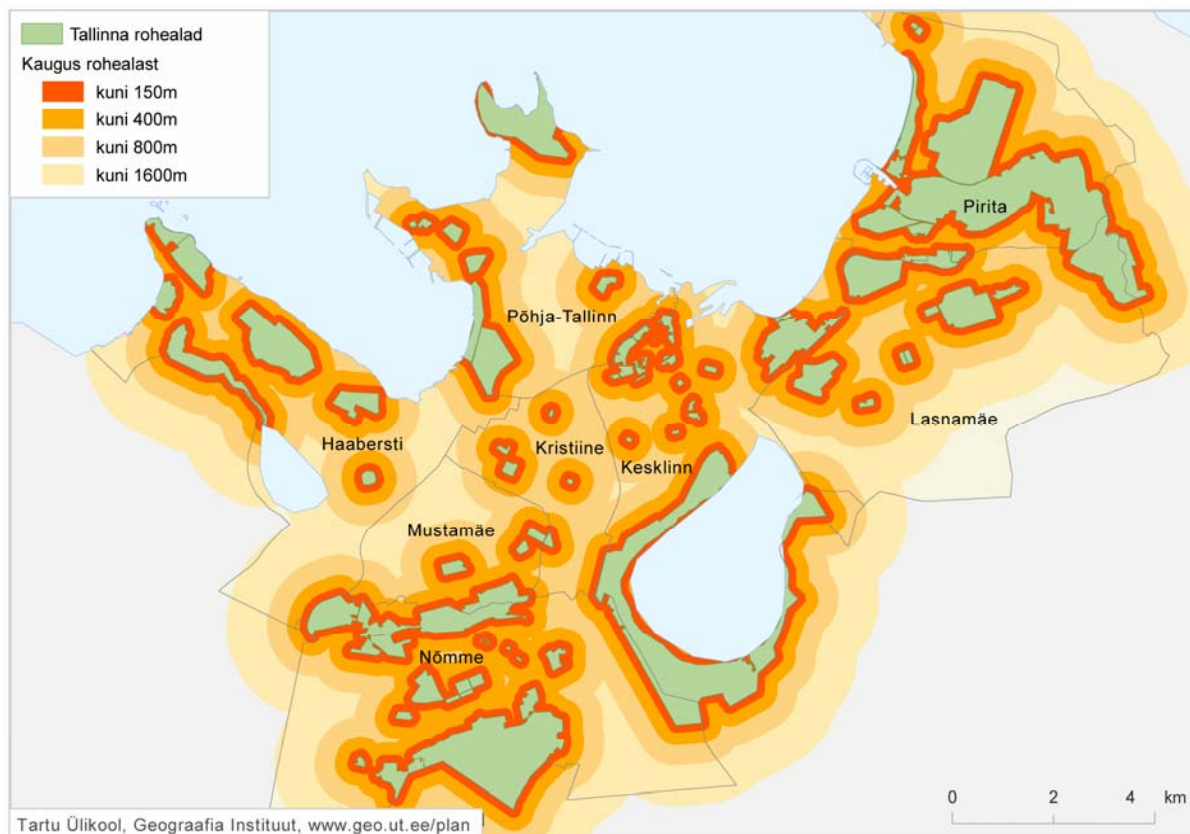
Tallinna rohealade kogupindala on ligikaudu 40 km², mis moodustab üle 25% Tallinna pindalast. Rohealade jaotus Tallinna linnaosade vahel on väga ebaühtlane (joonis 1). Näiteks Haabersti linnaosas pargid puuduvad, Kesklinnas aga paiknevad ligi pooled kogu Tallinna parkidest ja rohealadest. Samuti varieeruvad rohealatüübid: pargid, metsapargid, linnametsad, rekreatsioonialad jms. Rohealade pindala on linnaosa pindalast üle 30%, Mustamäel, Nõmmel ja Pirital. Kõige väiksem on rohealade osakaal Kristiine, Põhja-Tallinna ja Lasnamäe linnaosas.

Joonis 1. Tallinna rohealade paiknemine.

Rohealade kasutatavuse puhul on oluliseks näitajaks rohealade kättesaadavus ehk nende paiknemise kaugus inimeste elukohast. Ligipääsetavuse järgi on jagatud rohealad hoone ümbruse rohealaks (minimaalne kaugus kodust 150m), kvartali rohealaks (400m), asumi rohealaks (800m), linnaosa rohealaks (1600m), ülelinnaliseks rohealaks (3200m) ja linnametsaks (5000m) (Van Herzele jt 2000). Tallinnas on rohealadest 150m kaugusel olevat ala 33%, 400m kaugusel olevat ala 56%, 800m kaugusel olevat ala 81% ja 1600m kaugusel olevat ala 97% linna pindalast. Linnaosa rohealadega (kaugus 1600m) on kaetud peaaegu

kogu Tallinna linn (joonis 2). Asumi rohealad (kaugus 800m) katavad suurema osa Pirita, Kesklinna ja Kristiine linnaosast. Kvartali rohealad (kaugus 400m) on suurima osakaaluga Pirita linnaosas, kus on ka rohealade osakaal üks suurimaid.

Joonis 2. Tallinna rohealade kättesaadavus.

Tallinnas on haljasmaad ühe elaniku kohta ligi 100m², linnaosade vahelised erinevused on aga väga suured (tabel 1). Kõige rohkem haljasmaid elaniku kohta on Pirital, Nõmmel ja Kesklinnas, kus paiknevad suured linnametsad või metsapargid. Kõige halvem on olukord Kristiine, Lasnamäe ja Põhja-Tallinna linnaosas, kus ühe elaniku kohta on vähem kui 35m² rohealaid.

Tabel 1. Rohealade osakaal linnaosa pindalast ja roheala pindala ühe elaniku kohta. (Allikas: Tallinna Säätva Arengu ja Planeerimise Amet 2005; Tallinna Ettevõtlusamet 2006).

	Pindala (km ²)	Rahvaarv	Haljasmaa ehk roheala			Haljasala (hooldatud ala)		
			ha	osatähtsus pindalast	m ² /in	ha	osatähtsus pindalast	m ² /in
Tallinn	159,2	403505	4047	25%	100	1103	7%	27
Kesklinn	30,6	46180	876	29%	190	199	6%	43
Mustamäe	8,1	65692	356	44%	54	261	32%	40
Kristiine	7,9	29816	70	9%	23	69	9%	23

Haabersti	22,1	38968	503	23%	129	162	7%	42
Põhja-Tallinn	15,2	56994	187	12%	33	106	7%	19
Pirita	18,7	12277	649	35%	528	26	1%	21
Lasnamäe	27,4	114142	348	13%	31	242	9%	21
Nõmme	29,2	39436	1058	36%	268	38	1%	10

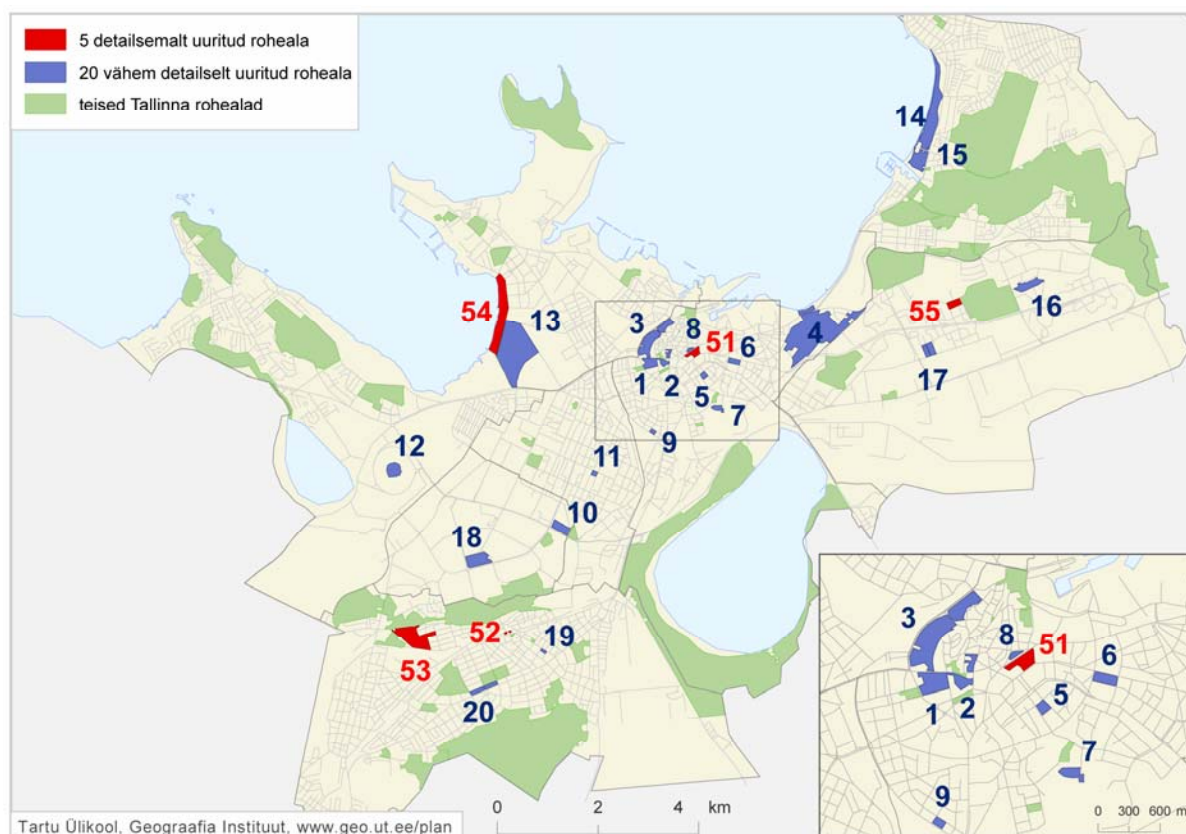
Erinevate ekspertide poolt on antud hinnanguid Tallinna rohealade seisundile. Puud ja põõsad on Tallinna parkides tihti vananenud, suur osa lühiealisemast põõsarindest on kahjustustega ning muru on paiguti tugeva surve all. Pargiteed, istumiskohad, valgustus ja veekogud on suures osas vananenud või vajavad korrastamist. Rohealadel puudub turvalisus ja valve puudumisel satuvad pargirajatised ja taimestik vandalismi ohvriks. Enamikel rohealadel puudub sotsiaalne sihtgrupp ja seega tarbitakse rohealaid ekstensiivselt. Struktureeritud rohealad (Tammsaare park) on samas ülerahvastatud. Hetke olukord tuleneb osaliselt rohealade hoolduse ja rekonstrueerimise alafinantseerimisest (Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Amet 2005).

Tallinna tänavahaljastute olukord varieerub vanuse ja liigilise koosseisu poolest. Paljud puud on liiga vanad, haiged või teede ja tänavate laiendamisel hävinenud. Elurajoonide haljastuse seisund on veidi parem, aga suuresti sõltuv antropogeensest mõjust (mehaanilised vigastused, tallamine) ja kasvutingimustest (ebasobiv keskkond). Suurelamutega hoonestatud alade haljastus on suhteliselt monotoonne ja kaootiline. Olemasolevad haljasalad ja rajatud teed ei vasta praktilisele liikumisvajadusele, mistõttu ei leia need ka linnakodanike seas kasutamist (Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Amet 2005).

2. Andmed ja meetodika

2.1 Uurimusala

Tallinna rohealade sotsioloogiline uuring viidi läbi 25 Tallinnale olulisel rohealal (joonis 3), mis valiti välja Tallinna Linnaplaneerimise Ameti spetsialistide poolt lähteülesande püstitamisel. Uuritud rohealadest paiknes 10 Keskklinnas, 4 Nõmmel, 3 Lasnamäel, 2 Põhja-Tallinnas, 2 Pirital ja 2 Mustamäel ning 1 Kristiine ja 1 Haabersti linnaosas.

Joonis 3. Uuritud rohealade paiknemine Tallinnas.

5 detailsemalt uuritud roheala

51. Tammsaare park (2,3 ha), ülelinnalise tähtsusega park Keskklinnas. See on üks ülerahvastatumaid parke Tallinnas, kuna jääb Vanalinna ja Tallinna ärikeskuse vahele. Parki läbivad diagonaalsed pargiteed, pargi keskel asub väljak, mille ääres on istumiskohad. Park vajab kaasajastamist.

52. **Keskuse park** (0,3 ha), kahest väikesest nelinurksest osast koosnev haljak. Paikneb Nõmme raudteejaama mõlemal küljel. Ühes osas asub laste mänguväljak ja teises osas park, mille keskel on istumiskohad.
53. **Glehni park** (31,3 ha), Nõmmel asuv kuuse-männi segapuistu, mille bioloogiline seisund on hea. Pargis asuvad aastaringselt kasutatavad valgustatud tervisespordirajad.
54. **Stroomi rannapark** (22,4 ha), ülelinnalise tähtsusega park Pelgurannas, Põhja-Tallinnas. Rannapargi metsasemat ala on inimtegevus tugevasti mõjutanud. Rannas paiknevad laste mänguväljakud ja istumiskohad ning kõnniteed, mis sobivad jalgratturitele ja rulluisutajatele. Valvega supelrand.
55. **Arbu park** (2,7 ha), uus struktureeritud park Lasnamäel. Pargis on kaks laste mänguväljakut, korrastatud haljastus, valgustus, istumiskohad ja prügiurnid. Rajatud on kõnniteed, mis sobivad ka jalgratturitele, rulluisutajatele ja rulasõitjatele.

20 vähemdetailiselt uuritud roheala

Kesklinn

1. **Hirvepark** (4,5 ha), bastionaalvööndisse rajatud ülelinnalise tähtsusega, looduskaitse all olev park Vanalinnas. Park on bioloogiliselt liigirikas, kuid vajab rekonstrueerimist. Pargis on 2 laste mänguväljakut. Valgustus on osaliselt uuendatud.
2. **Harjumägi** (2,5 ha), bastionaalvööndisse rajatud ülelinnalise tähtsusega, looduskaitse all olev park Vanalinnas. Park on bioloogiliselt liigirikas ja rekonstrueeritud (1998), teed siiski juba lagunened ja vajavad uuesti rekonstrueerimist. Vajalik kõlakoja kasutuselevõtt aastaringselt.
3. **Toompark** (9,2 ha), bastionaalvööndisse rajatud ülelinnalise tähtsusega, looduskaitse all olev park Vanalinnas. Park on bioloogiliselt liigirikas, kuid vajab rekonstrueerimist. Uuendamist vajavad teed ja põõsarinne. Toompargis on uuendatud valgustus, olemas on koerte aedik, Tornide väljakul ka laste mänguväljak

4. **Kadrioru park** (70,4 ha), koosneb mitmest eri ajaperioodil rajatud haljastutest, mis moodustavad mitmekesise ja ainulaadse maastikuarhitektuurilise kompleksi Narva mnt - Pirita tee ümbruses. Park on liigirikas ja selle haljasalade seisundit võib lugeda üldiselt heaks, kuigi Kadrioru puistu on muutunud kohati liiga vanaks ja puudub järelkasv. Kadrioru pargi rekonstrueerimine on lähiaastatel Tallinna haljastusalane prioriteet eelkõige ajalooliste parkide rohkuse ja esindushaljasala staatuse tõttu.
5. **Lembitu park** (0,9 ha), ülelinnalise tähtsusega ülerahvastatud park Kesklinnas. Park on keskmise ökoloogilise väärtusega kultuurpuistu, mida tuleb säilitada. Parki läbivad diagonaalsed pargiteed, olemas on uus valgustus, laste mänguväljak ja istumiskohad, tegemisel malelaud. Teed vajavad rekonstrueerimist.
6. **Politseiaed** (1,9 ha), ülelinnalise tähtsusega ülerahvastatud park Kesklinnas. Park on rekonstrueeritud 2005. aastal, kuid lahendamata on puskkaevu ümbrus. Pargis on olemas 2 laste mänguväljakut, koerte aedik, 2 puskkaevu ja skate-park.
7. **Poolamägi** (2,0 ha), kaitserajatisele rajatud (endine musulmanide kalmistu) haljasala on keskmise ökoloogilise väärtusega kultuurpuistu Kesklinnas. Puistus kasvab rohkesti miljööväärtust omavaid suuri puid, kuid on ka võsastunud nõlvu, mistõttu haljasala ootab projekti ja rekonstrueerimist.
8. **Viruvärava mägi** (0,6 ha), bastionaalvööndisse rajatud park, mis on rekonstrueeritud 2005. aastal. Pargis on olemas valgustus ja istumiskohad.
9. **Koidu park** (0,8 ha), kohaliku tähtsusega, ekstensiivse kasutusega park. Olemas on laste mänguväljak ja korvpalliplats.

Mustamäe

10. **Parditiigi park** (5,9 ha), valmis on tiigi kaldakindlustused, valgustus, laste mänguväljak on vana, aga korrastatud. Plaanis on teede ehitus ja uue mänguväljaku rajamine ning haljastuse täiendamine.

18. Männipark (10,5 ha), jaguneb puistuks ja pargiks. Puistu kvartalil kasvab ainult samblamännik, mille bioloogiline seisund on rahuldav, kohati kannatab puistu tugeva rekreatiivse koormuse all. Pargi osas on kivine pikniku-plats, liikluslinnak ja laste mänguväljak. Valgustust ja teid on rekonstrueeritud.

Kristiine

11. Räägu park (1,0 ha), ekstensiivse külastatavusega park, mille ümbruskond koosneb ühepereelamutest. Pargi äärtes on kõrghaljastus, keskel põõsad. Olemas on laste mänguväljak.

Haabersti

12. Õismäe tiigi ümbrus (4,6 ha), paremas seisundis kui ülejäänud monotoonne ja lage haljastus Väike-Õismäel, mis on peale Lasnamäed ökoloogiliselt teiseks kõige vaesema piirkond Tallinnas. Õismäe tiigi ümbruse puhkeala on valgustatud, seal on koorepurukattega terviserada ja koerte jalutusväljak. Tiigil on purskkaev.

Põhja-Tallinn

13. Merimets (50,8 ha), Stroomi rannapargist idapool olev linnamets, mille bioloogiline seisund on hea. Pargi inventar ja infrastruktuur puudub, metsas on tihe teeradade võrgustik.

Pirita

14. Rannapromenaad (ca 5 ha), kitsas linnametsariba Pirita ranna ja Merivälja tee poolse linnametsa vahel, mida läbib asfalteeritud kõnnitee. Bioloogiline seisund on rahuldav. On olemas üksikud istumiskohad, muu inventar puudub.

15. Merivälja tee äärne mets (ca 32 ha), Rannapromenaadi ja Merivälja tee vahele jääv linnamets, kus kasvab valdavalt männik. Bioloogiline seisund on rahuldav.

Lasnamäe

16. Kivila haljasala (9,2 ha), Kivila 3h, 19h, 7h, hiljuti rajatud struktureeritud uushaljastusala. Kõrghaljastuse puudumisest tulenevalt on haljasala väikese bioloogilise efektiivsusega ja väikese biomassiga. Bioloogilist seisundit pärsvivad

tugevad tuuled ja negatiivne inimõju. Vajalik infrastruktuur on välja ehitatud. Olemas on 2 laste mänguväljakut, skate-park, istumiskohad ja valgustus. Piki haljasala läbib asfalteeritud kõnnitee, mis sobib ka jalgratturitele ja rulluisutajatele.

17. Punase tänava haljasala (1,9 ha), Lasnamäele omane lage, väikese bioloogilise efektiivsusega ja väikese biomassiga roheala. Koosneb kahest osast, mille ümber on kõrgem haljastus ja keskel põõsad. Olemas on mänguväljak ja valgustus.

Nõmme

19. Õie park (0,7 ha), Nõmme linnaosale iseloomulik, kõrge männi haljastusega väikesepindaline park. Bioloogiline mitmekesisus on keskmine, kuigi pargis kasvab looduskaitse all olev hall päklikpuu. Parki läbivad diagonaalselt kõnniteed, pargi keskel asub purskkaev (mitte töötav), mille ümber on istumiskohad. Pargis on olemas laste mänguväljak.

20. Hiiu park (4,2 ha), haljasala, mis on osa Vabaduse parkmetsast. Puistu bioloogiline seisund on hea, kasvavad sambliku ja pohla kasvukohatüübi männikud. Haljasalal on olemas laste mänguväljak ja mõned istumiskohad.

2.2 Loendus- ja küsitluspunktid

Loendus- ja küsitluspunktid olid uuritavatel rohealadel nii loenduse kui küsitluse puhul samades kohtades ning paiknesid uuritava roheala peatee keskosas või kõige enam kasutataval teelõigul, mis tehti kindlaks eelneva vaatluse ja pilootuuringu käigus. Loenduskohas märgiti maha mõtteline loenduspiir, mida ületavaid inimesi loendati (suunda eristamata). Loendajatele/küsitlejatele anti igast loendus- ja küsitluskohast foto ja kaardi väljavõte, kuhu märgiti täpne loendus/küsitluspunkt (lisa 1.1 ja lisa 1.2).

2.3 Loenduse ja küsitluse meetoodika

Rohealade kasutajaid loendati igal loendusel 15 minuti jooksul, märkides üles liikujate arv liikumisviisi või tegevuse järgi (jalutajad, jooksja, jalgrattur, muu), kes liikusid üle määratud loenduspiiri, olenemata suunast. Loendamist alustati esimesest täisminutist peale

loenduskohta saabumist. Rohealade kasutajateks loeti igas vanuses inimesed, sh kärus olevad lapsed. Lemmikloomi (koerad, kassid jne) ei loetud.

5 detailsemalt uuritud rohealal loendati inimesi kõigil 7 päeval 4 tunniste intervallidega ehk kolm korda päevas: 9-13, 13-17 ja 17-21. Igal perioodil loendati igal rohealal ühe korra, rohealade loendamise järjekord ei olnud oluline. 20 vähem detailselt uuritud rohealal loendati inimesi kõigil 7 päeval, kuid loendamise aeg ei olnud määratud, kuid pidi aga jääma 9-21 vahemikku.

Igas küsitluspunktis küsitleti 10 inimest. Esimene küsitlus viidi läbi esimese inimesega, kohe peale küsitluspunkti jõudmist. Järgmine küsitletav oli järgmine küsitluspunkti jõudev inimene, kes ei olnud koos juba küsitletud inimesega. Kui korraga tuli mees ja naine, siis valiti vaheldumisi, kord üks ja kord teine. Iga küsitletava jaoks oli eraldi ankeet (lisa 1.3), kuhu küsitleja märkis vastused. Ankeedi koostamisel osalesid ja heakskiidu andsid Tallinna Linnaplaneerimise Ameti spetsialistid. Ankeediga uuriti küsitleja käest nelja põhi teemat:

1. küsitleja liikumisharjumused rohealadel ja nende külastussagedus;
2. küsitletava arvamus küsitletava roheala hetkeseisundi kohta;
3. küsitletava arvamus Tallinna rohealade hetkeseisundi kohta üldiselt;
4. küsitletava sotsiaalne taust.

5 detailsemat uuritud rohealal küsitleti igal 7 päeval 10 inimest, ajavahemikus 9-20. 20 vähemdetailselt uuritud rohealadel küsitleti 10 inimest 7 päeva jooksul, küsitlus pidi toimuma tööpäeval ajavahemikul 9-20.

2.4 Ilm

Kuna loenduspäevade ilm võib oluliselt mõjutada rohealade külastatavust, on järgnevalt toodud olulisemad ilmastikunäitajad (temperatuur, pilvisus, sademed) kõigi loenduspäevade kohta.

Reede, 11.08. Terve päev vahelduva pilvisusega, sademeteta ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 23,2C.

Esmaspäev, 14.08. Terve päev pilves selgimistega ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 20,5C.

Teisipäev, 15.08. Hommikul kella 7 paiku sadas kohati hoovihma, kella 8-11 vahel uduvihma, päeval pilvine sademeteta ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 18,8C. Ööpäeva sademetehulk 7mm.

Kolmapäev, 16.08. Hommikul poolpilvine, pärastlõunal kella 14-17 vahel kohati tugev hoovihm, õhtul poolpilvine. Õhutemperatuur kell 12:00 22,6C. Ööpäeva sademetehulk 13,5mm.

Neljapäev, 17.08. Hommikul poolpilvine, päeval peaaegu pilvitu ja sademeteta. Õhutemperatuur kell 12:00 22,2C.

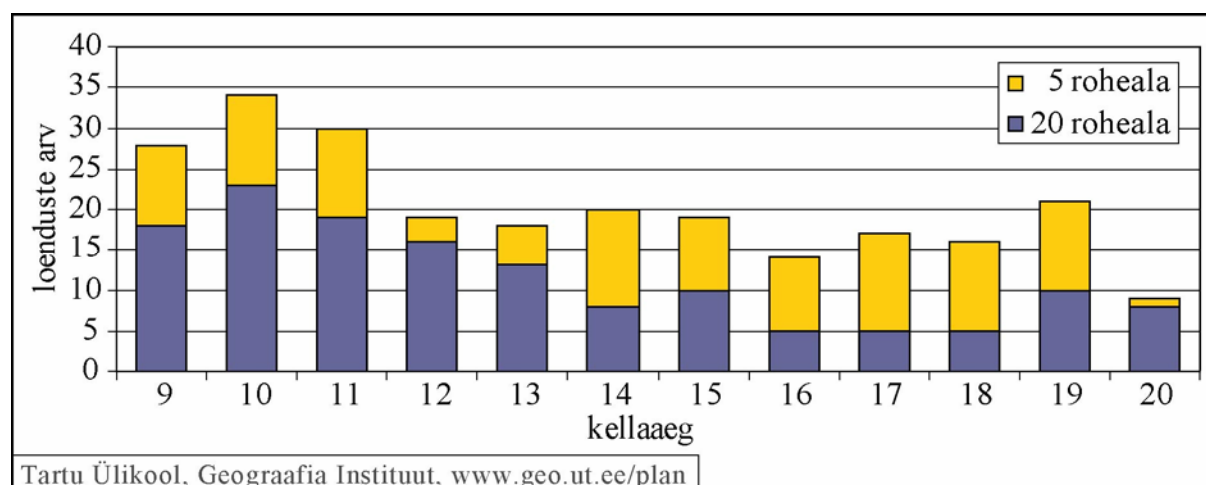
Reede, 18.08. Terve päev vahelduva pilvisusega, sademeteta ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 22,7C.

Laupäev, 19.08. Terve päev poolpilvine, sademeteta ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 22,3C.

Pühapäev, 20.08. Terve päev pilvine, kella 16-17 paiku udune, muidu sademeteta ilm. Õhutemperatuur kell 12:00 24,3C.

2.5 Andmete kirjeldus

5 detailsemalt uuritud rohealal loendati inimesi kokku 105 korral, igal rohealal 21 korda ning 20 vähem detailselt uuritud rohealal kokku 140 korral ehk igal rohealal 7 korda. Ajaliselt jagunesid loendused suhteliselt ühtlaselt, hommiku poolsel ajal oli loendusi veidi rohkem (joonis 4).

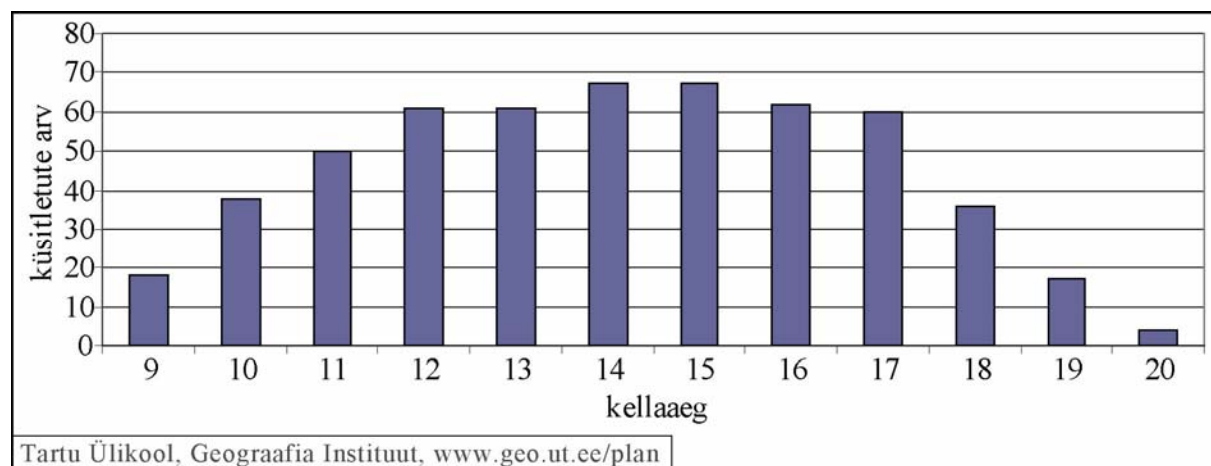
Joonis 4. 7 päeva jooksul läbiviidud loenduste jagunemine tundide lõikes.

Uurimusperioodi jooksul küsitleti 5 rohealal kokku 331 külastajat (planeeritud 350 asemel) ja 20 rohealal 191 (planeeritud 200 asemel). Kokku küsitleti 522 inimest, mis teeb 95% planeeritust (550). Küsitletute arv oli planeeritust väiksem osaliselt ebasoodsa ilma tõttu (pilves ja vihmane), mistõttu liikus inimesi rohealadel vähem (Poolamägi, Räägu park) ja küsitlusele vastamisest keeldujaid oli rohkem (Stroomi rannapark, Glehni park, Harjumägi, Arbu park). Lisaks oli mõningaid keeldumisi aja nappusele ja keeleoskuse tõttu (Arbu park). Kuna 5% plaanitust küsitlustest jäi tegemata, kaasati uuringusse ka pilootküsitluse käigus läbiviidud 20 küsitluse vastused. Pilootküsitlus viidi läbi uurimisperioodile eelnenud reedel (11.08), kella 16-20 vahel. Koos pilootküsitlustega küsitleti kokku 542 rohealadel viibijat (tabel 2).

Tabel 2. Küsitletute arv uuritud rohealadel päevade lõikes.

Nr	Roheala	R (11.8)	E (14.8)	T (15.8)	K (16.8)	N (17.8)	R (18.8)	L (19.8)	P (20.8)	Kokku
1	Hirvepark			10						10
2	Harjumägi				7					7
3	Toompark		10							10
4	Kadrioru park		10							10
5	Lembitu park	6			10					16
6	Politseiaed	4	10							14
7	Poolamägi						5			5
8	Viruvärava mägi	5				10				15
9	Koidu park						10			10
10	Parditiigi park					10				10
11	Räägu park						9			9
12	Õismäe tiigi ümbrus				10					10
13	Merimets				10					10
14	Rannapromenaad			10						10
15	Merivälja tee äärne mets			10						10
16	Kivila roheala						10			10
17	Punase tn roheala						10			10
18	Männipark		10							10
19	Õie park			10						10
20	Hiiupark					10				10
51	Tammsaare park	5	10	10	10	10	10	10	10	75
52	Keskuse park		10	10	10	10	10	10	10	70
53	Glehni park		10	10	10	7	10	10	10	67
54	Stroomi rannapark		10	10	8	10	10	10	10	68
55	Arbu park		8	10	3	10	5	10	10	56
KOKKU		20	88	90	78	77	89	50	50	542

Küsitlused viidi läbi kella 9-20 vahel, enamus küsitlustest sooritati päevasel ajal kella 12-18 vahel (joonis 5). Sel perioodil oli rohealadel kõige enam külastajaid.

Joonis 5. Küsitluste jagunemine tundide lõikes.

3. Rohealade kasutamise intensiivsus

Loenduspunkte läbis 245 15-minutilise loenduse jooksul kokku 8972 inimest ehk keskmiselt läbis 15 minutiga roheala 37 inimest. Erinevate rohealade kasutajate hulk on väga erinev. Kõige rahvarohkemad rohealad olid Kesklinna keskosas (joonis 6), mis on ka loogiline, kuna paljud kesklinna rohealade külastajad lihtsalt läbivad neid oma sihtkohta pääsemiseks, ega veeda seal pikalt aega. Rohealad läbides on teekonnad tihti lühemad ja kiiremad kui tänavatel ristmikke ületades. Rohealadel on ka meeldivam liikuda kui tiheda liiklusega tänavate ääres. Võrdluseks toome, et TÜGI varasemad tänavaelu loendused näitavad, et kesklinna jalakäiguala oluliste tänavate liiklustihedus on keskmiselt 15-30 inimest minutis (Ahas jt 2006).

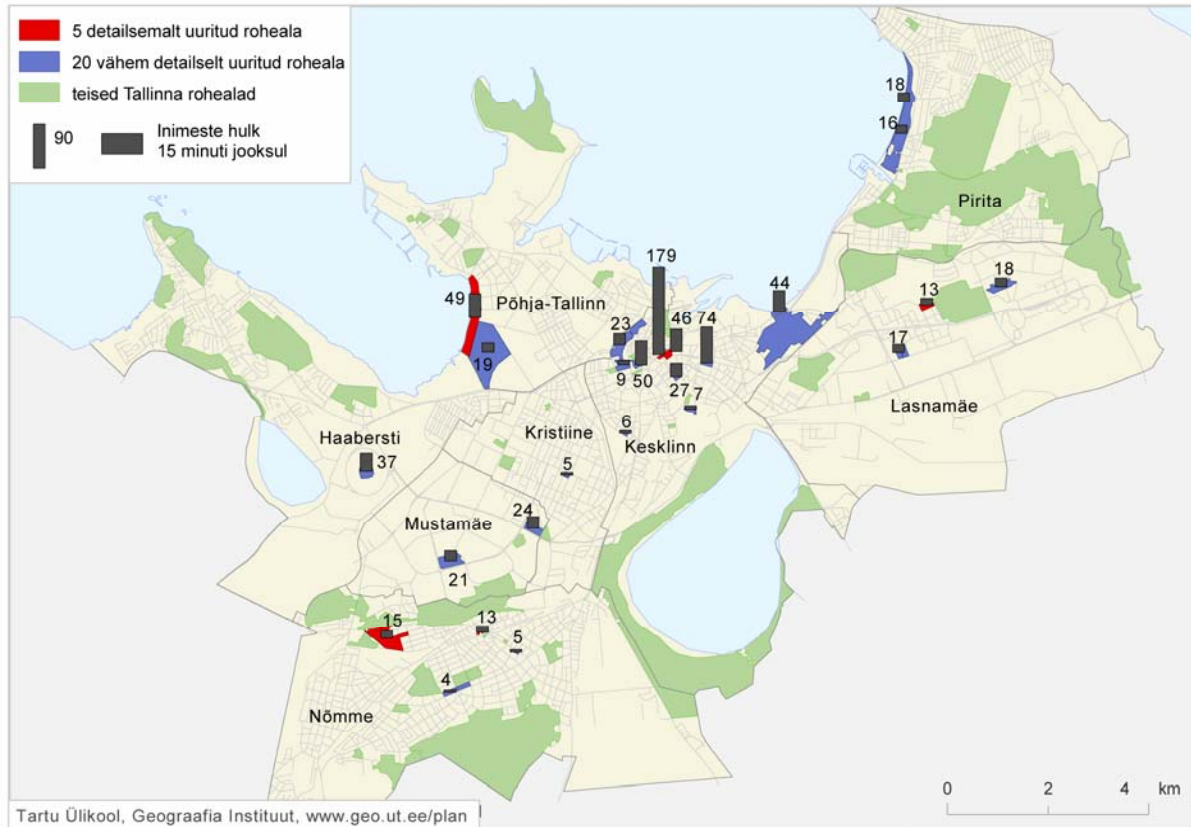
Kõige tihedam, ainuke kõrge intensiivsusega roheala on Tammsaare park, mis jääb Vanalinna ja Tallinna ärikeskuse vahelisele alale. See piirkond on kõige intensiivsema liikumisega ka Tallinna tänavaloenduste põhjal (Nuga 2006). Tammsaare pargist liikus 15 minuti jooksul läbi keskmiselt 179 inimest ehk 12 inimest minutis.

Keskmise intensiivsusega rohealad on Politseiaed, kus 15 minuti jooksul möödus keskmiselt 74 inimest. Politseiaed jääb Kadriorust, Torupillist ja Lasnamäelt jalgsi Kesklinna tulevate inimeste liikumistrajektorile. Keskmise intensiivsusega on veel Stroomi rannapark (49inimest/15min), Viruvärava mägi (46), Kadrioru park (44) ja Õismäe tiigi ümbrus (37). Need rohealad jäävad linlaste liikumistrajektoridele, mistõttu on läbi roheala liikujate osakaal kõikidest roheala külastajatest suur.

Madala intensiivsusega rohealadel, kus 15 minuti jooksul möödus 10-30 inimest, on iseloomulik keskmisest suurem pindala ja rohealal olijate liikumisviiside suurem varieeruvus võrreldes keskmise ja väga madala intensiivsusega rohealadega. Madala intensiivsusega olid ka väiksemad rohealad: Lembitu park, Punase tänava haljasala ja Keskuse park. Harjumägi, mille 7 päeva keskmine külastatavus oli küll intensiivne (50 inimest/15min) on tegelikult madala külastatavusintensiivsusega (ca 13 inimest/15min). Keskmise külastatavuse tõstis kõrgeks pühapäeval (20.8) Harjumäel toimunud noorte üritus „Vabaduse lapsed”, mistõttu oli seal väga palju rahvast. Seega on Harjumägi ekstensiivse kasutatavusega, kus vahest viiakse kõlakojas läbi rahvarohkeid üritusi.

Väga madala intensiivsusega rohealad, kus 15 minuti jooksul läbis loenduspunkti alla 10 inimese, oli kokku kuus: Hirvepark, Poolamägi ja Koidu park Kesklinnas, Õie ja Hiiu park

Nõmmel ning Räägu park Kristiine linnaosas. Neid iseloomustab väga ekstensiivse külastatavus. Kuigi antud rohealad jäävad inimeste põhilistest liikumistrajektoridest kõrvale, mõjutab külastatavust ka nende hetkeolukord, millega küsitletud rahul ei olnud (tabel 8).

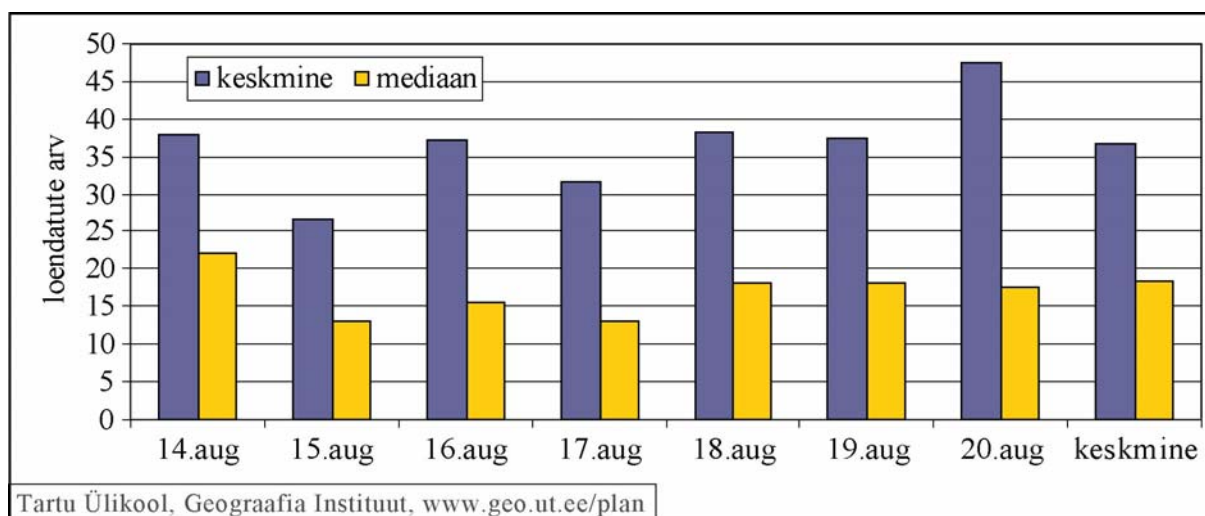
Joonis 6. 15 minuti jooksul loendatud inimeste hulk loendusperioodi keskmisena.

4. Rohealade kasutamise ajaline rütm

Uuritud 25 roheala on väga erinevad oma asukoha, kauguse (kesklinnast), suuruse, inventari, kasutamise intensiivsuse, turvalisuse jms poolest. Need parameetrid mõjutavad ka roheala kasutamise kellaajalist ja nädalast rütmi. Lisaks mõjutab rohealade kasutamist ilm.

20 vähem detailselt uuritud rohealal loendati inimesi päevas ühel korral ja seetõttu on ajaline varieeruvus suur. Rohealade kasutamise intensiivsust päevade lõikes on uuritud 25 roheala keskmisena linnaosade kaupa. Uuritud rohealade kasutamise intensiivsusel selget argi- ja puhkepäevade rütmi välja tuua ei saa (joonis 7). Argipäevadel on märgatav mõnevõrra suurem jalgratturite, jooksjate või muude, mitte jalgsi liikuvate inimeste osatähtsus kui nädalavahetusel.

Rohealadel on inimesi vähem teisipäeval, see tuleb ilmselt halvast ilmast, kuna terve päev oli pilvine ja sadas hoovihma. Samuti sadas hoovihma kolmapäeval kella 15-17 vahel, kuid selle mõju loendustele ei ole märgatav. Loenduste tulemusena võib järeldada, et nädalapäevad ei mõjuta oluliselt rohealade külastatavust, küll aga mõjutavad ilmastikutingimused, eriti sademed.

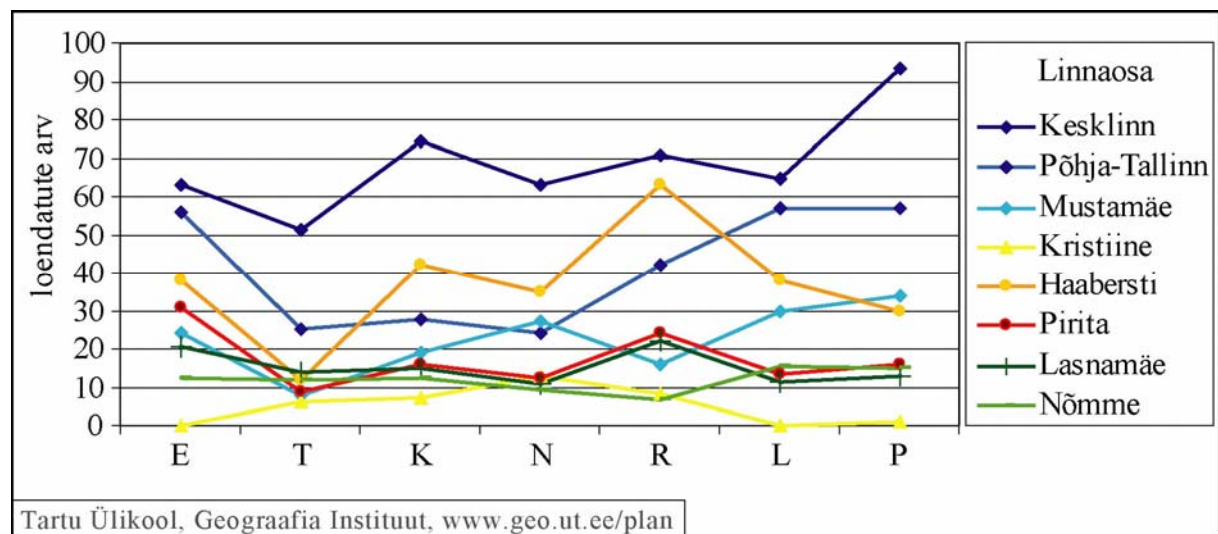

Joonis 7. Uuritud 25 roheala keskmine kasutajate arv 15 minuti jooksul loenduspäevade lõikes.

Kuigi uuritud rohealade keskmine loendatute arv päevade lõikes oluliselt ei erinenud, on märgatav mõningad erinevused linnaosade lõikes (joonis 8). Küllastajate hulk varieerub linnaosade kaupa töö- ja puhkepäevadel. Kesklinna rohealade kasutamine on intensiivsem puhkepäevadel, seda nii Tammsaare pargis, Harjumäel kui Viruvärava mäel. See tulemus ühtib samas piirkonnas varem läbiviidud kesklinna tänavaloenduste tulemustega (Nuga 2006;

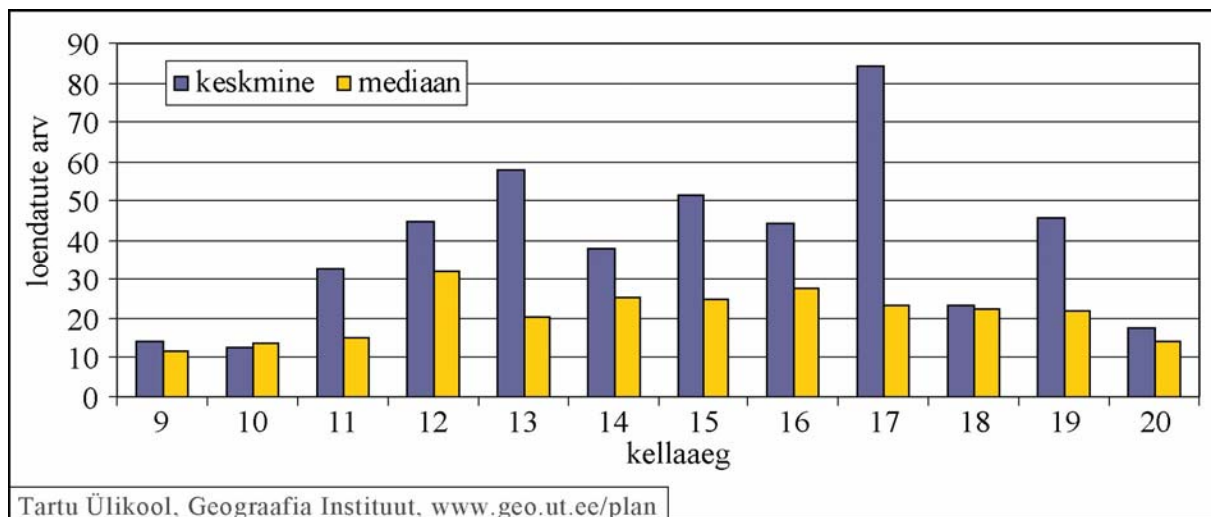
Ahas jt 2006). Puhkepäevadel on rohkem külastajaid ka Poolamäel ja Kadrioru pargis, kuhu tullakse rohelust nautima ja linnamüra puhkama. Teisi Kesklinna rohealaid külastatakse rohkem argipäevadel, mis ilmnes ka tänavaloendustel.

Puhkepäevadel on rohkem inimesi ka Põhja-Tallinna ja Mustamäe rohealadel. Põhja-Tallinna ülelinnalise tähtsusega rohealadele, Stroomi rannaparki ja Merimetsa, tullakse nädalavahetustel kaugemaltki rohelust ja randa nautima. Mustamäe Pardiitiigi park ja Männipark on aga kohaliku tähtsusega ja tõenäoliselt veedavad seal puhkepäevadel aega peamiselt kohalikud elanikud.

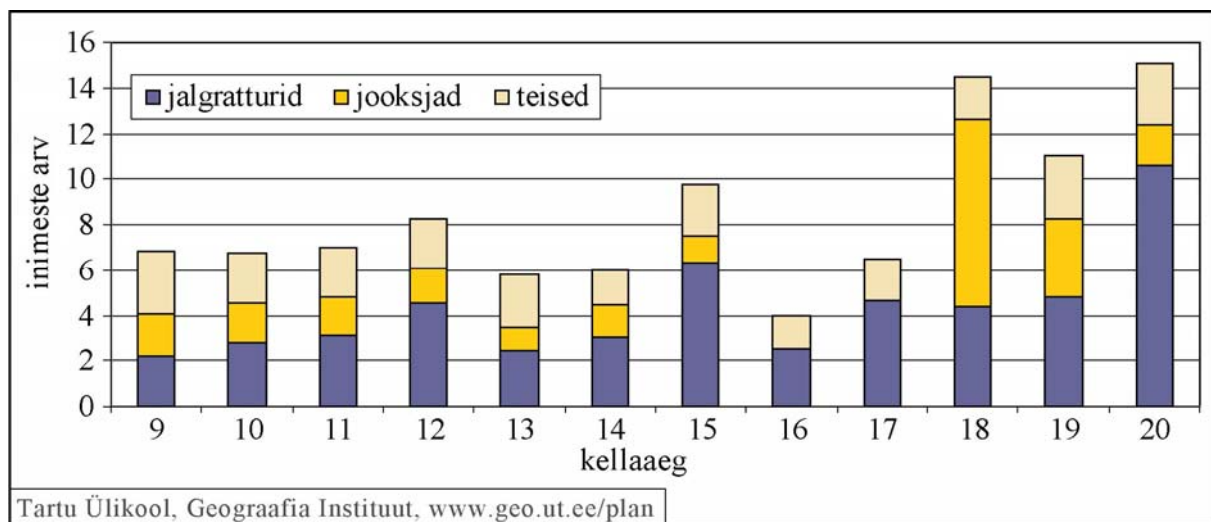
Joonis 8. Rohealade kasutajate arv 15 minuti keskmiselt loenduspäevade lõikes.

Kellaajaliselt esineb rohealade kasutamise intensiivsuses selge ja loogiline dünaamika: hommikul on inimesi vähem, alates lõunast rohkem ja õhtul jälle vähem (joonis 9). Rohealade keskmiselt on kõige rohkem inimesi kella 12-13 vahel, mis on seletatav lõunaajaga, kui inimesed on liikuvamad. Teine intensiivsem rohealade kasutamise periood on 16-17 vahel, kui inimesed lähevad töölt koju, jällegi läbides rohealaid. Kella 17 ajal on keskmine loendatud inimeste arv nii suur, kuna sel ajal toimus Harjumäel noorteüritus, kus oli väga palju inimesi. Üksikute ürituste mõju kajastub vähem mediaani puhul.

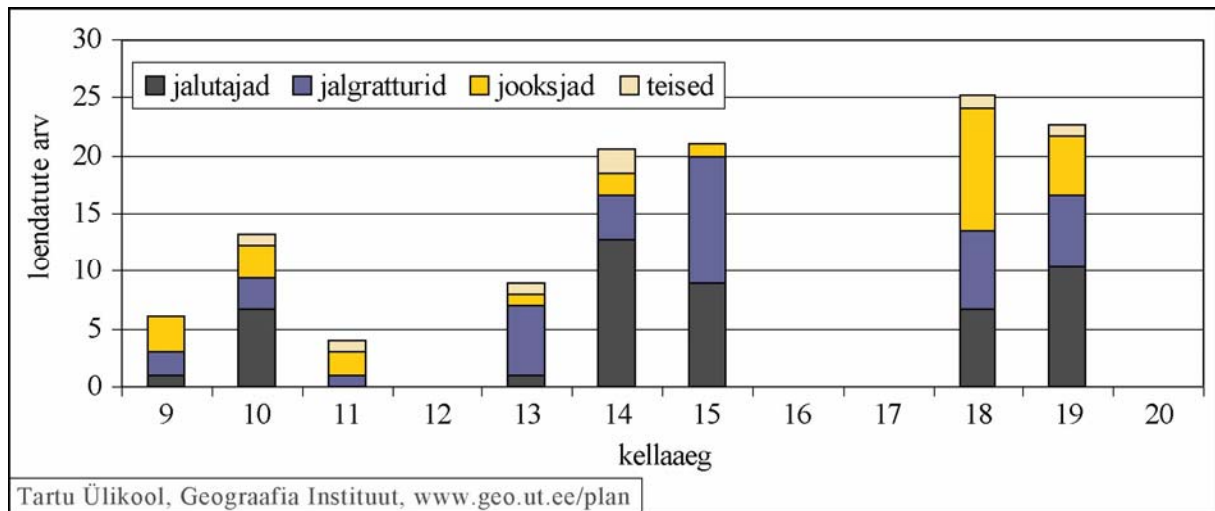

Joonis 9. Rohealade kasutajate arv 15 minuti keskmiselt loendusperioodi tundide lõikes.

Õhtul peale tööd või kooli (alates kella 18) tõuseb rohealadel sportijate (jalgratturid, jooksjad, rulluisutajad vms) osatähtsus ja väheneb jalutajate arv (joonis 10). Uuritavatest rohealadest paistab selline tendents eriti silma Glehni pargi, Stroomi rannapargi, Merimetsa, Piritä rannapromenaadi, Merivälja tee äärses metsas ja Parditiigi pargi puhul. Samas ei lange mainitud rohealadel õhtuti ka jalutajate osakaal oluliselt, mis näitab, et jalutamine on üks populaarne rohealadel harrastatav tervisespordi vorm (joonis 11).

Joonis 10. Jalgratturite, jooksjate ja teiste mitte jalutajate arv 15 minuti keskmiselt loendusperioodi tundide lõikes.

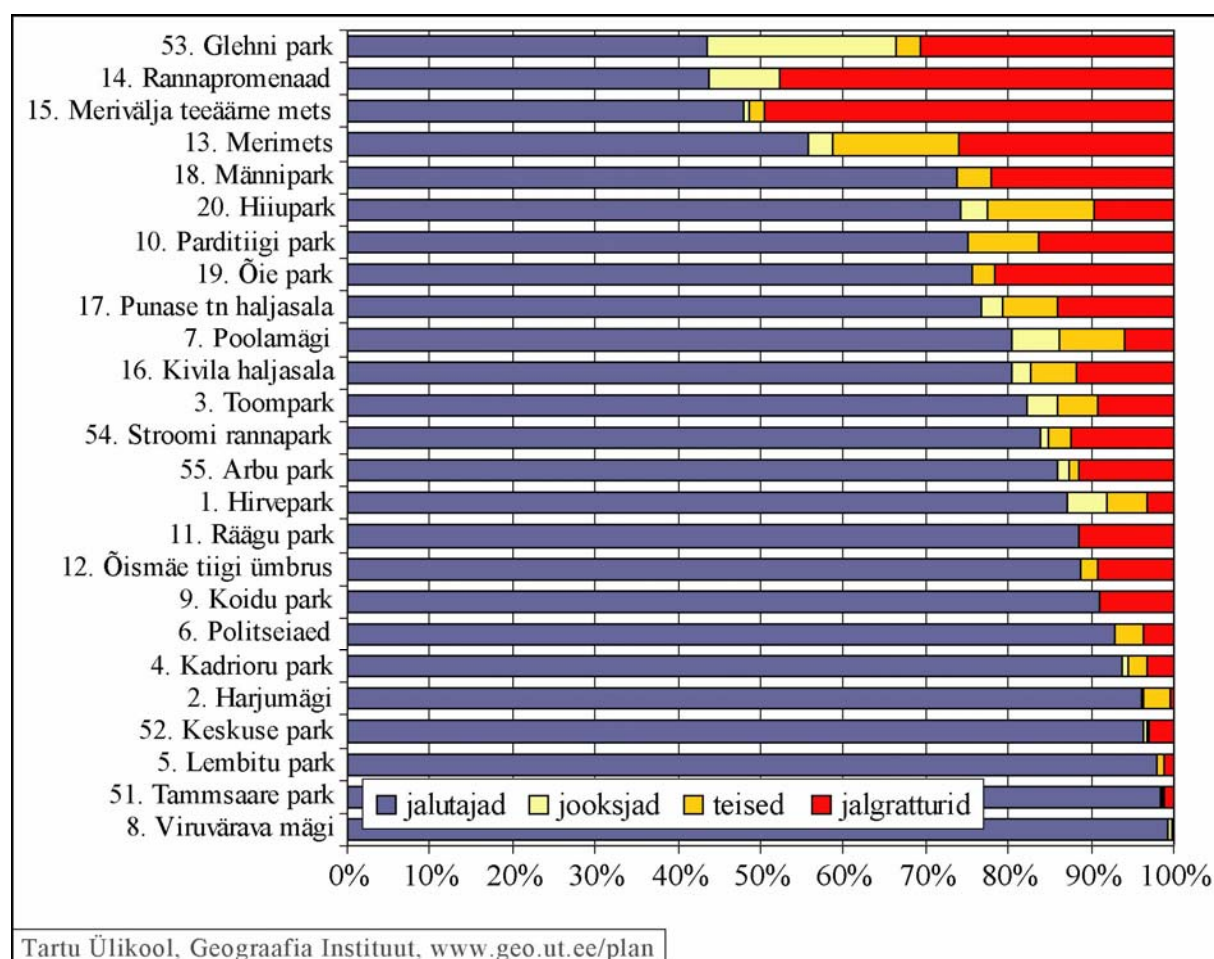
Joonis 11. Glehni pargi keskmine kasutajate arv 15 minuti keskmiselt loendusperioodi tundidel. Loendused on toimunud nendel tundidel, kus tulbad on kuvatud.

5. Rohealade kasutajate liikumisviisid

Loendatud 8972 inimesest 89% oli jalutajad, jalgrattureid oli 7%, jooksjaid 2% ja teisi (rulluisutajad, rulatajad, ratsutajad vms) 2%. 542 küsitletu liikumisviisid jagunesid loenduste tulemustega sarnaselt, valdav oli jalgsi käimine (91%). Jalgrattureid oli nagu loenduse puhulgi 7%, kuigi sportijad ei soovinud alati peatuda ja neid oli seetõttu märksa raskem küsitleda.

Kõige mitmekesisema liikujate jaotusega on suured rohealad nagu Glehni park Nõmmel, Rannapromenaad ja Merivälja tee äärne mets Pirital ning Merimets Pelgulinnas, kus jalutajate osakaal on vahemikus 50-60% (joonis 12) ning olulise osa moodustavad tervisesportijad. See näitab, et nendel rohealadel on head ja mitmekesised sportimise võimalused.

Keslinna rohealadel ja Keskuse pargis Nõmmel oli valdavaks liikumisviisiks (üle 90%) jalutamine, ainult Toompargis, Hirvepargis ja Poolamäel ületas mitte jalutajate osakaal 10%. Ülejäänud parkides oli jalutajaid 75-90%.

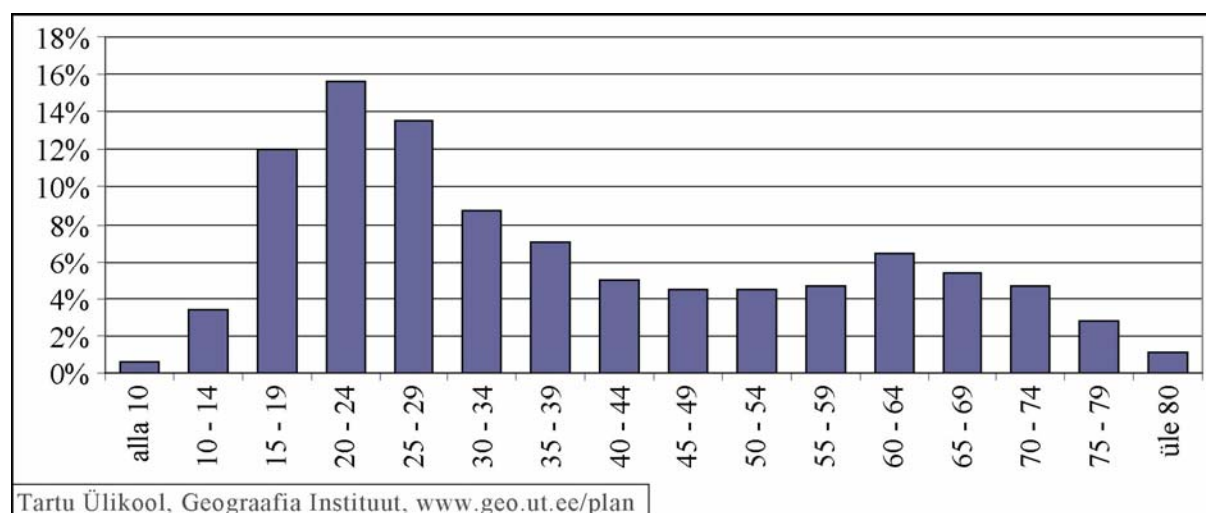

Joonis 12. Rohealade külastajate jagunemine liikumisviisi järgi.

6. Rohealade kasutajate sotsiaalne profiil

Küsitletud 542 inimeset oli mehi 33% ja naisi 67%. Naiste domineerimist avalikus linnaruumis on Eestis varemgi täheldatud (Nuga 2006). Rahvuselt oli suurem osa eestlased (78%), venelasi, keda küsitleti peamiselt Lasnamäel, Põhja-Tallinnas ja Haaberstis oli 20% ning välismaalasi 2%, kes olid valdavalt Kesklinnas.

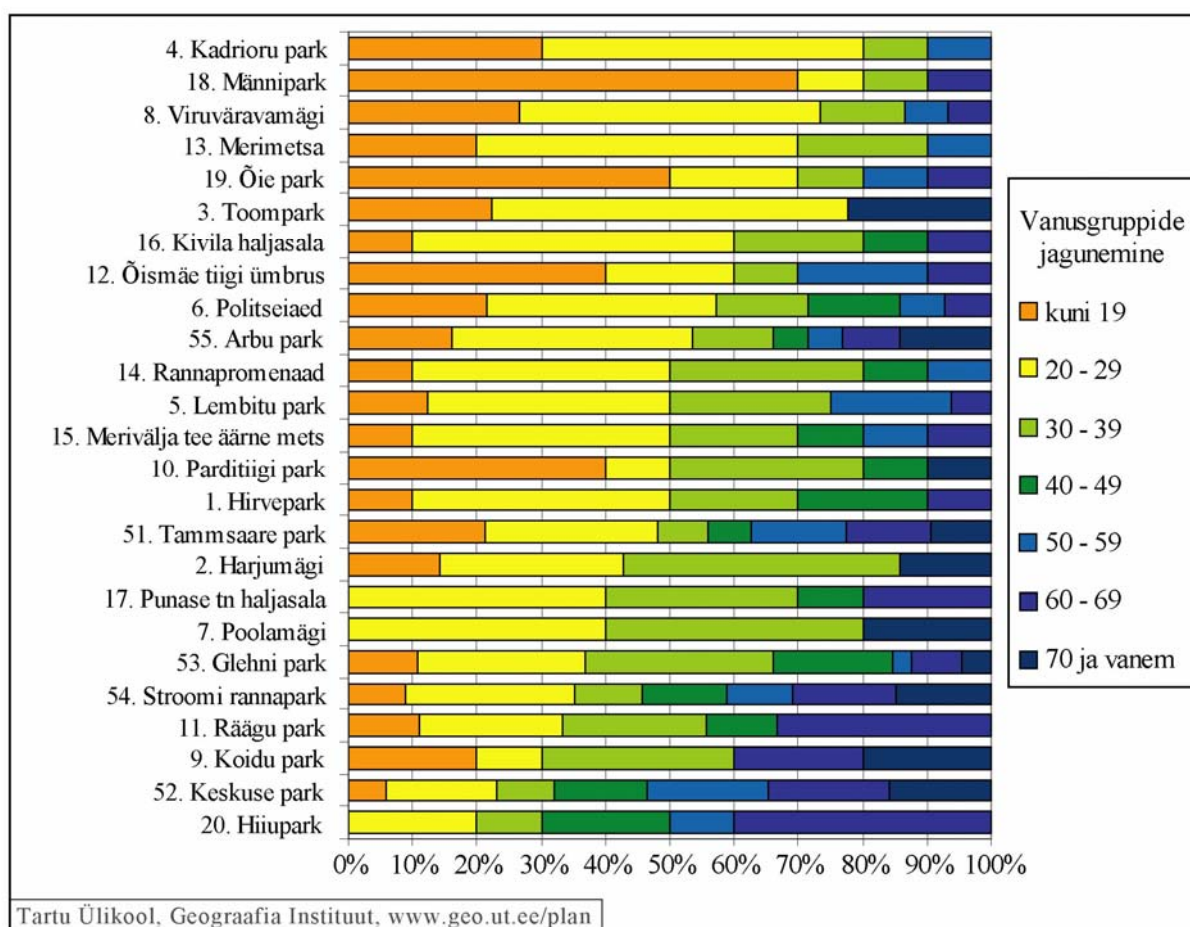
Rohealade külastajate seas domineerivad noored. 40% küsitletutest olid vanuses 15-29, suurem osakaal oli ka pensionieelsetel ja pensionäridel vanuses 60-69. Keskealiste osakaal oli tagasihoidlikum, mis näitab, et tõenäoliselt liiguvad nad linnas ringi rohkem isikliku sõiduautoga, ega sattu seetõttu rohealadele. Hommikul ja päeval on rohealade külastajate vanuseline koosseis suhteliselt sarnane, õhtupoolikul kella 17-21 ajal tõuseb oluliselt noorte, alla 19 aastaste osakaal, kes liiguvad ringi kampadena.

Joonis 13. 542 küsitletu vanuseline jaotus kõigi rohealade keskmisena

Küsitletute vanuseline jaotus rohealade lõikes varieerub suhteliselt palju. Rohealadel viibivate inimeste vanuseline mitmekesisus näitab hästi, kellele on teatud roheala sobilik või välja kujunenud külastuskoht. Mida vanuseliselt mitmekesisem on rohealal viibiv seltskond, seda mitmekesisemad on järelkult ka roheala võimalused, st seal leidub tegevusi pajudele (joonis 14).

Kuni 29 aastaste osakaal on üle 50% 10 rohealal, esile tulevad Kadrioru park, Männipark, Toompark, Viruvärava mägi, Merimets ja Õie park. Üle 50 aastaste osakaal on üle 30% 7 rohealal, enim rahulikes parkides, nagu Keskuse park, Hiiu park, Koidu park, Stroomi rannapark, Räägu park ja Tammsaare park.

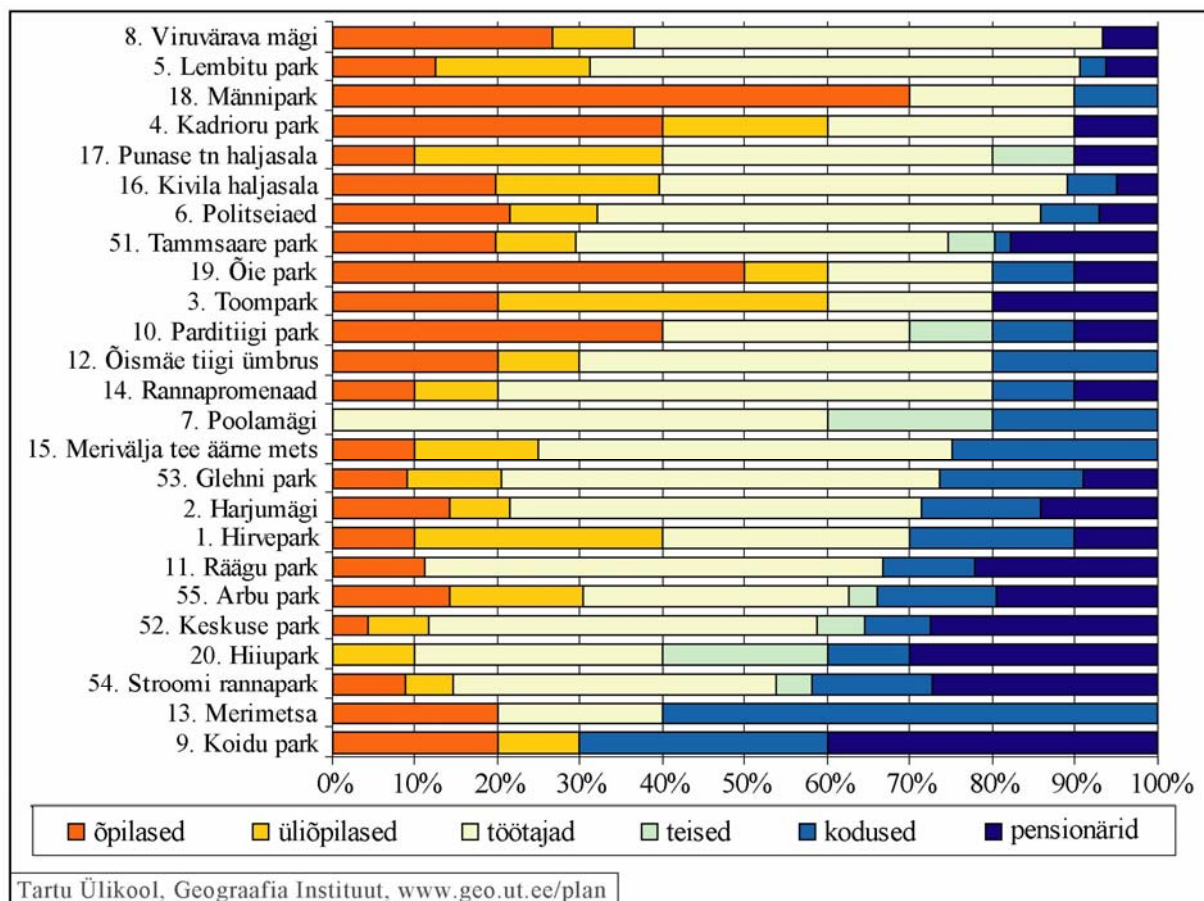
Joonis 14. 542 küsitletu jaotus vanusgruppide kaupa.

Küsitletute hulgas oli kõige enam töötajaid (42%), selgelt väiksema osakaaluga järgnesid pensionärid (17%), õpilased (15%), kodused (12%) ja üliõpilased (11%). Küsitletute sotsiaalse staatuse jagunemine rohealade lõikes erineb oluliselt (joonis 15).

Õpilasi oli üle 40% Männipargis, Õie pargis, Parditiigi pargis ja Kadrioru pargis. Üliõpilaste osakaal on keskmisest suurem Kesklinna (Toompark, Hirvepark, Kadrioru park, Lembitu park) ja Lasnamäe (Punase tänava haljasala, Kivila haljasala, Arbu park) rohealadel.

Koduste ja pensionäride, kes veedavad rohealadel kõige enam aega, osakaal on suurim ekstensiivse kasutusega väikestel rohealadel (Koidu pargis, Hiiupargis, Keskuse pargis ja Räägu pargis) ja suurematel, keskmise külastatavusega rohealadel (Merimetsas, Stroomi rannapargis), kuid ka Arbu pargis, Hirvepargis ja Harjumäel.

Töötavate inimeste osakaal oli üle 50% Poolamäel, Rannapromenaadil, Lembitu pargis, Viruvärava mäel, Politseiaias, Räägu pargis ja Glehni pargis.

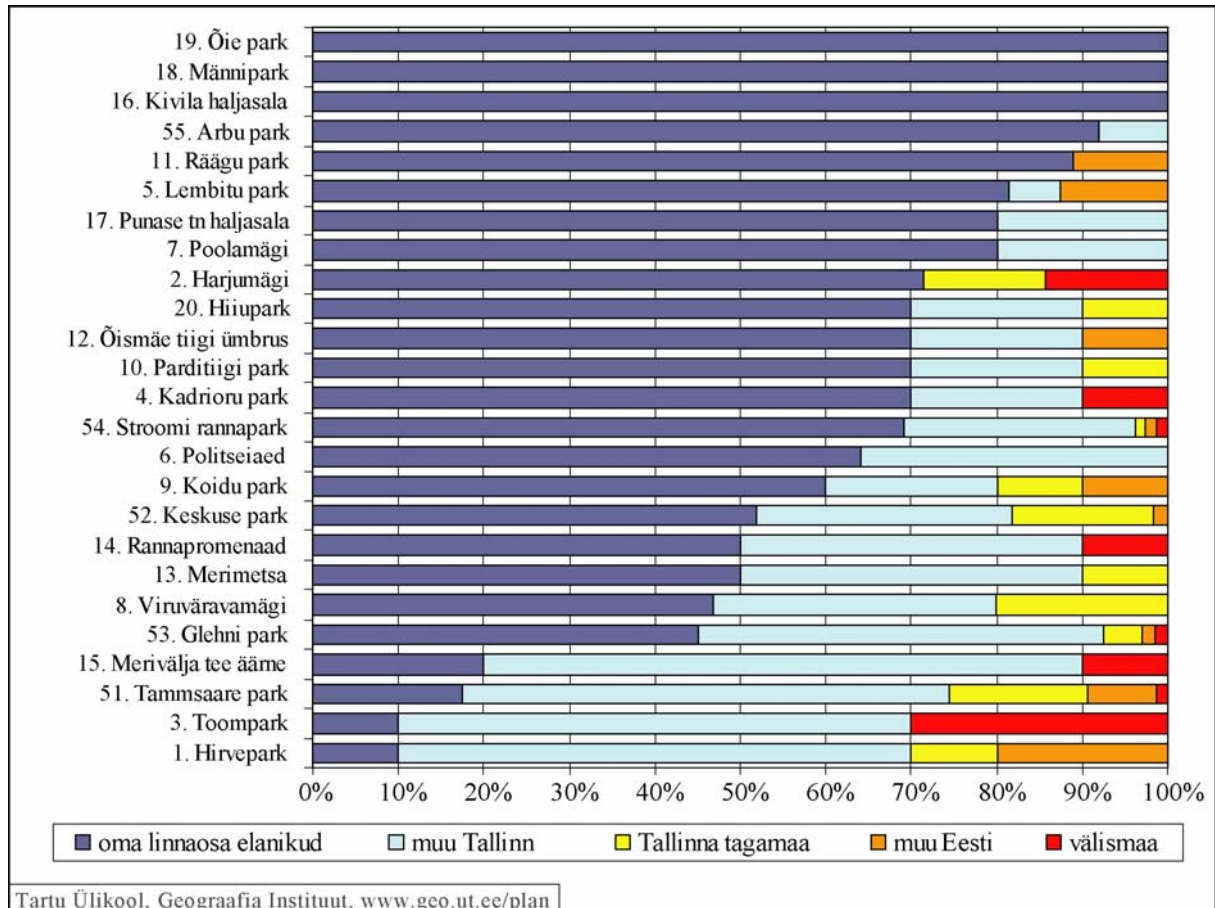
Joonis 15. Küsitletute jaotus vastavalt sotsiaalsele staatusele.

Rohealade kasutamine on sõltuv inimeste elukohast. Seetõttu olid pooled küsitletutest Lasnamäelt (17%), Nõmmelt (17%) või Kesklinnast (16%), kus asuvad 25 uuritavast rohealast 18. Tallinna tagamaal elas 7% küsitletutest, mujal Eestis 2% ja välismaal 2%.

Küsitletute elukoha paiknemise järgi saab eristada ülelinnalise ja linnaosa tähtsusega rohealad. Ülelinnalise tähtsusega rohealadeks võib lugeda neid, kus sama linnaosa elanikke on vähem kui 50%. Ülelinnalise tähtsusega rohealad on seega Kesklinnas Hirvepark, Toompark, Tammsaare park ja Viruvärava mägi ning suure pindalaga rohealad Merivälja tee äärne mets, Rannapromenaad, Merimets ja Glehni park.

Linnaosa tähtsusega rohealadel on sama linnaosa elanikke küsitletutest vähemalt 80%. Õie pargis, Männipargis ja Kivila haljasalal olid küsitletute seas ainult samas linnaosas elavad inimesed. Linnaosa tähtsusega rohealad on lisaks eelnevalt nimetatutele ka Arbu park, Räägu park ja Punase tänava haljasala. Linnaosa tähtsusega rohealadeks võib lugeda ka Lembitu parki ja Poolamäge, sest nad jäävad Kesklinna põhilistest jalakäijate liikumisteedest kõrvale ning neid kasutavad enam kohalikud elanikud.

Siseturiste (elukoht väljaspool Tallinna linnaregiooni) ja välituriste oli küsitletute seas kõige rohkem Kesklinna rohealadel, eriti bastionaalvööndis asuval Harjumäel, Toompargis ja Hirvepargis, aga ka ülelinnalise tähtsusega suurtel rohealadel nagu Kadrioru park, Stroomi rannapark, Rannapromenaad ja Glehni park (joonis 16).

Joonis 16. Rohealade külastajate jaotus elukoha järgi.

7. Rohealade külastamise sagedus

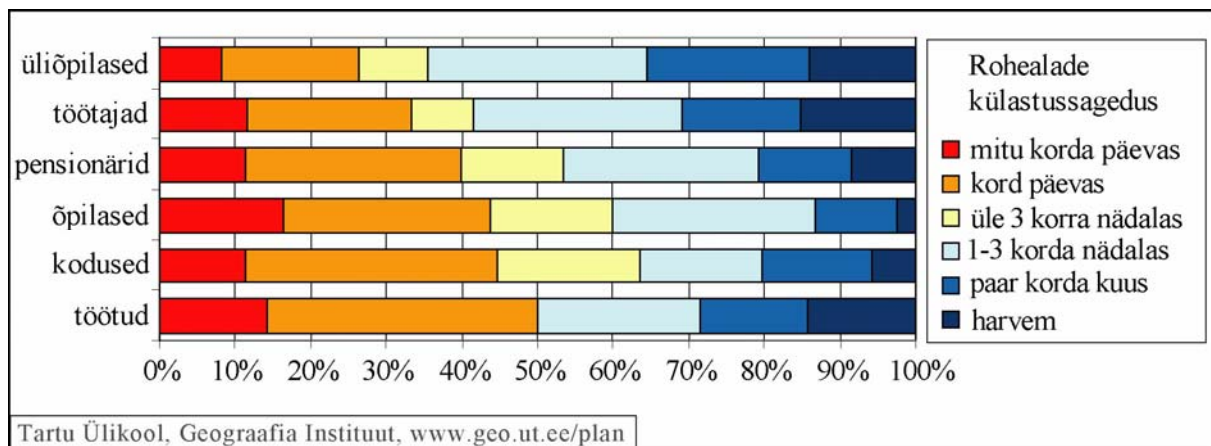
25% küsitletutest külastab roheala, kus neid küsitleti, iga päev, 12% isegi mitu korda päevas (tabel 3). Üle kolme korra nädalas (va igapäevased külastajad) külastab roheala 12% küsitletutest, 26% külastab 1-3 korda nädalas ning 38% üks kord nädalas. See tähendab, et 75% küsitletutest viibib rohealal regulaarselt ja järelikul on nad hästi kursis ka roheala olukorraga. 25% küsitletutest külastab roheala, kus neid küsitleti, harva.

Sooline erinevus on külastamissageduse puhul väike. Vähemalt ühe korra päevas roheala külastavate inimeste seas on naiste osatähtsus veidi suurem kui meestel, vastavalt 39% ja 33%. See tuleneb tõenäoliselt sellest, et mehed kasutavad rohkem sõiduautot ja käivad seetõttu vähem jala. Naised jalutavad rohkem aga lastega, eriti kodused naised, kes olid rohealade külastajate seas ülekaalus. Roheala üle 3 korra nädalas või paar korda kuus kasutavate inimeste seas olid ülekaalus aga mehed (tabel 3).

Tabel 3. Rohealade külastamise sagedus.

Külastamissagedus	Kokku	Mehed	Naised
Mitu korda päevas	12%	10%	13%
Kord päevas	25%	23%	26%
Üle 3 korra nädalas	12%	14%	10%
1-3 korda nädalas	26%	24%	27%
Paar korda kuus	15%	16%	14%
Harvem	11%	13%	10%

Roheala külastavad kõige sagedamini õpilased, kellest 87% külastab roheala, kus neid küsitleti, vähemalt korra nädalas, sh 44% vähemalt korra päevas. Parkides tehakse nii sporti kui veedetakse niisama vaba aega. Kodustest külastab roheala üle 3 korra nädalas 63%. Veidi harvem külastavad rohealasid pensionärid ja töötud, 50% neist külastab roheala vähemalt korra päevas, samas on palju neid, kes teevad seda paar korda kuus või harvem (28%). Kõige harvem külastavad rohealasid töötavad inimesed ja üliõpilased (joonis 17).

Joonis 17. Rohealade külastamise sagedus vastavalt küsitletute sotsiaalsele staatusele.

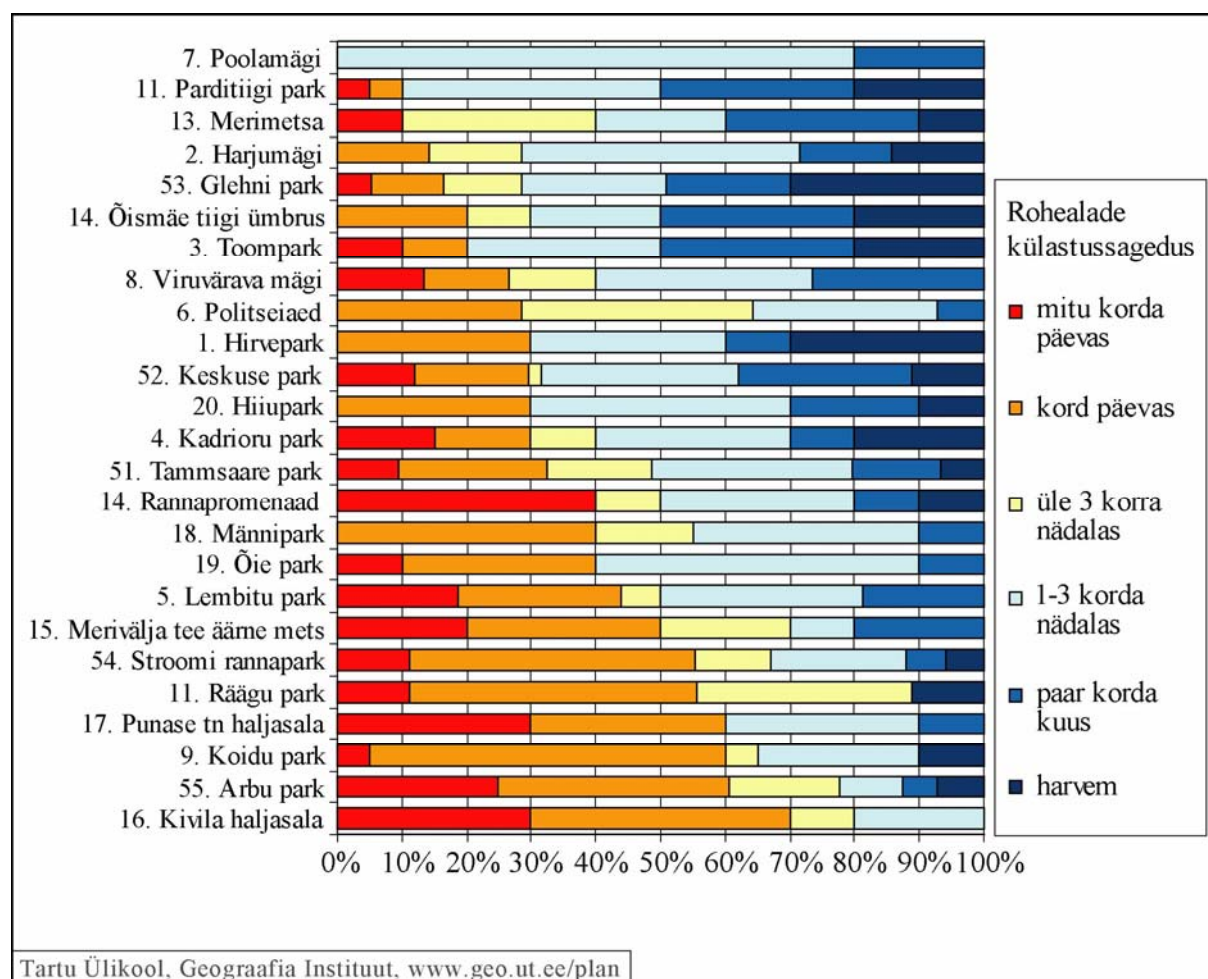
Inimesi, kes külastavad roheala iga päev, on kõige rohkem küsitletud hommikul (50%) ja õhtul (30%). Võib oletada, et siia rühma kuuluvad läbi roheala liikujad (töötajad, üliõpilased) ning õhtupoolikuti sporti tegevad inimesed. Hommikul küsitletute seas on vähem kui üks kord nädalas roheala külastavaid inimesi (5%), päeva poole see tõuseb ning kulmineerub kella 14:00 paiku, mil nende osakaal on 40%. Õhtuks (20:00) kahaneb harva roheala külastavate inimeste osatähtsus nullini.

Kõige sagedamini külastatakse Lasnamäe Punase tänava haljasala, Arbu parki, Kivila haljasala ning Kesklinna Koidu parki (joonis 18). Nendel rohealadel on igapäevaste külastajate osatähtsus üle 60%. Räägu pargis, Stroomi rannapargis ja Merivälja tee äärses metsas on vähemalt korra päevas roheala külastavate inimeste osatähtsus üle 50%. Külastajateks on peamiselt sama linnaosa elanikud, eelkõige õpilased, pensionärid ja kodused.

Kõige harvem satuvad rohealale tagasi Parditiigi pargis, Glehni pargis, Õismäe tiigi ümbruses ja Toompargis küsitletud inimesed. 50% küsitletutest käib rohealal paar korda kuus või harvem. Merimetsa, Hirveparki ja Keskuse parki paar korda kuus või harvem külastavaid inimesi on 40%. Võib arvata, et nende rohealade külastajatest pooled satuvad sinna juhuslikult. Üllatav on, et sellised rohealad on ka Õismäe tiigi ümbrus ja Parditiigi park, kuigi seal küsitletutest elab 70% samas linnaosas (joonis 16). Järelikult pole Parditiigi park ja Õismäe tiigi ümbrus oma linnaosa elanike seas siiski väga populaarne ja seda külastatakse juhuslikult.

Eelmainitud äärmuste vahele jäävad rohealad on pigem regulaarselt külastatavad kohad, kus 70-80% küsitletutest käib vähemalt korra nädalas, sh peaaegu pooled kasutavad roheala iga päev. Rohealal viibimise põhjused on erinevad, näiteks Poolamäel käivad sama

linnaosa elanikud paar korda nädalas jalutamas, Politseiaeda läbivad aga linlased igapäevaselt kesklinna minekuks.

Joonis 18. Rohealade külastamise sagedus rohealade lõikes.

Küsitletutest 67% mainis, et nende igapäevasele liikumisteele jäävad mitmed Tallinna rohealad. 20% küsitletutest külastab erinevaid Tallinna rohealaid mitu korda päevas, 53% vähemalt ühe korra päevas. Paar korda kuus või harvem külastab Tallinna rohealaid ainult 12% küsitletutest, kusjuures 10% nendest ei ela Tallinnas, st tallinlasi, kes nii harva rohealaid külastab, on ainult 2%. Tallinnas elavatest küsitletutest külastab vähemalt korra nädalas mingit roheala 90% ja vähemalt korra päevas 56% inimestest.

65% küsitletutest, kellele jäävad rohealad tavapärasele liikumisteele, mainis, et need asuvad Kesklinnas, kuigi küsitletutest elas Kesklinnas ainult 16% (tabel 4). Kõige intensiivsema külastatavusega roheala, Tammsaare park jääb iga kolmanda küsitletu tavapärasele liikumistrajektoorige. See on ka loogiline, kuna väga paljud tallinlased külastavad iga päev kesklinna ja mingil hetkel liiguvad seal ka jalgsi, kas siis tööle või kooli

minnes/tulles või asju ajades, mille käigus paratamatult läbitakse ka Kesklinna rohealaid. Aktiivsemalt külastatakse ka Nõmme rohealaid, mida mainis 30% küsitletutest. Teiste (va Kesklinn) linnaosade rohealad jäävad vähem inimeste tavapärasele liikumistrajektooredele, eriti neile, kes ei ela rohealadega samas linnaosas.

Tabel 4. Küsitletute igapäevasele liikumisteele jäävate rohealade paiknemine linnaosade kaupa.

Linnaosa	Küsitletute elukoht	Külastatavad rohealad
Kesklinn	16%	65%
Nõmme	17%	30%
Lasnamäe	17%	17%
Põhja-Tallinn	13%	11%
Mustamäe	12%	7%
Pirita	4%	4%
Haabersti	5%	3%
Kristiine	4%	2%
Tallinna tagamaa	6%	3%

Kõige enam jäävad inimeste liikumistrajektooredele rohealad, mis paiknevad nende elukohaga samas linnaosas (tabel 5). Kõige rohkem külastavad oma linnaosa rohealaid kesklinlased (90%). Kesklinna rohealad jäävad ka teiste linnaosade inimeste liikumisteele, kõige enam Pirita, Kristiine, Lasnamäe ja Põhja-Tallinna elanikele. Teiste linnaosade elanikud külastavad aktiivselt peale Kesklinna rohealade ka Nõmme ja Põhja-Tallinna rohealaid, eriti Glehni parki ja Stroomi rannaparki.

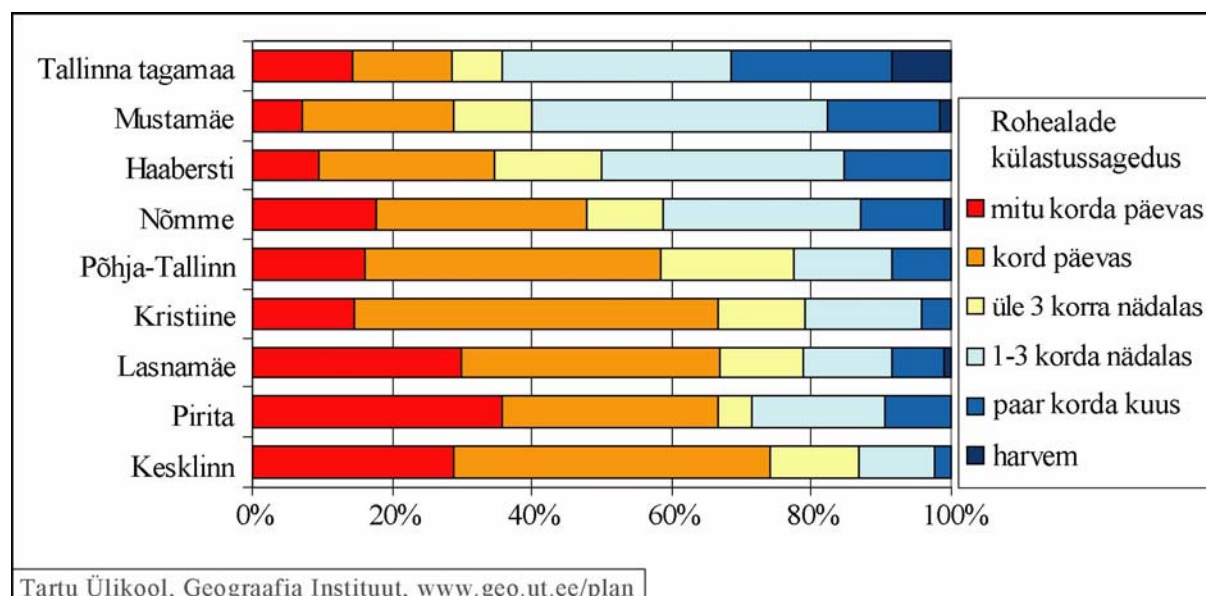
Elukohaga sama linnaosa rohealaid külastatakse teistest rohealadest vähem Kriistiine ja Pirita elanike poolt. Kristiine linnaosas võib põhjuseks olla see, et seal on kõige vähem rohealaid (tabel 1). Pirita puhul võib vähene kohalike rohealade külastamine olla seotud sellega, et valdav osa elanikest sõidab autoga ja võimalusi rohealale sattumiseks on seetõttu vähe.

Tabel 5. Rohealade, mis jäävad küsitletu tavapärasele liikumisteele, külastamise seos elukoha linnaosaga.

Küsitletute elukoht	Rohealade linnaosad							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Kesklinn	88%	1%			2%	2%	2%	5%
2. Mustamäe	26%	52%			5%			17%
3. Kristiine	45%	5%	35%		5%	5%		5%
4. Haabersti	13%	6%		63%	13%			6%

5. Põhja-Tallinn	38%				60%			2%
6. Pirita	70%					26%		4%
7. Lasnamäe	40%				1%	6%	53%	1%
8. Nõmme	28%							72%

Kõige sagedamini käiakse Kesklinna rohealadel (joonis 19, tabel 5). Kesklinna rohealad jäävad tavapärasele liikumisteele kõige enam Kesklinnas (88%) ja Pirital (70%) elavatele inimestele, sellest lähtuvalt on nende linnaosade elanikud ka kõige aktiivsemad haljasalade kasutajad. Kõige harvemini külastavad Kesklinna rohealaid Mustamäe (26%), Haabersti (13%) ja Nõmme (28%) elanikud, nad külastavad kõige harvemini ka teisi Tallinna rohealaid. Rohealade küsitluse põhjal võib öelda, et mida tihedamini külastatakse Kesklinna rohealaid, seda tihedamini külastatakse ka roheala, millel inimest küsitleti. Tulemust mõjutab palju Tammsaare park ja bastionaalvöönd, mis jäävad paljudele liikumisteele ning neid ei külastata roheala enda pärast.

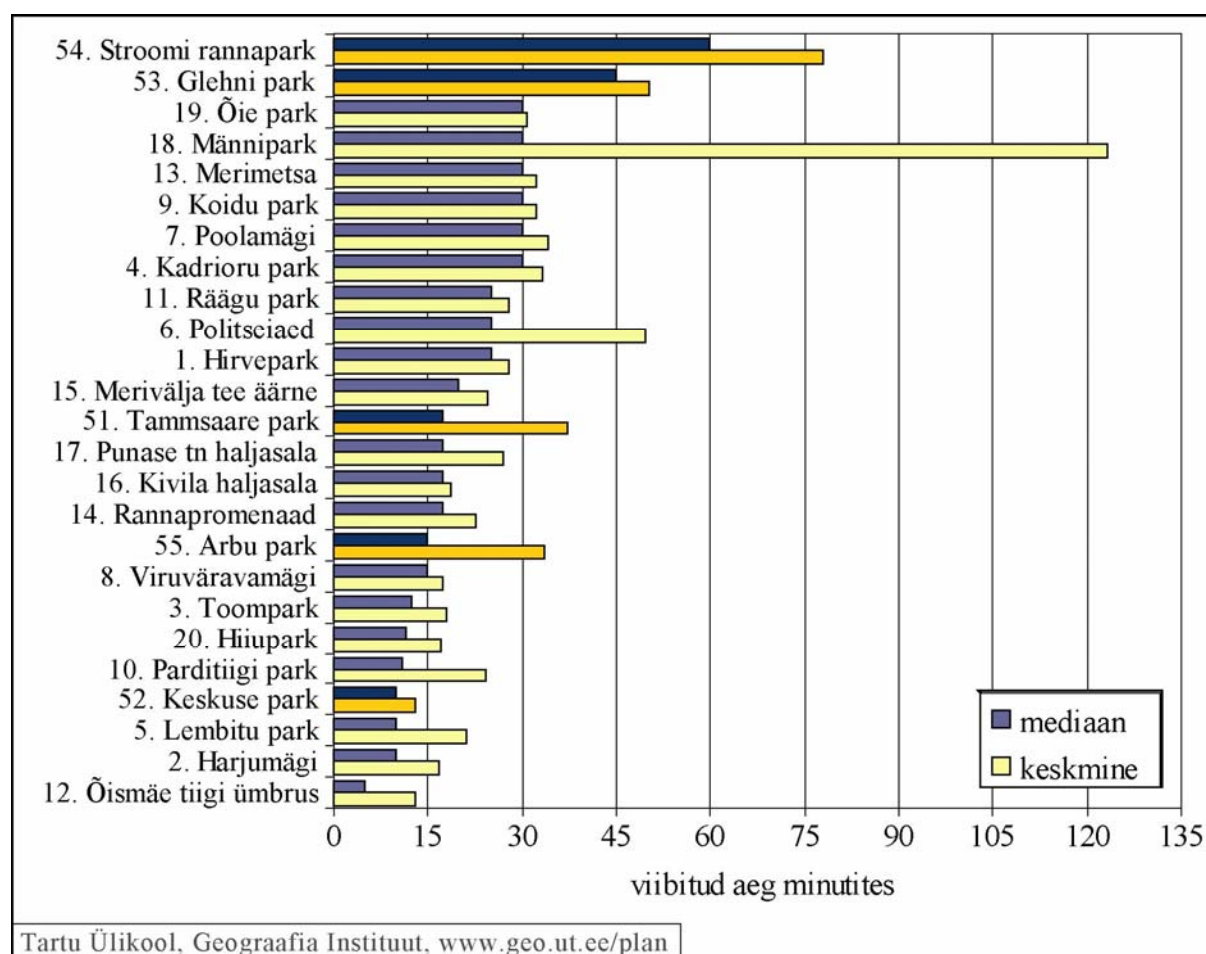

Joonis 19. Tallinna rohealade külastamise sagedus vastavalt küsitletute elukohale.

8. Rohealadel viibimise aeg

Rohealal viibiti keskmiselt 40 minutit, mediaani järgi 22 minutit. Mediaan näitab tegelikku rohealal viibimise aega paremini, kuna sellega jäävad välja äärmused - väga kaua ja väga vähe aega viibimised. Kõige kauem veedeti aega (keskmiselt 45-60 minutit) Glehni ja Stroomi rannapargis, mis on ka loogiline, kuna tegemist on suurepindalaliste rohealadega, kus harrastatakse tervisesporti või jalutatakse niisama looduses (nt kodused) (joonis 20). Teistel rohealadel jääb keskmine rohealal viibimise aeg 15-30 minuti vahele.

Alla 15 minuti oli keskmine rohealal viibimise aeg Õismäe tiigi ümbruses, Harjumäel, Lembitu pargis, Keskuse pargis, Pardiitiigi pargis, Hiiu pargis ja Toompargis. See näitab, et tegemist on rohealadega, kust põhiliselt liigutakse läbi ja niisama aega veedetakse vähe. Seega ei kasutata neid rohealasid otseselt puhkamiseks, looduse nautimiseks või spordi tegemiseks.

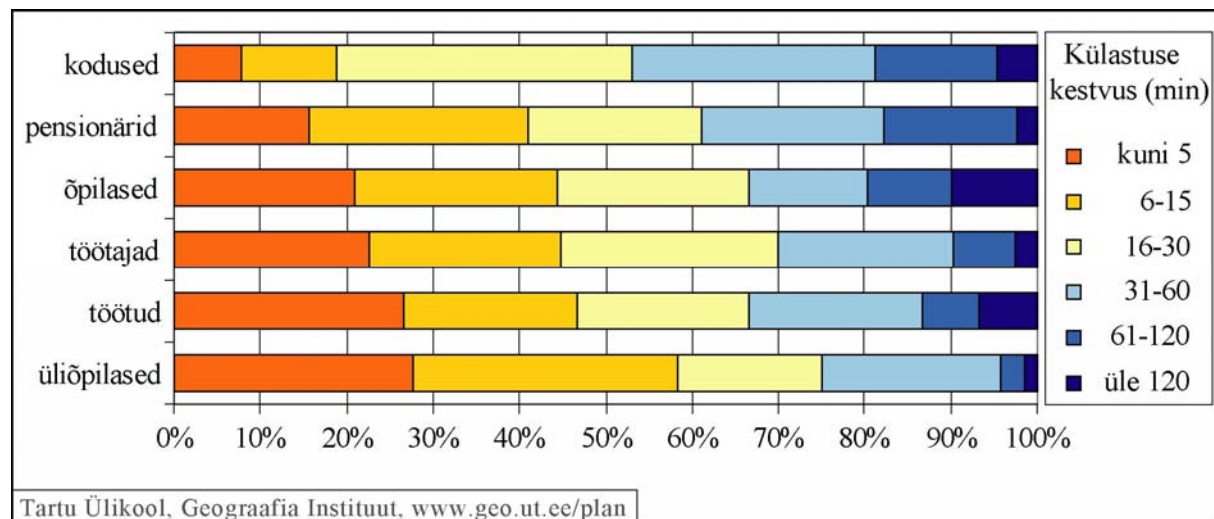

Joonis 20. Küsitletute rohealal viibimise aeg aritmeetilise keskmise ja mediaanina rohealade lõikes.

Mehed ja naised veedavad rohealal enam-vähem võrdselt aega, keskmiselt 41 ja 38 minutit. Mediaani järgi viibivad mehed rohealal kauem kui naised (30 ja 20 minutit). See tuleb ilmselt sellest, et meeste hulgas on rohkem sportijaid.

Rohealal viibitud aeg ei sõltu vanusest ja sotsiaalse staatusest (joonis 21). Kõige vähem viibivad rohealal üliõpilased, kellest ligikaudu 60% on alla 15 minuti. Neile järgnevad töötajad, kellest 45% viibib 16-30 minutit. Ligikaudu 20% õpilastest viibib aga rohealal kauem kui 60 minutit.

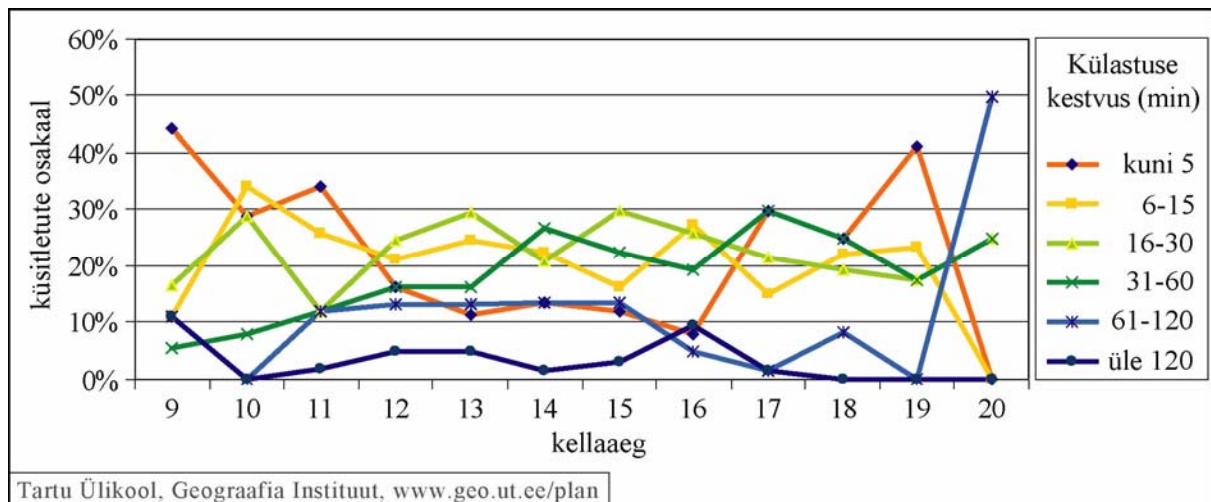
Kõige kauem aega veedavad rohealal kodused, mis on ka arusaadav, kuna neil on rohkem vaba aega ja tihti käivad nad seal lapsega/lastega jalutamas ja/või mängimas. 80% kodustest veedab rohealal rohkem kui 15 minutit.

Joonis 21. Rohealal viibimise kestvus vastavalt sotsiaalsele staatusele.

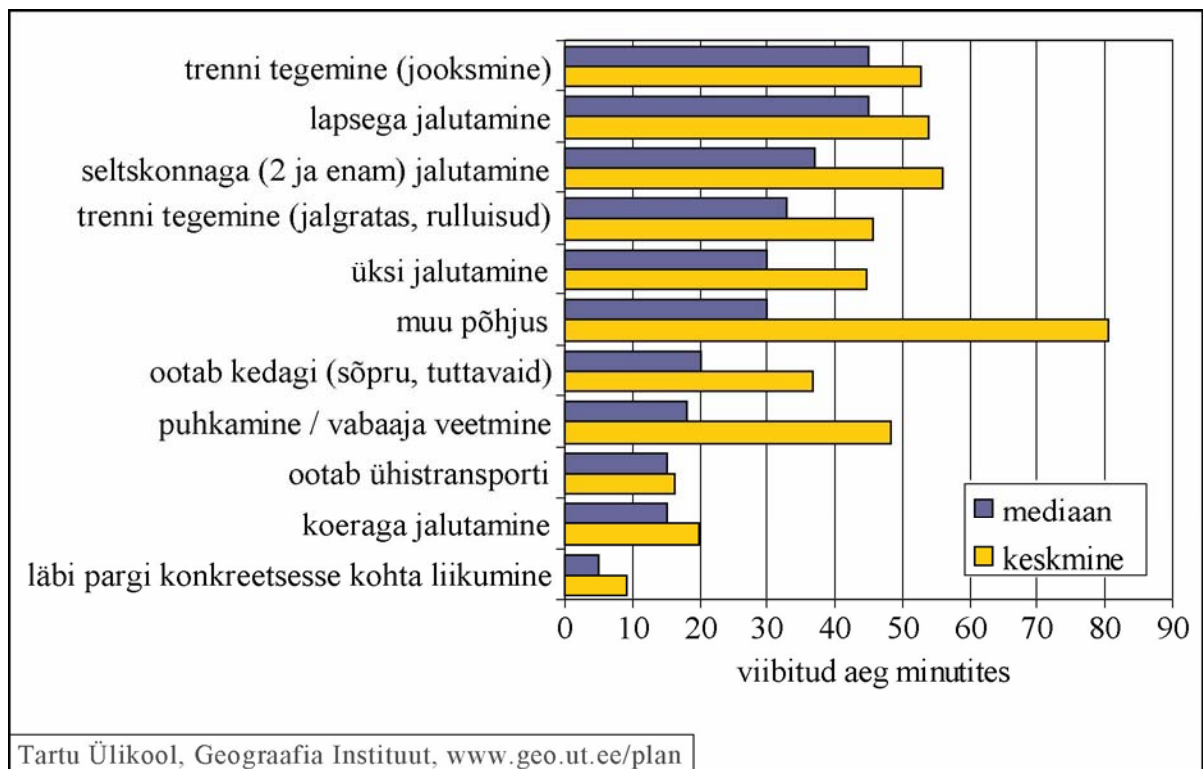
Küsitlitud, kelle rohealal viibimise põhjuseks oli roheala läbimine, viibisid rohealal keskmiselt 9 minutit (mediaan 5 minutit). Neil, kes viibisid rohealal vähem kui 5 minutit, on selge ajaline rütm (joonis 22), mis ühtib tööle/kooli minemise ja tulemisega ehk siis hommikuse ja õhtuse tipptunniga, mil domineerib rohealadelt läbi liikumine.

Rohealal 6-30 minutit viibijate puhul selget ajalast rütmi esile ei tule, kella 10 paiku on inimeste hulk keskmisest veidi suurem. 6-30 minutit viibivad rohealal ühistransporti ootavad (mediaan 15 minutit), koeraga jalutavad (mediaan 15 minutit) ja üksi rohealal jalutavad (mediaan 30 minutit) ning kedagi ootavad inimesed (mediaan 20 minutit). Rohealal viibimise kestvus varieerub kõige enam rohealal puhkajate ja vaba aja veetjate ning kedagi ootavate inimeste puhul, keskmine on 20-50 minutit.

Joonis 22. Rohealal veedetud aeg päeva lõikes.

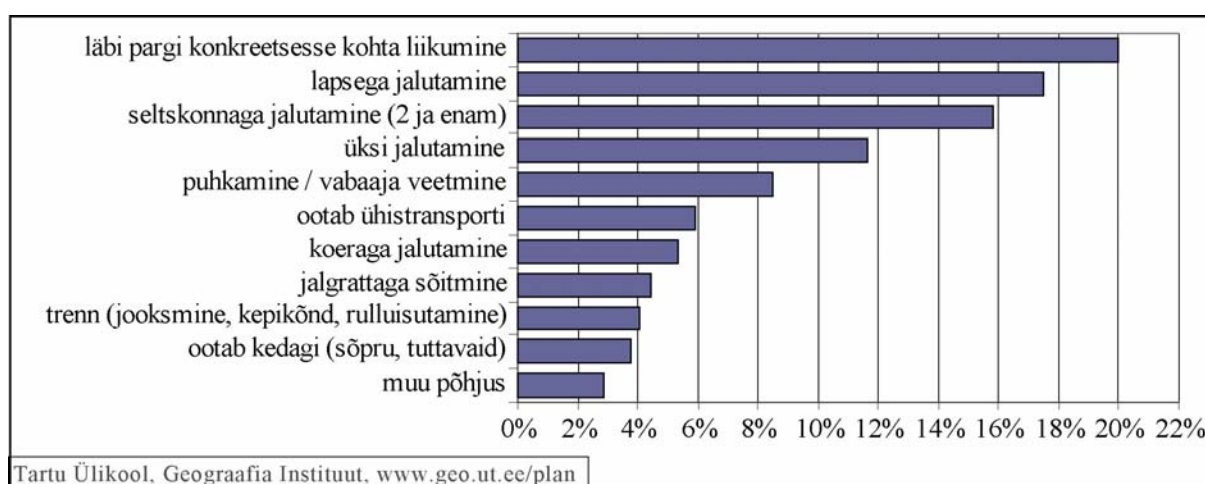
Kõige kauem viibivad rohealal jalgratturid ja rulluisutajad, keskmiselt 46 minutit (mediaan 33 minutit) ning koos seltskonnaga viibijad (keskmine 56 minutit, mediaan 37 minutit) (joonis 23). Nende rohealal viibimise aeg on väga varieeruv. Lapsega jalutajate keskmine rohealal viibimise aeg on 54 minutit (mediaan 45 minutit) ja jooksjatel 53 minutit (mediaan 45 minutit). 31-60 minutit rohealal viibijate osakaal tõuseb aeglaselt päeva jooksul ning on suurim kella 17 paiku, selle järel osakaal väheneb. Üle 60 minuti rohealal viibivate inimeste osakaal on suurim päeval ajal 11-16 (kodused, lapsega jalutajad) ja õhtul kella 20-21 vahel (seltskondadega noored ja kodused, lapsega jalutajad).

Joonis 23. Rohealal viibimise aeg keskmise ja mediaanina viibimise põhjuste kaupa.

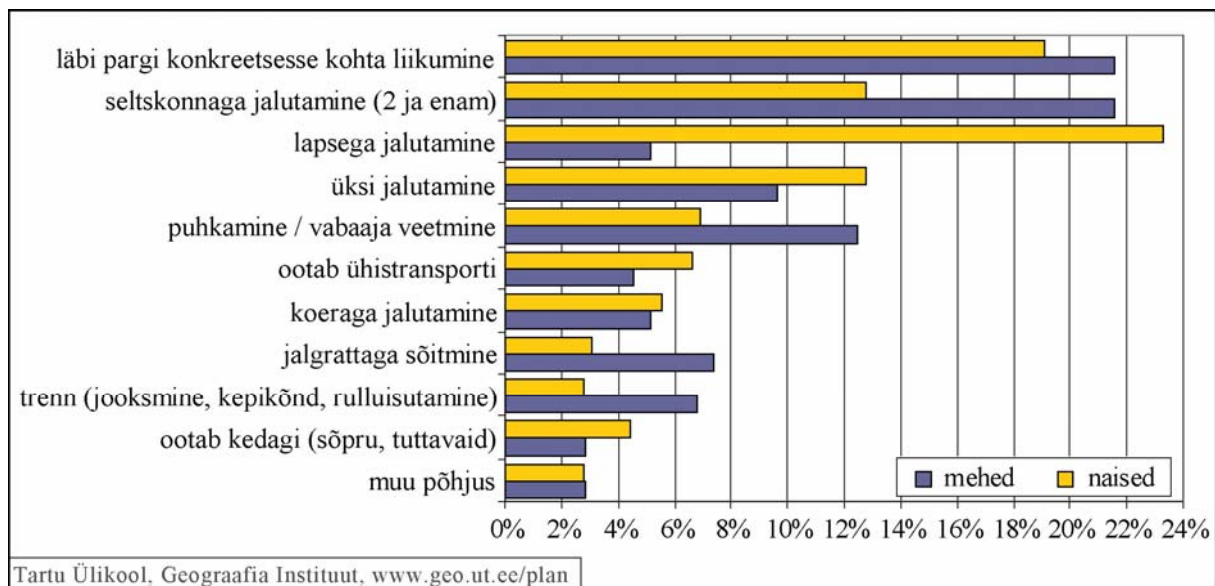
9. Rohealadel viibimise põhjused

Peamine rohealal viibimise põhjus on jalutamine (50%), kas siis lapsega, seltskonnaga, üksi või koeraga (joonis 24). Teine oluline põhjus on roheala läbimine (20%). Kolmanda põhjusena on välja toodud kellegi või millegi ootamine (10%), kas siis ühistranspordi ootamine või teise inimesega kohtumine. Neljandaks põhjuseks on puhkamine ja/või lihtsalt vaba-aja veetmine (9%). Teised põhjused olid veel jalgrattaga sõitmine ja muu spordi harrastamine (kepinkõnd, jooksmine, rulluisutamine, rulatamine). Muude põhjuste alla klassifitseerusid näiteks einestamine või pikniku pidamine, lugemine, pildistamine.

Joonis 24. Küsitletute rohealal viibimise põhjused.

Rohealal viibimise põhjuste seas tulid esile selged soolised erinevused (joonis 25). Lapsega jalutajad olid valdavalt naised, vanuses 25-44 oli see iga teise naise rohealal viibimise põhjus. Meeste osatähtsus oli kaks korda suurem jalgrattaga sõitmise ja muu spordi harrastamise puhul, eriti vanuses 35-54 ja alla 15 aastastel poistel. Rohealal puhkamine oli samuti olulisem meeste seas nagu ka seltskonnaga koos viibimine ja seda eriti kuni 20 aastaste noormeestel.

Joonis 25. Meeste ja naiste erinevused rohealadel viibimise põhjustes.

Rohealal viibimise põhjus on seotud küsitletu vanuse ja sotsiaalse staatusega (tabel 6). Õpilastest või kuni 19 aastastest viibis iga kolmas rohealal seltskonnaga, järgmisteks põhjusteks oli sportimine ja läbi roheala konkreetsesse kohta liikumine. Üliõpilastel ja töötajatel olid rohealal viibimise põhjused sarnased, erinevus oli selles, et üliõpilastest iga kolmandal jäi roheala liikumisteele, töötajate puhul oli see põhjus igal neljandal küsitletul. Üliõpilased tegelesid spordiga rohkem kui töötajad, samas töötajate seas oli rohkem lapsega jalutajaid. Töötute peamised tegevused rohealadel on puhkamine ja vabaaja veetmine, ühistranspordi ootamine või läbi roheala liikumine. Pensionärid kõige sagedamini jalutavad, kas üksi, seltskonna või koeraga. Koduste, noorte emade põhiline (64%) tegevus on rohealadel lapsega jalutamine ning teisena seltskonnaga jalutamine, mis enamasti tähendab koos teiste koduste naistega rohealal viibimist.

Tabel 6. Rohealal viibimise põhjused sotsiaalse staatuste lõikes. Iga sotsiaalse staatuse peamine rohealal viibimise põhjus on esitatud värvilise lahtriga.

Rohealal viibimise põhjus	Õpilane	Üliõpilane	Töötaja	Töötu	Pensionär	Kodune
Läbi pargi konkreetsesse kohta liikumine	16%	32%	24%	20%	14%	9%
Koeraga jalutamine	10%	1%	4%		11%	
Lapsega jalutamine	1%	8%	16%		10%	64%
Üksi jalutamine	10%	9%	12%	13%	17%	9%
Seltskonnaga (2 ja enam) jalutamine	30%	11%	13%	13%	16%	11%
Trenni tegemine / sport	17%	16%	8%		4%	2%
Puhkamine / veedab vaba-aega	6%	12%	9%	27%	9%	

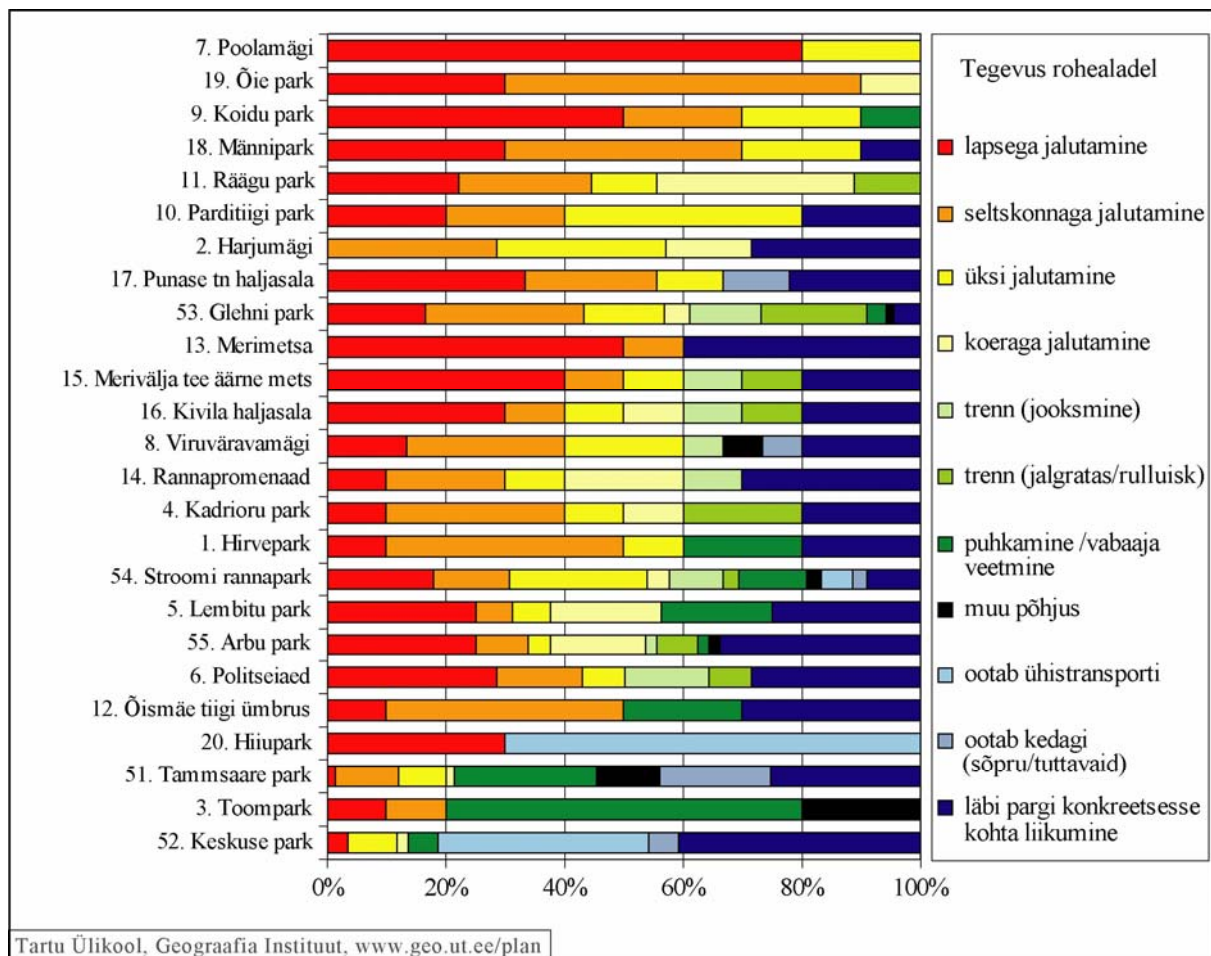
Ootab ühistransporti		3%	6%	27%	12%	3%
Ootab kedagi (sõpru, tuttavaid)	4%	3%	5%		5%	2%
Muu põhjus	7%	4%	4%		1%	

Küsitluse hetkel rohealal viibimise põhjused olid sarnased tavapäraste rohealal viibimise põhjustega. See näitab, et küsitletute arv on piisav ja andmed vastavad tegelikkusele. Üliõpilaste ja töötajate tavapäraste rohealal viibimise põhjuste puhul ei olnud ühte domineerivat põhjust, nagu oli küsitluse hetkel väljatoodud põhjuste seas. Rohealal viibimise põhjused olenevad väga palju rohealast endast, selle asukohast, suuruselt, seisukorrast ja atraktsioonidest. Samas toovad rohealal viibimise põhjused välja linnaruumi erinevad funktsioonid, mis näitab ka roheala mitmekesisust.

Rohealal viibimise põhjuseid grupeerides tulevad välja erinevate funktsioonidega rohealad (joonis 26). Näiteks Poolamägi, Õie park, Koidu park, Männipark ja Räägu park on rahulikud ja vaiksed rohealad, kus rohealal viibijad valdavalt jalutavad. Kuna need jäävad jalakäijate tavalistest liikumistrajektoridest kõrvale, on seal rohealalt niisama läbi liikumist vähe. Samasse rahulike rohealade kategooriasse võib liigitada ka Toompargi, kus jalutajate osakaal on küll väike, kuid enamus viibijatest puhkas või veetis niisama vaba aega (üliõpilased).

Keskuse park, Hiiu park ja osaliselt ka Tammsaare park on rohealad, kust liigutakse peamiselt läbi või tehakse aega parajaks, et kellegagi kohtuda või ühistransporti oodata. Seega ei kasutata neid rohealasid puhkamiseks, vaid teekonna lühendamiseks või rohelust pakkuva kohtumis- ja ootamiskohana.

Tervisespordi ja trenni tegemise eesmärgil kasutatavatest rohealadest on olulisemad Glehni park, Merivälja tee äärne mets ja Kadrioru park, kus spordiga tegelejate osakaal on 20-30%. Kivila haljasalal ja Politseiaias tegelevad spordiga (jalgrattaga sõitmine, rulatamine, jooksmine vms) peamiselt noored kuna seal asuvad noortele mõeldud skate-pargid. Spordiga tegeleti vähemal määral ka Räägu pargis, Viruvärava mäel, Rannapromenaadil ja Arbu pargis.

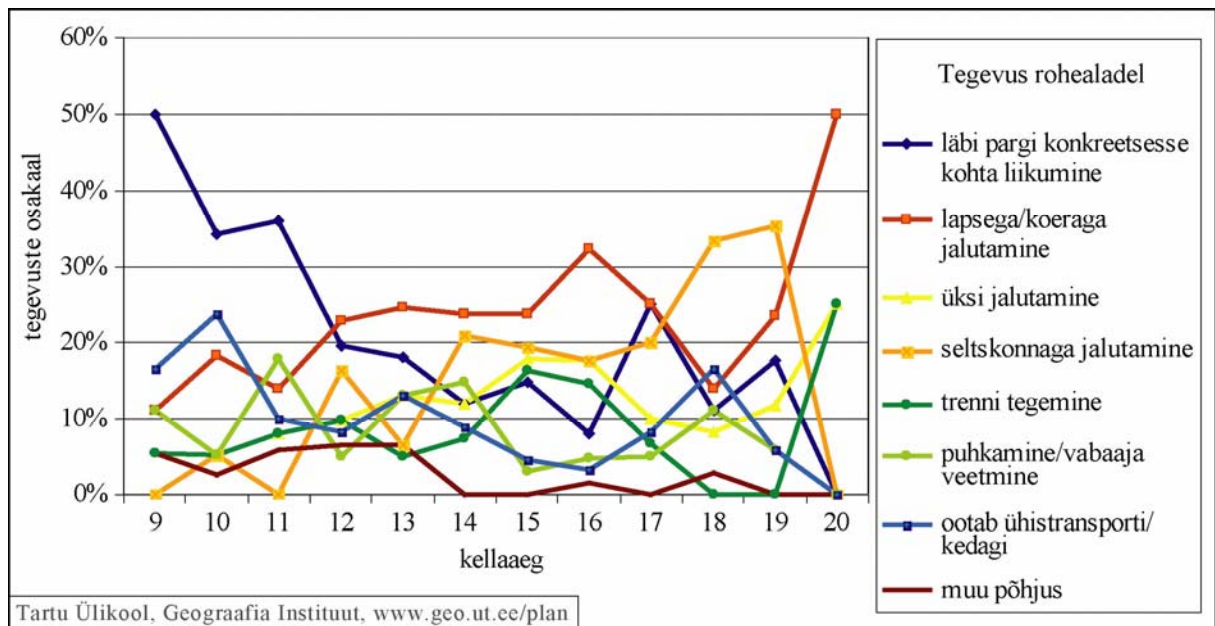
Joonis 26. Rohealal viibimise põhjuste jagunemine rohealade lõikes.

Roheala niisama läbijate osakaal on suurim kella 9-12 ajal ja õhtul kella 17 paiku peale tööd, õhtupoole nende osakaal aga oluliselt langeb (joonis 27). Selline ajaline rütm kattub tööle minemise ja tulemise aegadega ning rohealal lühikest aega (kuni 5 minutit) viibijate ajalise rütmiga (joonis 23). Sarnane ajaline rütm esineb mingil määral ka küsitletute hulgas, kes ootasid ühistransporti või kellegagi kokkusaamist.

Lapse ja vähemal määral koeraga jalutajate osatähtsus tõuseb alates hommikust ning on suurim kella 12-17 vahelisel ajal, millest edasi langeb. See on ka loogiline, et kodused noored emad jalutavad päeval lapsega ringi ja samuti vajavad koerad õues käimist, kas siis päeval (pensionärid/koolilapsed) või peale tööd (töötajad). Kella 20 paiku on lapsega jalutajate osakaal rohealade külastajatest suurim.

Päevane rütm tuleb välja ka seltskonnaga liikujate ja trenni tegevate küsitletute puhul. Seltskonnaga liikujate osakaal kasvab alates hommikust ja on suurim kella 18-19 vahel. Trenni või tervisespordi juurde on lisatud ka lihtsalt jalgratturid, rulluisutajad, rulasõitjad

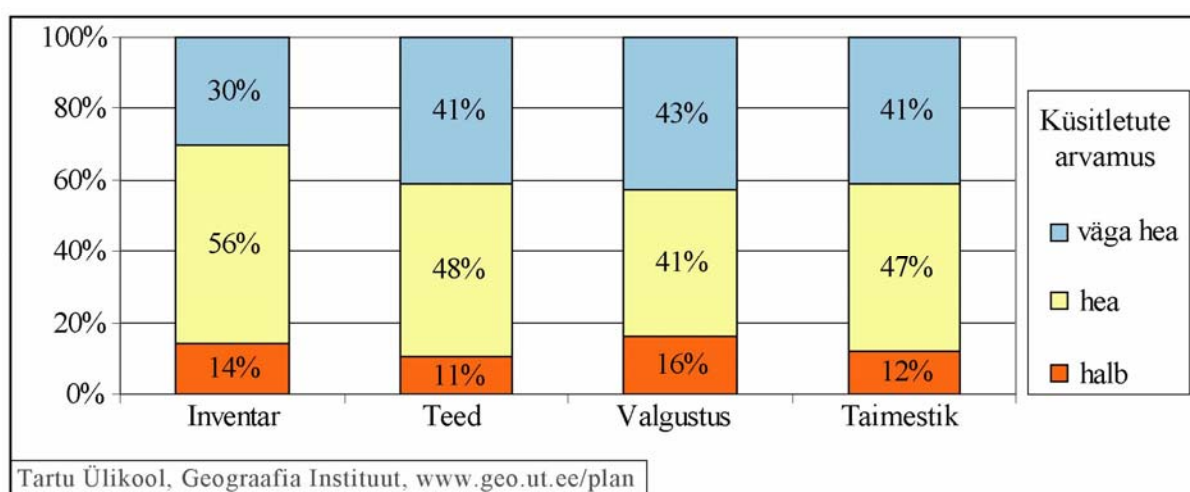
vms, mistõttu on nende osakaal päeval keskmiselt 7-8%. Spordiga tegelejate osatähtsus suureneb peale 15:00.

Joonis 27. Rohealal viibimise põhjuste jagunemine päeva lõikes.

10. Rahulolu Tallinna rohealadega

Küsitlus näitab, et üldiselt peetakse uuritud 25 roheala olukorda heaks või väga heaks. Veidi üle 10% küsitletutest arvates, et rohealade olukord on halb (joonis 28). Enim oldi rahul teede, valgustuse ja taimestiku olukorraga, üle 40% küsitletutest pidas nende olukorda väga heaks. Samas pidas valgustuse olukorda halvaks 16% küsitletutest. See näitab, et osadel rohealadel on valgustus olemas ja hea, teistel aga puudub või on kehv. Vähem oldi rahul rohealade inventariga, ainult kolmandik küsitletutest pidas olukorda väga heaks, umbes kuuendik aga halvaks.

Joonis 28. Küsitletute rahulolu uuritud 25 roheala infrastruktuuriga.

Inimeste rahulolu ei sõltu nende soost ega sotsiaalsest staatusesest. Ainus sooline erinevus on see, et meeste arvates on rohealade taimestiku seisund veidi parem kui naiste arvates. Mõningal määral olid pensionärid rohkem rahul rohealadega kui õpilased, üliõpilased või töötajad. Selgelt vähem olid olukorraga rahul aga töötud, kuid see võib tuleneda nende üldisest ellusuhtumisest, mitte rohealadest.

Rahvuste lõikes tuli välja, et eestlased on rohealade, eriti sealse valgustuse suhtes nõudlikumad, 19% pidas olukorda halvaks. Rahul ei olda ka rohealade inventari seisundiga, ainult 27% küsitletutest pidas olukorda väga heaks. Venelaste arvates on rohealade olukord kokkuvõttes parem, kuid ka nemad ei olnud rohealade inventariga rahul, 17% pidas rohealade inventari olukorda halvaks. Venelaste parem arvamus rohealade üldise seisundi kohta on tõenäoliselt seotud sellega, et enamus venelastest küsitleti rohealadel, mis on hiljuti korda tehtud (Arbu park, Kivila haljasala). Välismaalased, keda põhiliselt küsitleti Kesklinna

rohealadel, pidasid valdavalt (82%) taimestiku seisundit väga heaks. See näitab, et Kesklinna haljastus meeldib välismaalastele, kelle kodukeskkonnas võibolla ei ole nii palju rohelist ja seetõttu on Tallinna haljasaladega väga rahul.

Rohealadega rahulolu üldise hinnangu saamiseks on leitud iga roheala keskmine hinnang vastavalt küsitletute poolt antud hinnangutele, kus väga hea annab 3, hea 2 ja halb 1 punkti.

Kõige enam ollakse rahul Politseiaia, Kivila haljasala, Arbu pargi ja Stroomi rannapargiga, mille üldine rahulolu on väga hea (3) ja hea (2) vahepeal (tabel 7). Kolme esimese roheala positiivne hinnang on ka loomulik, kuna need on hiljuti renoveeritud, seal on korralikud teed, valgustus ja uus inventar. Arbu pargi ja Kivila haljasala üldhinnang oleks võinud olla veelgi parem, aga hiljuti istutatud ja areneva taimestiku seisundi tõttu ei antud sellele paremat hinnangut.

Tabel 7. Küsitletute rahulolu rohealadega, hinnanguskaalal väga hea 3, hea 2 ja halb 1 punkt.

Nr	Roheala	Inventar	Teed	Valgustus	Taimestik	Üldhinnang
54	Stroomi rannapark	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6
16	Kivila haljasala	2,7	2,7	2,5	2,2	2,5
55	Arbu park	2,5	2,6	2,8	2,1	2,5
6	Politseiaed	2,3	2,8	2,6	2,3	2,5
18	Männipark	2,6	2,7	1,9	2,3	2,4
53	Glehni park	2,0	2,6	2,1	2,7	2,4
4	Kadrioru park	2,4	2,1	2,2	2,5	2,3
3	Toompark	1,8	2,3	2,3	2,6	2,3
5	Lembitu park	2,2	2,0	2,6	2,1	2,2
12	Õismäe tiigi ümbrus	1,8	2,1	2,4	2,6	2,2
51	Tammsaare park	2,1	2,2	2,3	2,3	2,2
15	Merivälja tee äärne mets	2,1	2,1	1,9	2,7	2,2
1	Hirvepark	2,1	2,1	2,3	2,2	2,2
52	Keskuse park	1,9	2,3	2,2	1,9	2,1
10	Parditiigi park	1,9	1,6	2,7	2,0	2,0
13	Merimetsa	1,8	2,0	2,3	2,0	2,0
8	Viruvärava mägi	2,2	2,1	1,9	1,9	2,0
2	Harjumägi	2,1	1,7	1,9	2,3	2,0
9	Koidu park	2,2	2,1	1,0	2,6	2,0
14	Rannapromenaad	2,0	1,4	1,9	2,5	2,0
17	Punase tn haljasala	2,0	2,0	1,6	2,2	2,0
19	Õie park	1,8	2,4	1,5	1,8	1,9
11	Räägu park	1,8	1,9	1,6	2,2	1,9
20	Hiiupark	2,1	1,9	1,0	2,1	1,8
7	Poolamägi	1,2	1,6	1,2	1,8	1,5

Skaala
väga hea (3)
(2,1 - 2,4)
hea (2)
(1,9 - 1,6)
halb (1)

Parema üldhinnangu oleksid võinud saada ka Glehni ja Männipark, kuid esimese puhul ei olda rahul roheala inventariga ja teisel sai määravaks halb valgustus. Kokkuvõttes on küsitletute arvates 15 uuritud roheala üldhinnang üle 2, mis tähendab, et nendel rohealadel ei ole midagi olulist puudu või halvasti ning nendega on linlased üldjuhul rahul.

Üldhinnang oli hea (2,0) seitsmel rohealal: Punase tänava haljasalal, Rannapromenaadil, Koidu pargil, Harjumäel, Viruvärava mäel, Merimetsa haljasalal ja Parditiigi pargil. Nende rohealade puhul ei olda vähemalt ühe komponendiga rahul, mis mõjutab oluliselt ka üldhinnangut. Põhiliselt on nende peamine probleem kehv valgustus või selle puudumine. Rannapromenaadi suurim puudus on teede halb seisund (70%). Koidu pargi kõige suurem puudus on valgustus. Üldiselt on linlased mõlema rohealaga rahul, eriti taimestiku seisundiga. Harjumäel on suurimaks probleemiks pargiteede halb seisund ning kehv valgustus. Viruvärava mäe ja Punase tänava haljasala inventariga ollakse rahul, kuid valgustus annab jällegi soovida. Merimetsa haljasalal ei olda rahul roheala inventariga, kõigi ülejäänud nelja komponendi seisundit peetakse heaks, kuid mitte ka väga heaks. Põhjuseks võib olla see, et tegemist on loodusliku haljasalaga, mitte pargiga ja seetõttu ei ole inimeste nõudmised väga kõrged. Parditiigi pargis ollakse väga rahul valgustusega, 40% küsitletutest peab aga teede seisundit halvaks. Samas on teada, et peagi valmivad Parditiigi parki korralikud teed ja ilmselt muutub sellest ka pargile antav üldhinnang paremaks.

Üldine hinnang rohealale oli alla 2,0 neljal rohealal: Õie pargis, Räägu pargis, Hiiu pargis ja Poolamäel. Neil kõigil on valgustuse olukord väga halb, mida mainivad pooled või koguni kõik küsitletud. Lisaks ei olda rahul ka teiste roheala komponentidega. Rahul ollakse Hiiu pargis oleva inventariga, Õie pargis teedega ning Räägu pargis ja Poolamäel taimestiku olukorraga. Kõige kehvema üldhinnangu sai Poolamägi, mille seisundiga linlased üldse rahul ei ole. 80% Poolamäel küsitletutest peab roheala valgustust ja inventari olukorda halvaks, ka teede olukorda ei kiidetud.

Tallinna rohealade üldise olukorraga on rahul 72% küsitletutest, vastupidisel arvamusel on 22%. Rohealadega rahulolu on meeste ja naiste puhul veidi erinev, naised on märksa kriitilisemad. Heakorraga on rahul 69% naistest ja 75% meestest. Kõige enam on rohealade olukorraga rahul üliõpilased (81%), kes on tõenäoliselt optimistlikuma ellusuhtumisega, kuid viibivad rohealadel ka suhteliselt vähe aega. Kõige vähem on olukorraga rahul töötud (57%), mis tõenäoliselt näitab nende pessimistlikku ellusuhtumist ning kodused (65%), kes veedavad enim aega rohealadel ja vaatavad rohealasid seetõttu kriitilisema pilguga, eriti lapsevanema seisukohalt. Rahvuslikku erinevust välja tuua ei saa.

Kõige paremini hooldatud rohealaks on Kadrioru park (tabel 8), mida mainis iga teine küsitletu. See on ka loomulik, kuna Kadrioru pargi näol on tegemist linna esindusrohealaga. Iga kümnes küsitletu mainis Tammsaare parki ja Stroomi rannaparki ning vähemalt 5% küsitletutest pakkus hästi hooldatud rohealadeks ka Politseiaia ja Glehni pargi.

Tabel 8. Küsitletute arvates paremini hooldatud rohealad Tallinnas ja nende mainimissagedus.

Roheala	Mainitud kordi	Mainimise sagedus
Kadrioru park	228	50%
Tammsaare park	51	11%
Stroomi rannapark	44	10%
Politseiaed	32	7%
Glehni park	23	5%
Toompark (Snellitiigi äärne)	19	4%
Männipark	18	4%
Nõmme pargid	15	3%
Arbu park	9	2%
Harjumägi	9	2%

11. Rohealade turvalisus

Turvatunde puudumine on üks olulisemaid tegureid, mis mõjutab rohealade küllastatavust. 10% küsitletutest peab Tallinna rohealaid turvalisteks, sama palju on neid, kes arvavad, et turvalisi rohealaid ei ole või turvalisus sõltub kellaajast (tabel 9). Kõige turvalisemateks rohealadeks peetakse Kesklinnas asuvaid rohealaid, eraldi toodi välja Tammsaare park ja Kadrioru park, aga ka Stroomi rannaparki, Glehni parki ja Nõmme rohealad.

Tabel 9. Küsitletute arvates kõige turvalisemad Tallinna rohealad.

Roheala	Mainitud kordi	Mainimissagedus
Tammsaare park	80	20%
Kadrioru park	61	15%
Stroomi rannapark	25	6%
Glehni park	25	6%
Politseiaed	22	6%
Nõmme rohealad	18	5%
Kesklinna rohealad	17	4%

16% küsitletutest peab kõiki rohealaid pimedal ajal ebaturvaliseks (tabel 10), naiste seas on see protsent veidi suurem (18%). 5% küsitletutest arvab, et olenemata kellaajast on kõik rohealad ebaturvalised. Ebaturvaliste rohealadena tuuakse kõige enam välja Kesklinna rohealaid (37%), kuigi neid peeti ka kõige turvalisemateks (tabel 9). Ebaturvalisemate rohealade esikolmik on Toompark (16%), Kopli park (13%) ja Kadrioru parki (8%)

Tabel 10. Küsitletute arvates kõige ebaturvalisemad Tallinna rohealad.

Roheala	Kõik	Mehed	Naised
Igal rohealal on pimedal ajal ebaturvaline	16%	11%	18%
Toompark	16%	18%	15%
Kopli park	13%	21%	9%
Kadrioru park	8%	10%	7%
Lasnamäe roheala	8%	5%	9%
Tammsaare park	7%	8%	6%
Kesklinna roheala	6%	4%	7%
Kõik rohealad on ebaturvalised	5%	5%	6%
Stroomi rannapark	5%	7%	4%
Glehni park	4%	4%	4%
Nõmme roheala	4%	6%	2%

Turvalisuse tõstmiseks Tallinna rohealadel pakkusid küsitletud põhiliselt kolme lahendust (tabel 11). 35% arvab, et turvalisust saab rohealadel tõsta pargivahtide või –valvurite palkamisega rohealadele. 32% küsitletutest arvab, et politsei patrullid aitavad olukorda parandada ja 30%, et rohealade valgustamine tõstab nende turvalisust. Samas peavad küsitletud oluliseks rohkem iseenda järele vaatamist ning inimeste teadlikkuse tõstmist ja suhtumise parandamist. 2% küsitletutest korrastaks võsastunud alad, mis lisavad ebaturvalisust.

Tabel 11. Küsitletute ettepanekud turvatunde tõstmiseks Tallinna rohealadel.

Mis parandab rohealade turvalisust?	Mainitud	Mainimissagedus
Pargivahtid/ -valvurid	176	35%
Politsei patrullid	162	32%
Roheala valgustamine	148	30%
Turvakaamerad	69	14%
Rohkem iseenda järele vaatama	31	6%
Tõsta inimeste teadlikkust, inimeste suhtumise parandamine	11	2%
Ei ole vaja midagi turvalisuse tõstmise jaoks	10	2%
Võsastunud alad korrastada, roheala avaramaks muuta	10	2%
Turvamehed	9	2%
Piirdeaedu rohealade ümber	8	2%

12. Rohealade puudused

Kuigi küsitletute arvates on Tallinna rohealade olukord pigem hea, leidis 482 küsitletut, et Tallinna rohealadel on mõningaid puudusi, mida peaks lahendama (tabel 12). Rohealadel viibijaid häirivad kõige enam koristamata olmejäätmed (23% vastanutest), mis on kindlasti seotud ka vähese prügikastide arvuga (12%). Viimasele viitab ka küsitletute poolt välja toodud puudus – inimeste ükskõiksus rohealade suhtes (3%). Puuduseks peetakse ka istumiskohtade vähesust (16% küsitletutest), 10% peab olemasolevaid parkide istumiskohti mustadeks ja katkisteks. Kolmas suurem puudus on seotud roheala taimestikuga, iga viies toob välja rohealade taimestiku üldise halva seisundi ning iga kümnennda arvates on rohealadel liiga vähe rohelist ja lilli, eriti suviti hooajataimi. Neljandaks probleemiks on turvalisuse puudumine. Kuigi turvalisuse puudumist mainis otse vaid 8% küsitletutest, on sellega seotud ka noorte kampade (5%) ja ebameeldiva kontingendi (13%), st kodutute, narkomaanide, joodikute jt. roheala viibimine, mis häirib linlasi. Turvatunnet vähendab ka rohealade vähene valgustatus (11%).

Väiksemate puudustena töid koerte omanikud välja koertele vajaliku inventari (koerte aiad, väljaheite kogumiskohad, -kotid jms) puudumise. Koera mitteomavaid inimesi häirivad lahtised koerad ja koerte väljaheide rohealadel. Heideti ette ka tualettruumide puudumist, liigset müra (liiklus, ehitus), pargiteede halba olukorda ning rohealade ebaatraktiivsust ehk üksluisust, eriti kunstiinstallatsioonide, veesilmade ja muude atraktsioonide vähesust.

Küsitlusest tuli välja, et peamiselt külastatakse oma linnaosa rohealaid (tabel 5), järelikult ollakse ka nende olukorraga paremini kursis. Kesklinlased peavad rohealade suurimaks puuduseks istumiskohtade vähesust (22%) ja olemasolevate pinkide halba olukorda (26%), need on kas katkised või mustad (tabel 12). Samuti on istumiskohtade vähesus probleemiks Mustamäel (30%), rohealade puuduseks peetakse ka koristamata prügi (22%) ja prügikastide vähesust (24%). Kristiine elanike arvates on suurim puudus ebameeldiva kontingendi viibimine rohealadel (26%). Lasnamäe, Põhja-Tallinna ja Haabersti elanikud töid selgelt välja koristamata prügi (36%), viimased ka taimestiku halva hooldatuse (27%). Piritall elavad inimesed töid lisaks istumiskohtade, prügi ja ebameeldiva kontingendiga seotud probleemidele välja vähese valgustatuse ja rohealade vähese mitmekesisuse. Nõmmel elavatest küsitletutest iga kolmandat häirivad kõige enam prügised rohealad ja sellega seoses ka prügikastide puudumine (20%). Väljaspool Tallinna elavatest

inimestest iga teise arvates on Tallinna rohealade suurimaks puuduseks prügi ja iga viienda arvates taimestiku halb hooldatus.

Tabel 12. Tallinna rohealade suurimad puudused küsitletute elukohtade lõikes.

Tallinna rohealade suurimad puudused	Küsitletu elukoht									
	Kõik kokku	Kesklinn	Mustamäe	Kristiine	Haabersti	Põhja-Tallinn	Pirita	Lasnamäe	Nõmme	mitte Tallinlased
Prügised	23%	16%	22%	11%	36%	22%	15%	20%	31%	48%
Vähe istumiskohti	16%	22%	30%	16%	18%	4%	20%	11%	17%	6%
Taimestiku hooldamatus	13%	11%	13%	16%	27%	12%	10%	15%	15%	21%
Ebameeldiv kontingent	13%	8%	15%	26%	18%	12%	20%	11%	10%	10%
Vähe prügikaste	12%	13%	24%	5%	14%	3%	20%	5%	20%	17%
Pimedad, vähe valgustatud	11%	15%	17%	11%	5%	6%	25%	1%	15%	4%
Vähe rohelist ja hooaja taimi	11%	12%	9%	5%		6%	10%	16%	12%	17%
Pingid mustad ja katkised	10%	26%	4%	11%	5%	1%	15%	13%	1%	2%
Turvalisuse puudumine (kuritegevus)	8%	6%	7%	11%		13%		11%	7%	8%
Noorte kambad	5%	4%	4%	5%		9%		11%	3%	2%
Koerte probleem (inventar, väljaheidet, lahtised koerad)	4%	1%	4%	11%	9%	7%		4%	6%	8%
Müra (liiklus/ehitus)	4%	4%		11%	5%	4%		4%	3%	6%
Teede olukord	4%	11%	4%			3%	5%	5%	1%	2%
Inimesed ei hooli rohealast	3%	4%	2%		9%	4%		4%	3%	6%
Puudub mitmekesisus (atraktsioonid/kunst/vesi)	3%	1%	2%			3%	20%	4%	3%	6%
Puuduvad tualettruumid	3%	6%	4%	5%	5%	1%	10%	2%		
Laste atraktsioonid	3%	2%	6%	5%		1%	5%	5%	2%	4%
Ebapiisav inventar	3%	1%			5%	1%	10%	7%	1%	2%
Lasteväljakuid vähe	2%	2%			5%			4%	3%	2%
Vähe jalgrattateid	2%	2%	2%	5%		1%	10%	2%		
Küsitletud, kes leidsid puudusi	493	85	54	19	22	68	20	85	86	52

Jalgrattateede vähesust mainis puudusena ainult 2% küsitletutest. Samas 67% küsitletutest peab oluliseks kõnni- ja jalgrattateede eraldamist rohealadel. Neist iga teise arvates piisaks tee peale märgitud eraldusjoonest, mis eraldab kõnni- ja jalgrattateed, iga kolmas peab aga vajalikuks eraldi jalgrattateede rajamist rohealadele.

13. Rohealade vajadused

Küsitletutelt uuriti, mis teenuseid Tallinna rohealadele vajatakse (tabel 13). 20% küsitletutest on rohealade teenuste praeguse olukorraga rahul ega pea oluliseks teenuste lisamist. 15% leidis, et rohealadel peaks olema tualettruume. Selgelt tuli välja ka kohvikute ja/või müügipunktide soov, kus saaks osta suupisteid, istuda ja puhata ning ajalehti osta/lugeda. Kuigi küsitletutelt uuriti teenuste vajadusi, toodi ka siin välja vähene prügikastide ja istumispinkide olemasolu ning koristajate/aednike vähesus, mis näitab, et need on olulised teemad, mis vajaksid kindlasti lahendamist. Rohealadele soovitakse ka rohkem laste mänguväljakuid ja atraktsioone eri vanusega lastele, avalikke joogikraane, millest saab vett juua või käsi pesta. Tahetakse, et rohealad oleksid mitmekesisemad, toodi välja, et rohealadel võiks olla rohkem vee objekte (purskkaeve, tiike) ning varjualuseid, kus saaks ebasobiva ilma eest varju minna ja samas nautida rohelist.

Tabel 13. Tallinna rohealadele vajatavad teenused.

Ettepanekud	Mainimissagedus
Ei olegi enam vaja	20%
Tualettruume	15%
Kiosk või müügiputka	14%
Jäätise müügikoht	11%
Kohvik	11%
Prügikaste	10%
Istumispinke	10%
Lastemänguväljakuid ja atraktsioone rohkem	8%
Joogipunkte ja puhtaveekraane	7%
Veesilmi (purskkaevud) rohkem	6%
Koristajaid ja aednike juurde	4%
Lilli ja hooaja taimi rohkem	4%
Valvet (pargivahid)	3%
Varjualuseid (vihma, tuule, päikese eest)	3%
Koeraaedikuid ja inventari (kilekotid, urnid)	2%
Valgustust	2%
Jalgrattaparklaid ja jalgrattalaenus	2%
Infotahvleid ja -punkte	2%
Piknikulaudu ja -pinke	1%
Skate-parke	1%

14. Järeldused ja arutelu

Uuritud 25 roheala on väga erinevad oma asukoha, kauguse (kesklinnast), suuruse, inventari, turvalisuse ja loodusliku seisundi poolest, mis mõjutavad oluliselt rohealade sotsiaalset struktuuri, kasutatavuse intensiivsust ja ajalis-ruumilist rütmi. Rohealade kasutamist mõjutavad ka ilmaolud, eriti sademed (teisipäev, 15.08) ja erakorralised üritused (Harjumägi, 20.08).

Kõige intensiivsemad rohealad asuvad kesklinnas. Kõrge intensiivsusega roheala on ainukesena Tammsaare park, mida läbis keskmiselt 12 inimest minutis. Keskmise intensiivsusega rohealad, mida läbis keskmiselt 3-6 inimest minutis, jäävad linlaste tavapärasele liikumistrajektooridele, mistõttu suur osa rohealal viibijatest läbib roheala, et liikuda ühest punktist teise. Keskmise intensiivsusega rohealad on Politseiaed, Stroomi rannapark, Viruvärava mägi, Kadrioru park ja Õismäe tiigi ümbrus. Madala intensiivsusega rohealadele, mida läbis keskmiselt 1-3 inimest minutis, on iseloomulik keskmisest suurem pindala ja liikumisviiside varieeruvus. Väga madala intensiivsusega rohealad, mida läbis vähem kui 1 inimene minutis, paiknevad inimeste põhilistest liikumistrajektooridest eemal, lisaks ei ole linlased rahul nende olukorraga. Väga madala intensiivsusega on Hirvepark, Poolamägi ja Koidu park Kesklinnas, Õie ja Hiiu park Nõmmel ning Räägu park Kristiine linnaosas.

Erinev rütm argi- ja puhkepäevadel tuleb välja vaid teatud rohealadel. Päevane rütm on selgem, hommikul külastatavus kasvab kulmineerudes lõunal ja hakkab vaikselt peale kella 17 järele langema. Hommikuti domineerivad rohealadelt läbi liikuvad inimesed, päeval kodused ja pensionärid ning õhtul tõuseb sporti tegevate ja noorte seltskondade osakaal.

Keslinna linnaosa intensiivselt kasutatavaid rohealaid külastatakse puhkepäevadel rohkem kui argipäevadel, siis on ka tänavaloenduste järgi linnas rohkem inimesi liikumas (Nuga 2006). Sama trend esineb ka Põhja-Tallinna (Stroomi rannapark ja Merimetsa) ja Mustamäe (Parditiigi park ja Männipark) rohealade kasutamises. Põhja-Tallinna rohealade külastajad tulevad rohealadele erinevatest kohtadest, Mustamäe rohealaid külastavad inimesed on aga pigem sama linnaosa elanikud. Kristiine ja Haabersti rohealade külastamine oli suurem argipäevadel. Ülejäänud linnaosades ei esine rohealade kasutamises väga selget argi- ja puhkepäevade rütmi. Jalgratturid, jooksjad ja teised mitte jalutavad inimesed kasutavad rohealaid mõnevõrra rohkem argipäevadel.

Üle 50% Tallinnas elavatest küsitletutest külastab rohealaid vähemalt korra päevas, esikohal on Kesklinna rohealad. Teiste linnaosade rohealaid külastavad peamiselt sama linnaosa elanikud. 50% küsitletutest käib rohealadel jalutamas, kas siis üksi, seltskonnaga, lapsega või koeraga. 20% läbib roheala ühest punktist teise jõudmiseks ning 10% puhkab ja veedab seal vaba aega, sama paljud teevad rohealadel aega parajaks, ootavad ühistransporti või saavad kellegagi kokku.

Üldiselt peetakse rohealade seisundit heaks, kuid see varieerub oluliselt rohealati. Puudustest toodi kõige rohkem välja valgustatuse puudumist, olmeprügi ja taimestiku hooldamatust, inventari puuduseid ja turvalisuse puudumist. Jalgrattateede probleemi mainisid vähesed. Eraldi küsides pidas 67% oluliseks jalgrattateede eraldamist kõnniteedest, kas joonega või eraldi teena. Naised (eriti kodused) ja väljapool Tallinna elavad inimesed hindasid Tallinna rohealade olukorda mõnevõrra kriitilisemalt, samas välituristid olid kesklinna rohealadega väga rahul.

Kõige enam tunti rohealadel puudust tualettruumidest ja kioskitest/kohvikutest, kuid sooviti ka prügikastide ja istumiskohtade lisamist. Korduvalt toodi välja, et rohealad võiksid olla mitmekesisemad, et seal oleks mugavam ja huvitavam aega veeta. Sooviti rohkem hooaja lilli ja istikuid, kunsti installatsioonide paigaldamist ja veesilmade (tiigid, purskkaevud) korrastamist ning juurde ehitamist. Mainiti ka avalike joogikraanide ja varjualuste vajadust.

15. Soovitused planeerijatele

Järgnevad soovitused on autoritel tekkinud uurimistöö käigus erinevas kontekstis. Need ei kata kogu uurimuse temaatikat, st eeldatakse, et planeerijad töötavad oluliste küsimuste kaupa käesoleva raporti peatükid läbi.

Olulised adresseerimist vajavad teemad on seotud Tallinna kiire muutumisega, eriti valglinnastumisega ja kesklinna turistikeskseks muutumisega. Tagamaaga konkureerimiseks vajab linn rohkem alternatiivseid puhkuse võimalusi linlastele. 2006. aastal läbiviidud Tallinna uusasumite uuring (Ahas jt 2006) näitas, et olulisimateks argumentideks, miks noored ja edukad pered kolivad linnast välja, on aia ja loodusliku ala olemasolu, kus puhata, sportida ja lapsi kasvatada. Linna konkurentsivõime üks võti peitubki nende väärtuste arendamises linna sisestes parkides ja äärealade parkides-linnametsades.

1. Linna sisestes parkides on vaja suurendada rohelade „pidevust”, st luua tingimused, mis võimaldaksid olemasolevatel rohealadel pikemalt liikuda ilma liiklusesse sattumata. Selleks sobib Kesklinnas bastionaalvöö ringtee väljaarendamine nii lastega jalutajatele kui sportijatele. Niisugune plaan on väljapakutud Tallinna kesklinna ehitusmääruse eelnõus ja seletuskirjas (KLEMM 2005). Samuti võiksid parkide ühendused teiste rohealadega olla võimalikult jalutajasõbralikud. Üheks kriitiliseks piiriks oleks „võimalus” magava lapsega liikuda, mis on välja toodud paljudes linnasüdame parkide käsitlustes.
2. Linnasüdame pargid (sh bastionaalvöö) võiksid olla ühendatud kergliiklusteedega teisest linnaosades. Kergliiklusteed on uue kvaliteedi loojaks kirevas linnaelus, nende esimeste asukohtade valikud on maailmas õnnestunud koos rohealadega. Tallinnaga sarnastes autokesksetes, ohtliku liiklusega ja keskusest välja kolivate inimestega linnades USAs on rohealade kergliiklusteed olnud üheks linnasüdame taaselustamise programmi osaks. Kuigi Tallinna keskus ei ole välja surnud, on see muutunud väga turistide keskseks. Kergliiklusteid ei soovitata niisuguses linnas rajada kõikjale vaid piisab 1-2 suunast, mis on rohealadega palistatud ning mille teljel teid pikalt linnast välja arendatakse. Inimesed, kes tahavad sportida ja vaba aega nautida, leiavad need teed ise kiiresti. USA linnades on täheldatud, et

sellest kvaliteedist lähtuvad inimesed vahetavad oma elukoha ratta- või rulluisutee äärde. Tallinna tingimustes võiks rääkida Viimsist algavast ratta-/rulluisuteest, mis kulgeks rohealaid läbides bastionaalvööndi ringparki ning võimalusel suunduks linna lääneosa rannikualadele ja linnametsadesse. Esialgu võib olla teid vähem, aga nad peavad olema piisavalt pikad, et avada kesklinna inimestele (lastega jalutajad, rulluisutajad, jooksjad, jalgratturid jt) linna sees ja väljas olevad puhkealad.

3. Linnasiseste rohealade arendamisel on vaja kindlasti pöörata tähelepanu seal pakutavate teenuste hulga. Ka kesklinna kitsastes tingimustes on tegelikult piisavalt maad, et luua rohelade ja linnaelu kvaliteeti tõstvaid väärtusi: mänguväljakud, palliplatsid, liuväljad, piknikukohad, müügiletid, kontserdipaigad, kämping jms. Riskantsemad teenused (piknik/kontsert) võivad turvalisuse kaalutlusel olla operaatoritele kasutusele antud. Võimalus linnapargis palli mängida või sõpradega päikest ja veini nautida oleks oluline linnaelu kvaliteet ja vähendaks transpordivajadust.
4. Rohealade väärtus linnaruumis ja linnaelu kvaliteet võib oluliselt tõusta programmiga, mis teadvustaks inimestele nende lähedal olevaid parke, nende looduslike väärtusi ja puhkevõimalusi. Käesolev uuring näitas ilmekalt, kui piiratult linlased rohealaid näevad, tihti jääb ainukeseks kontaktiks kesklinna „teele jääv” park ning jalutama minekuks sõidetakse autoga kuhugi linnast välja.
5. Parkidele ja linnametsadele peaks lisaks erineva funktsiooniga tegevusi toetavale infrastruktuurile planeerima ka oma üritusi: loodust tutvustavad üritused (linnulaul, puud, taimed jms) või festivalid, mis tooksid inimesed parkidesse ja õpetaksid seal parkide võlusi ja väärtusi. Need üritused võiks toimuda koos haridusasutuste, roheliste organisatsioonidega (keskkonnateadlikkus), riigiasutuste ja erasektoriga. Näiteks saaksid parkides üritusi korraldada või kaasa lüüa ettevõtjad pakkudes või tutvustades enda toitu välitingimustes.
6. Puude väärikus ja vanus vajab eraldi eksponeerimist. Tänapäeva Eestis on lähenemine „üle seisnud” puudesse radikaalne. Need tahetakse asendada noorte ja

„tervetega”. Kindlasti peab parkide planeerimisel rõhutama, et on loomulik, et puud on vanad ja haiged. Vaatamata murdunud oksale ja mädanikus tüvele elavad puud veel sadu aastaid. Vanad puud on bioloogilise mitmekesisuse allikad ja samas väärikad, neid õigesti eksponeerides ja tutvustades luuakse võimalus põlispuude ja nendega seotud liikide elamiseks linnas.

7. Loodus- ja muinsuskaitse objektide eksponeerimine. Kuigi arvamusuuringud näitavad, et Eesti avalikkus ei huvitu looduskaitsest, on ilmselt rohealasad regulaarselt külastavad inimesed mitmekülgsemate huvidega ja kaitseobjektid võivad olla rohealade väärtustamise teemaks. Looduskaitse seisukohast oleks vaja luua kogu linna hõlmav rohealade teadvustamise programm, mis avaks linnas peituvad väärtused inimestele. Täna jääb teadmine rohealadest kesklinna ja rannaalade parkide piiresse.
8. Tallinna rohealad vajavad kindlasti mitme looduse õpperaja ja korraliku matkaraja väljaarendamist, kus algajad saaksid esimese kokkupuute loodusega ja esimese matkakogemuse. Linna pargid ja metsad pakuvad selleks väga mitmekesiseid võimalusi.
9. Kindlasti vajab adresseerimist linnametsade teema. Ilmselt on linnaelu kvaliteedi mõttes oluline luua nii korrastatud kui „metsikumaid” linnametsasid. Linnametsad võiksid olla nii puhkekohad, õppetöö läbiviimise kohad kui ka turismiobjektid. Linnametsadel võiks planeeringu ja funktsioonide kaudu tekkida tugevam side kohaliku asumi või haridusasutustega.
10. Turvalisus vajab adresseerimist nii parkides kui linnametsades. Turvalisuse teema vajab haljastuspetsialistide-planeerijate koostööd korrakaitsega ja kindlasti Eesti ametliku turvalise elukeskkonna standardi töögrupiga (EVS 809-2001). Standard "Kuritegevuse ennetamine linnaplaneerimise ja arhitektuurse disaini kaudu" on välja töötatud maailma pikaajaliste kogemuste põhjal ja vajab asjalikku rakendust rakendusdokumentides.

11. Väärkäitumise (prügi maha pildumine, lõhkumine jms) adresseerimine planeeringus vajab kindlasti palju tähelepanu. Ilmselt on vaja Eestis jätkuvalt juurutada arusaama, et prahti pilluvad inimesed meie hulgast ja lõputult ei jõua linnavalitsus koristada ja parandada.

12. Turism on Tallinna arengu mootoriks ja massilise kesklinna koondumise tõttu ka suur probleem. Seda tõendab nii mobiilpositsioneerimise kui majutusstatistika andmestik. Seetõttu oleks lähitulevikus vaja hajutada turiste teistesse linnaosadesse, oluliseks potentsiaaliks on Tallinna loodus ja rohealad. Rohealade teemaplaneering võiks avada selle temaatika käsitlemise. Ilmselt on vaja põhjalikult adresseerida loodusväärtusi, rohealaid ja tegevusi rohealadel, et pealinna turismipotentsiaali („mahutavaust”) suurendada ja kesklinna koormuseid vähendada. Oluline piirkond on kesklinn, eriti bastionaalvöönd, kus Skoone bastioni piirkonnas on diskussioon turismi suunamiseks rohealadele alanud. Samuti suureneb rannikualade ja looduslikuma ilmega puhkemetsade osatähtsus turismimaastike ja majutuskohtadena. Eraldi vaatamisväärtuseks on linna läbiv klindivöönd ja loopealsed. Turism saab olla üheks argumendiks rohealade säilitamiseks, turvalisuse tagamiseks ja infrastruktuuri arendamiseks.

Kokkuvõte

Käesolev uuring on osa teemaplaneeringust „Tallinna rohealad”, mis uurib Tallinna rohealadid sotsioloogilisest aspektist. Uuringu eesmärgiks oli uurida Tallinna suuremate ja olulisemate rohealade koormatust ja sotsiaalset struktuuri ning nende ajalis-ruumilist muutust. Lisaks uuriti linnaelanike arvamust rohealade seisundi kohta, nende rahulolu rohealadega ja ettepanekuid rohealade paremaks ja atraktiivsemaks muutmiseks.

Tartu Ülikooli geograafia instituudi poolt viidi 14.-20. augustil 2006 läbi loendus- ja küsitlusuuring Tallinna 25 rohealal. Kokku loendati rohealade külastajaid 245 korral ning küsitleti 542 rohealal viibijat.

Uuringust selgus rohealadel viibijate sotsiaalne profiil ja selle ajalis-ruumiline varieerivus, rohealadel liikumise viisid, põhjused, kestvus ja sagedus. Üldjuhul ollakse rohealadega rahul, kuid see on suuresti rohealast. Tulid välja küsitletute arvates turvalised ja ebaturvalised rohealad ning saadi ka ettepanekuid olukorra parandamiseks. Selgusid põhilised rohealade puudused.

Linnametsade juhtumiuuringust (Pumm 2006) lähtuvalt, mis on tööle natuke kunstlikult lisatud, on linnametsa planeerimise õnnestumiseks esmatähtis üksteise õigesti mõistmine läbi ühtsete terminite ja mõistete kasutamise. Ilmselt on üheks oluliseks teemaks valginnastuvas Tallinnas erineva kvaliteediga puhkealade loomine, sest ainult traditsioonilised pargid ei rahulda kaasaegse Euroopa linnainimese vajadusi. Juhtumiuuring tõi välja ka selle, et väga oluline on selgitustöö multifunktsionaalse linnametsa vajalikkusest, seda eelkõige neile, kes ei näe taolise eesmärgiga roheala planeerimiseks põhjust.

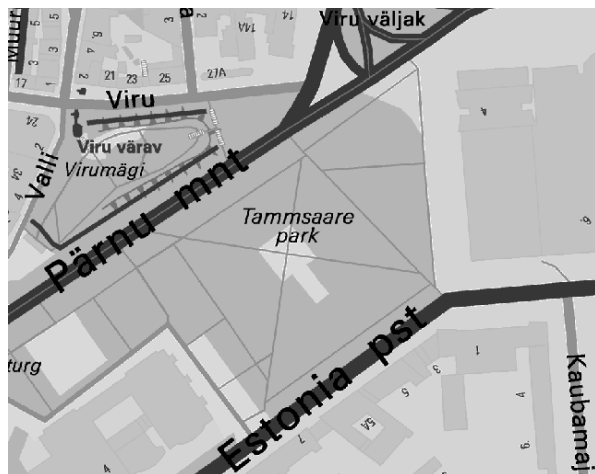
Kokkuvõttes võib öelda, et rohealade sotsiaalne aspekt on mõjutatud väga paljudest roheala omadustest ja seisundist. Oluline mõju on suurusel, asukohal (kaugusel Kesklinnast), paiknemisel inimeste tavapärase liikumisteede suhtes, linnaosal, inventaril ja taimestiku seisundil, kaasajastatusel ja hooldatusel, turvalisusel, tegevuste mitmekesisusel jne. Seetõttu on iga uuritav roheala omaette üksus koos positiivsete ja negatiivsete aspektidega. Välja joonistusid ka mõningad rohealade grupid, näiteks tihedalt kasutatavad Kesklinna pargid, suurepindalised linnametsad ja väikesed linnaosa tähtsusega rohealad, mis võimaldavad teatud ühiseid käsitlemise printsiipe rakendada.

Kirjandus

- Ahas, R., Silm, S., Aasa, R., Tammaru, T., Järv, O., Nuga, M., Kivi, K. (2006). Valglinnastumine Tallinna linnaregioonis: Jalakäijate ruumikasutus Tallinna kesklinnas. Keskkonnasäästlik planeerimine ja ehitus 2. (toim. Roose, A.), *Publicationes Instituti Geographici Universitatis Tartuensis* 100, Tartu Ülikooli Geograafia Instituut, lk 42-45.
- EVS 809-2001. Kuritegevuse ennetamine. Linnaplaneerimine ja arhitektuur. Osa 1 Linnaplaneerimine. Eesti Standardikeskus.
- Kivi, K. (2006) Turistid Tallinna kesklinnas: turistide koosseis ja ajalis-ruumiline käitumine. Tartu Ülikooli Geograafia Instituut. Bakalaureusetöö, 50 lk
- KLEMM (2005) Tallinna kesklinna ehitusmäärus. (Toim., Mark, Ü., Ahas, R., Kalle, H., Komissarov, K., Aasa, A., Schults, R., Tiigi, I., Silm, S., Normak, K., Pae, K., Kivi, K., Jääger, M. ja Kiviselg, R.). Tartu ülikooli geograafia instituut, OÜ Hendrikson ja Ko, OÜ Urban Mark, Tallinn-Tartu, lk. 169.
- Konijnendijk, C.C. (2000). Adapting forestry to urban demands — role of communication in urban forestry of Europe. *Landscape and Urban Planning* 52, lk. 89-100.
- Nuga, M. (2006). Jalakäijate sotsiaalne struktuur ja ajalis-ruumiline käitumine Tallinna kesklinnas. Tartu Ülikooli Geograafia Instituut. Bakalaureusetöö.
- Pumm, P. (2006). „Linnametsa mõiste ja linnametsa planeerimise praktika Eestis: Merimetsa-Stroomi ala juhtumuring“. Tartu Ülikooli Geograafia Instituut. Bakalaureusetöö, 75 lk.
- Rydberg, D. ja Falck J. (2000). Urban forestry in Sweden from a silvicultural perspective: a review. *Landscape and Urban Planning* 47, lk. 1-18.
- Sander, H. (2001). Linnametsad Eestis kui uurimisobjekt. Linnametsad ja linnametsandus Eestis (toim. Meikar, T.). Tartu, Eesti Põllumajandusülikooli Metsanduslik Uurimisinstituut, lk. 7-16.
- Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Amet (2005). Tallinna haljasala arengukava. Tallinn
- Tallinna Ettevõtlusamet (2006). Fakte Tallinnast 2006. Tallinn
- Turu-uuringute AS (2005). Eesti linnad külalise pilgu läbi. Omnibuss-uuringu tulemused.
- Van Herzele, A., Wiedemann, T., Van Overmeiren, M. (2000). Stedelijk Milieu (‘Urban Environment’). Milieu en Natuurrapport Vlaanderen MIRA-S 2000 (toim Van Steertegem, M.). Vlaamse Milieumaatschappij & Garant Uitgevers NV, Leuven/Apeldoorn, pp. 501–515.

Lisa 1. Rohealade loenduse- ja küsitluse lisamaterjalid

Lisa 1.1 Uuritava 5 roheala loendus- ja küsitluspunktide asukohad

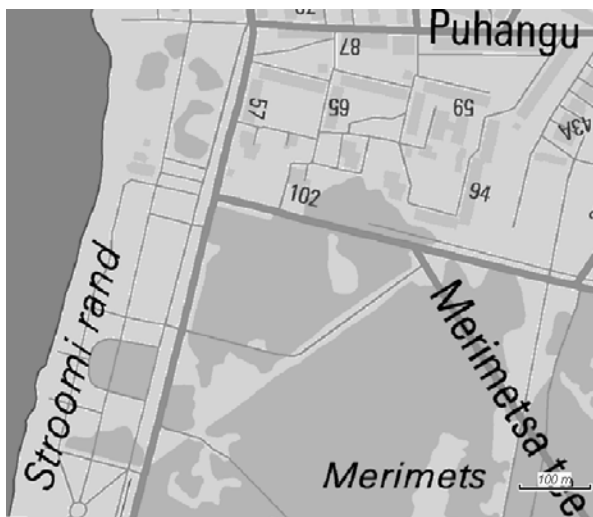
Joonis 29. Tammsaare park (nr 51).

Joonis 30. Keskuse park (nr 52).

Joonis 31. Glehni park (nr 53).

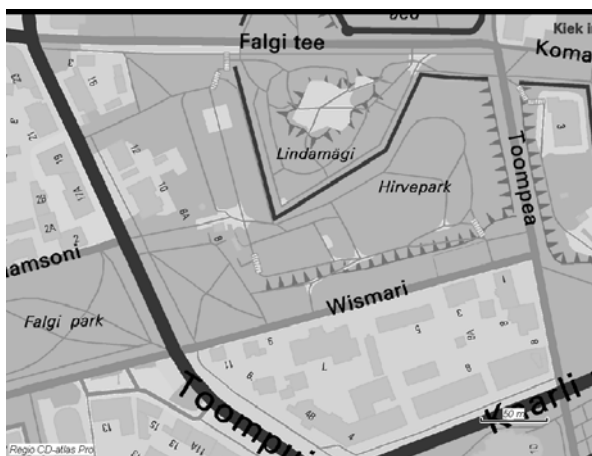

Joonis 32. Stroomi rannapark (nr 54).

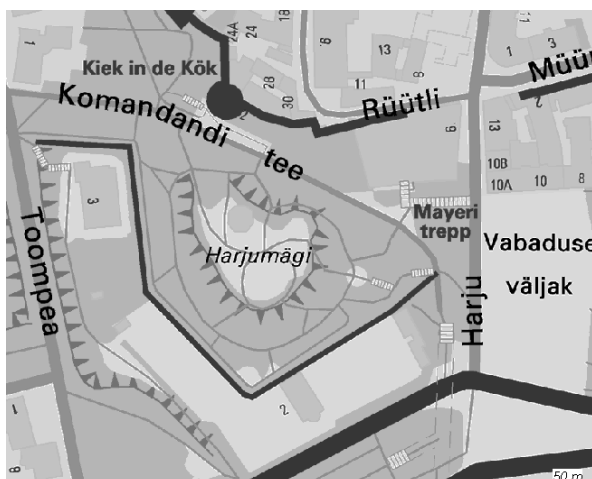

Joonis 33. Arbu park (nr 55).

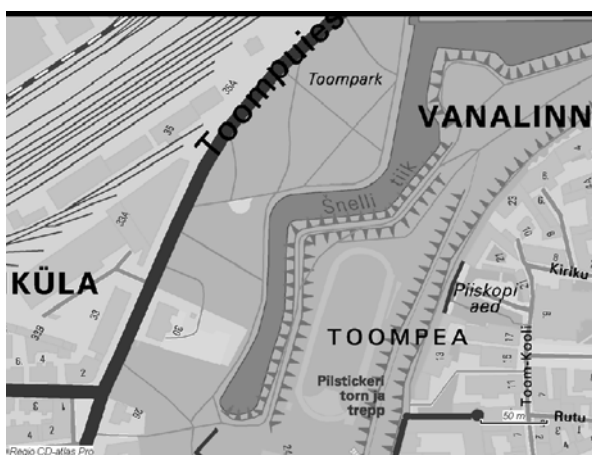
Lisa 1.2 Uuritava 20 roheala loendus- ja küsitluspunktide asukohad

Joonis 34. Hirvepark (nr 1).

Joonis 35. Harjumägi (nr 2).

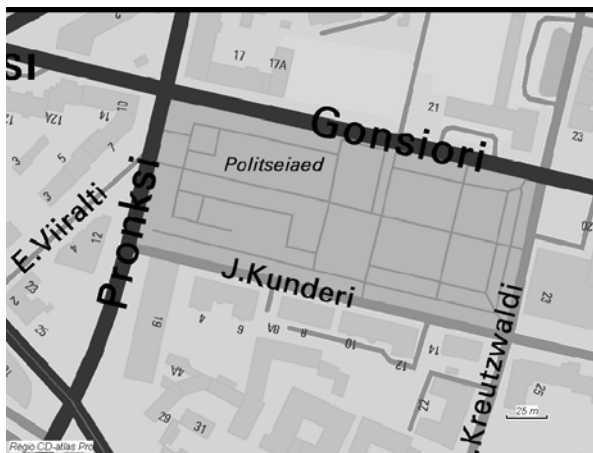
Joonis 36. Toompark (nr 3).

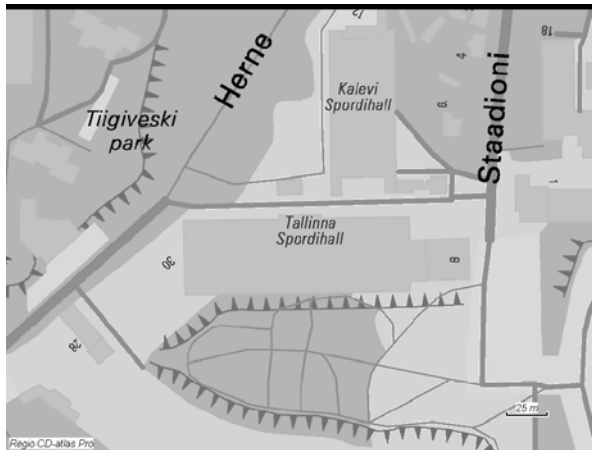
Joonis 37. Kadrioru park (nr 4).

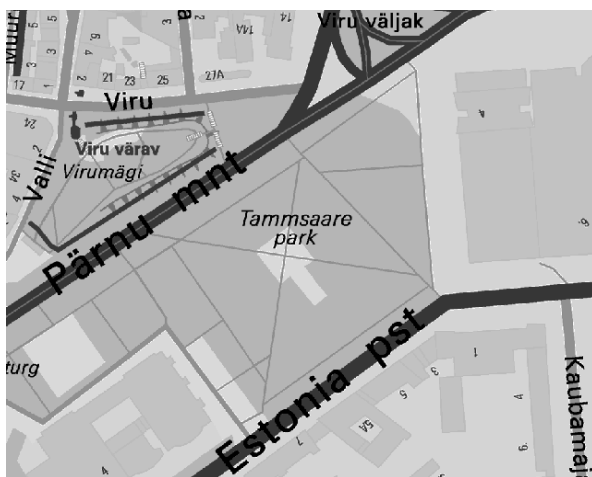
Joonis 38. Lembitu park (nr 5).

Joonis 39. Politseiaed (nr 6).

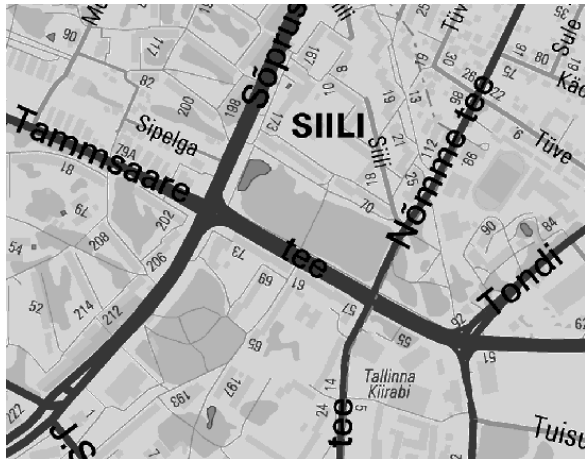
Joonis 40. Poolamägi (nr 7).

Joonis 41. Viruvärava mägi (nr 8).

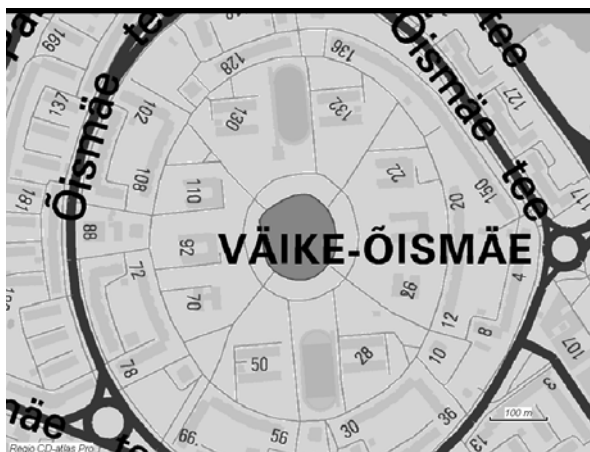
Joonis 42. Koidu park (nr 9).

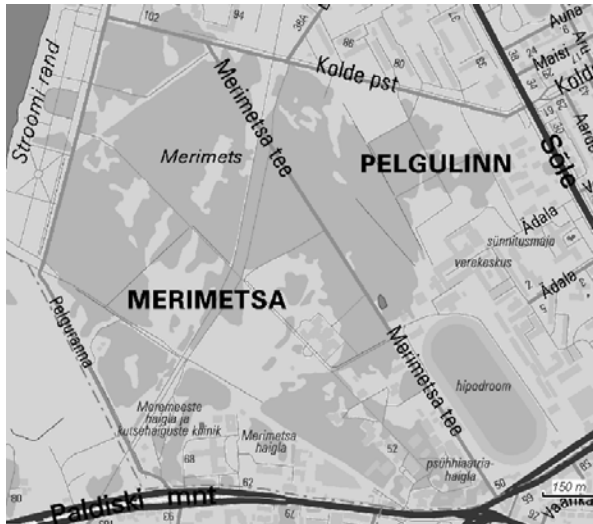
Joonis 43. Parditigi park (nr 10).

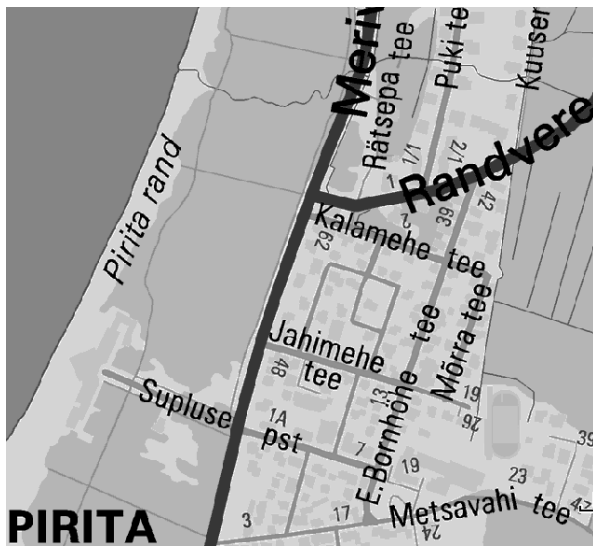
Joonis 44. Räägu park (nr 11).

Joonis 45. Õismäe tiigi ümbruse puhkeala (nr 12).

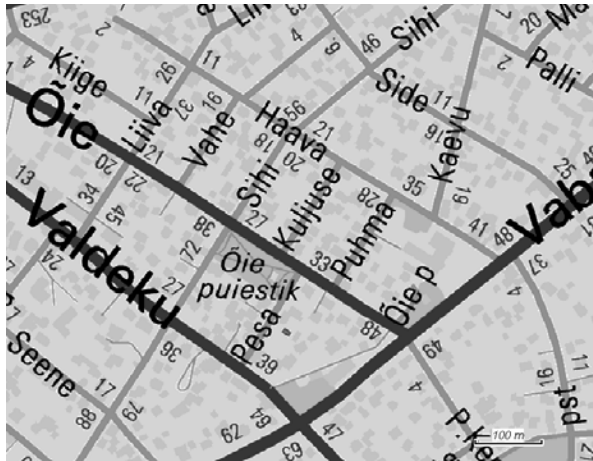
Joonis 46. Merimets (nr 13).

Joonis 47. Rannapromenaad (nr 14).

Joonis 48. Merivälja tee äärne mets (nr 15).

Joonis 52. Öie park (nr 19).

Joonis 53. Hiiu park (nr 20).

Lisa 1.3 Tallinna haljasalade uuringu küsitlusankeet

Tallinna haljasalade (parkide) uuring

Tallinna linnaplaneerimise amet koostab rohealade teemaplaneeringut. Sooviksime küsida Teie arvamusi parkide kasutamisest ja hinnanguid nende seisundile. Küsitluse viib läbi Tartu Ülikooli geograafia instituut.

Küsitleja täidab ankeedi. Valikvastustega küsimuste puhul tõmmata õigele vastusele ring ümber. Lahtiste küsimuste puhul kirjutada vastus punktiirile.

Pargi number (kaardil) ja nimetus

Asukoht (linnaosa)

Küsitleja

Kuupäev

Kell

1. Liikumise viis

1. jala
2. jalgratas
3. rulluisud, rula
4. motoroller
5. muu (kirjutada)

Küsitluskoht

2. Mis on Teie pargis viibimise põhjus praegusel hetkel?

1. läbi pargi konkreetsele kohta liikumine,
2. koeraga jalutamine,
3. lapsega jalutamine,
4. üksi jalutamine,
5. seltskonnaga (2 ja enam) jalutamine,
6. trenni tegemine (jooksmine),
7. trenni tegemine (kepikõnd),
8. trenni tegemine (jalgrattaga sõitmine),
9. trenni tegemine (muu - kirjutada),
10. muu põhjus (kirjutada)

3. Kui kauaks parki jääte? min.

4. Kui tihti seda parki külastate?

1. iga päev,	2. korda päevas,
3. korda nädalas.	4. korda kuus.

5. Kas olete rahul pargi seisundiga?

Pargi inventar: väga hea, rahuldav, halb

Teede seisund: väga hea, rahuldav, halb

Valgustus: väga hea, rahuldav, halb

Taimestiku seisund: väga hea, rahuldav, halb

Muu: väga hea, rahuldav, halb

Tallinna linna teised haljasalad

6. Milliseid parke Tallinnas veel külastate?

7. Kas külastate linnalähedasi haljasalasid? Jah ei
Milliseid?

8. Kas tavapärasele liikumisteele jääb haljasalasid? Jah ei
Millised?

9. Kui tihti parke külastate?

1. iga päev,	2. korda päevas,
3. korda nädalas.	4. korda kuus.

10. Kas Tallinna haljasalad on piisavalt heakorrastatud? Jah ei
.....

11. Mis on Tallinna haljasalade olulisemad puudused?

12. Missugune on paremini hooldatud haljasala linnas? *Konkreetne haljasala(d)*...

13. Missugused on turvalised haljasalad linnas? *Konkreetne haljasala(d)*.....

14. Missugused on ebaturvalised haljasala linnas? *Konkreetne haljasala(d)*.....

15. Kuidas suurendada haljasalade turvalisust? *üdiselt*.....

16. Kas kõnni- ja jalgrattateed peaksid haljasaladel olema eraldatud? Jah ei
Kuidas?.....

17. Milliseid teenuseid (asju) siia parki vajaksite?

18. Missugusest haljasalast tunnete kõige enam puudust?

Kus?.....

Inimese taust

19. Sugu mees, naine

20. Sünniaasta

21. Elukoht (riik; vald/linn, asula/linnaosa; tänav)

22. Töökoht (riik; vald/linn, asula/linnaosa; tänav)

23. Sotsiaalne staatus

1. laps (ei käi koolis),

2. õpilane (õpib üldhariduskoolis),
3. üliõpilane,
4. tööline,
5. töötu,
6. pensionär,
7. kodune,
8. invaliid,
- 9 ajateenija.

24. Rahvus: eestlane; venelane; soomlane; muu

Täname Teid küsitluses osalemise eest!

Lisa 2. Seonduvad uuringud

Lisa 2.1 Uuringu „Linnametsa mõiste ja linnametsa planeerimise praktika Eestis: Merimetsa-Stroomi ala juhtumuring“ (Pumm 2006) järelused.

2005. ja 2006. aastal teostati TÜ geograafia instituudis uuring linnametsade käsitlemisest ja planeerimisel ristuvatest huvidest Tallinnas asuva Merimetsa-Stroomi roheala näitel (Pumm 2006). Autor viis läbi linnametsa mõiste ja planeeringuhuvide analüüsi põhinedes Tallinna erinevate huvigruppide esindajatega tehtud intervjuudel. Järgnevalt on esitatud käesoleva rohelade teemaplaneeringu eesmärkidest lähtuvad olulised punktid mainitud uurimusest.

Uuritavat ala nimetati ning kirjeldati intervjueeritavate poolt üsna erinevalt. Alljärgnevalt on iseloomustamise ja nimetamise järgi selekteeritud erinevad mõisted. Välja on toodud nii ühe ja sama terminiga nimetatud, kuid erineva kirjeldusega mõisted, kui ka vastupidi.

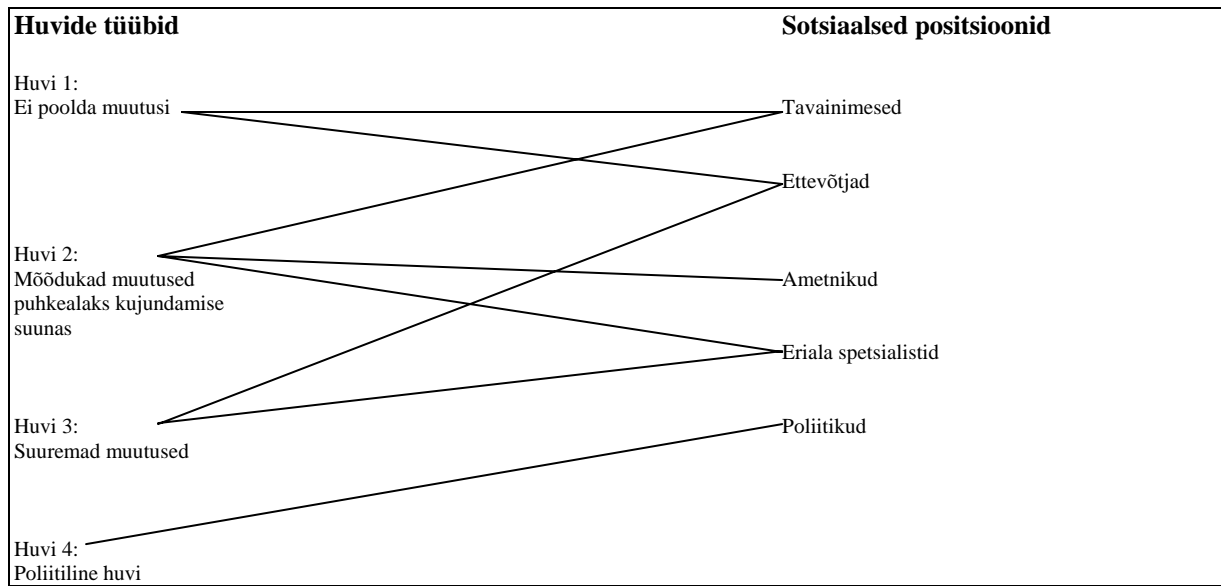
- Linnamets I – puhkeotstarbelise väärtusega metsaala. Mets on „metsikul” kujul. Hipodroom on koha identiteet. Pigem räägiti võimalikest funktsioonidest, mida linnamets saaks täita tulevikus (saab järeldada, et linnametsa funktsiooni praegu täielikult ei nähta).
- Linnamets II – piirkond, mis on eelkõige metsik, inimtegevusest pigem puutumata koht linnas, kus on võimalik loodust tundma õppida.
- Mets I – tükike ilusat metsikut loodust keset linna.
- Mets II – hooldamata, võsane ala, kus elavad asotsiaalid.
- Parkmets – puhkeotstarbelise väärtusega metsaala. Toonitati, et hetkel ala parkmetsa rolli sajabprotsendiliselt ei täida, kuid samas ei saa seda ka metsaks nimetada. Metsast eristab seda mõningane rekreatsiooniline kasutamine.
- Erinevaid terminid (metsapark, parkmets, linnamets, mets) – piirkonnast rääkides kasutati kõiki erinevaid nimetusi läbisesi. Piirkonna all mõeldi metsaala (vähene puhkeotstarve).

Vaadates ala nimetamist ning selle taga esinevaid mõisteid, saab järeldada, et linnamets I, parkmets ja erinevad terminid on kirjelduse järgi tegelikult üks ja sama mõiste: vähese puhkeotstarbelise väärtusega metsaala ehk töös uuritav linnamets. Nii mets I kui

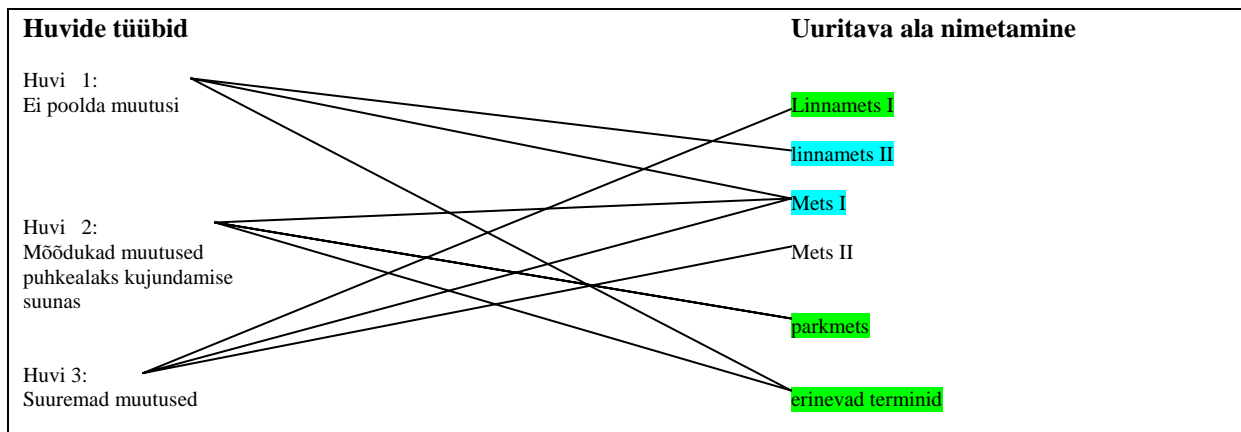
linnamets II on samuti üks mõiste – pigem lihtsalt metsaala (puhkeotstarvet ei rõhutata). Mets II viitab hooldamata metsaalale, justkui oleks tegemist hetkel kasutu rohealaga. Linnametsa terminit mainitakse, kuid ühel juhul on selle taga tegelikult lihtsalt mets, teisel juhul on aga terminit kasutatud samamoodi kui töös uuritavat linnametsa. Ühe ala nimetamiseks on kasutatud üllatavalt palju erinevaid termineid, kuid samal ajal seisab nende taga vaid kaks peamist mõistet: mets ja vähese puhkeotstarbelise väärtusega mets, mis kattub (suuremas osas) töös käsitletud linnametsaga.

Esimene uurimusküsimus puudutas Merimetsa-Stroomi ala sobivust multifunktsionaalseks linnametsaks. Analüüsi vastustest tulenevalt saab järeldada, et piirkond on multifunktsionaalse linnametsa loomiseks sobiv. Linnametsa rajamise poolt räägivad nii Tallinna üldisest olukorrast tulenev vajadus puhkeala järele kui piirkonna sisemistest omadustest tulev sobilikkus: tegemist on piisavalt suure kompaktsel metsaalaga, olemas on multifunktsionaalse iseloomu eeldused (Stroomi rand, hipodroom) ja potentsiaalsed sihtrühmad. Lisaks toetavad multifunktsionaalse linnametsa loomist piirkonna planeeringud ja arengukavad.

Teine uurimusküsimus püüdis välja selgitada, millised huvid eksisteerivad seoses käsitletava piirkonnaga. Selgus, et Merimetsa-Stroomi alaga seotud erinevaid huvisid on üldises plaanis võimalik jagada neljaks: 1) muutusi mittesoovivateks huvideks (ala peaks säilitama nõ metsikuna), 2) puhkeotstarbelisteks (säiliks metsa iseloom, kuid ala oleks turvalisem ning võimaldaks vaba aja veetmist), 3) huvideks, mis pooldasid küll metsa säilimist ja puhkeotstarbelisi väärtusi, kuid näiteks ka elamuehitust piirkonna äärealadele, 4) poliitilisteks huvideks, kuna omab antud protsessis kõige ettearvamatuid tulemusi ja on justkui eraldi riskifaktor ala planeerimisel. Erinevate huvide jaotus sotsiaalsete positsioonide ja roheala tüüpide lõikes on esitatud joonis 54 ja joonis 55.

Joonis 54. Huvide tüüpide ja sotsiaalsete positsioonide omavahelised seosed (Pumm 2006).

Joonis 55. Huvide tüüpide ja uuritava ala nimetamise omavahelised seosed (rohelisega märgitud linnametsa mõistet tähendavad terminid, sinisega lihtsalt metsa mõistet kandvad terminid) (Pumm 2006).

Kolmanda uurimusküsimuse eesmärk oli leida vastus, millised huvid võiksid ala planeerimisel olla määravamad. Läbi jõuvahekordade ja huvide analüüsi selgus, et suure tõenäosusega muutub piirkond korrastatumaks ning suurema kasutusega puhkeotstarbeliseks kohaks. Pooldatakse Merimetsa-Stroomi äärealal asuva hipodroomi jätkamist, kuna tegemist on alale peamise identiteedi andjaga. Piirkonna äärealadele ehitamist ei pooldata, kuid linnaruumi tihendamise eesmärgil nähakse selles paratamatust. Suurimaks probleemiks kirjeldatud huvi realiseerimisel jääb risk Põhjaväila kulgemisest läbi uuritava ala. Tegemist

on kõige keerulisemalt ettehinnavatavama protsessiga, kuna selle üle otsustamisel omavad suurimat rolli poliitikud. Tee rajamine või mitte rajamine sõltub nende otsustest.

Viimase uurimusküsimuse eesmärk oli selgitada, kuidas Merimetsa-Stroomi ala mõistetakse ja nimetatakse. Uuritava ala nimetamise osas selgeid seoseid ei esinenud. Pakuti välja kolm-neli erinevat terminit, mille kirjeldamiseks kasutati kas lihtsalt metsa mõistet (metsik, looduslik ala) või puhkeotstarbelise väärtusega metsa mõistet (kattub linnametsa mõistega). Linnametsa termini kasutus oli samas minimaalne.

Linnametsa teoreetilise planeerimise juures esinesid ka mitmed raskuspunktid. Analüüsi käigus küll selgus, et linnametsa kontseptsioon kirjeldustes justkui eksisteerib, kuid sellele vastab mitu erinevat terminit. Suureks probleemiks linnametsa planeerimisel on ka äärealade vilgas ehitustegevus, mistõttu kasutussurve Merimetsa-Stroomi piirkonnale võib osutada liialt suureks. Samuti on oht kaotada piirkonna identiteet – uuritava ala ääres asuv hipodroom kaalub linnast välja kolimist. Kõige suuremaks riskiks piirkonna linnametsa planeerimisel on aga Põhjaväila võimalik kulgemine läbi uuritava ala.

Hoolimata erinevatest arusaamadest ja suhtumistest on multifunktsionaalse linnametsa planeerimine Merimetsa-Stroomi alale võimalik, kuna selleks annavad eelduse vajalikkus, sobivus ja planeeringutest lähtuv seaduslik taust. Analüüsi käigus selgunud kaalukamad huvid toetasid samuti linnametsa teket.

Lisa 2.2 Turistide meelispiirkonnad Tallinnas mobiilpositsioneerimise andmetel

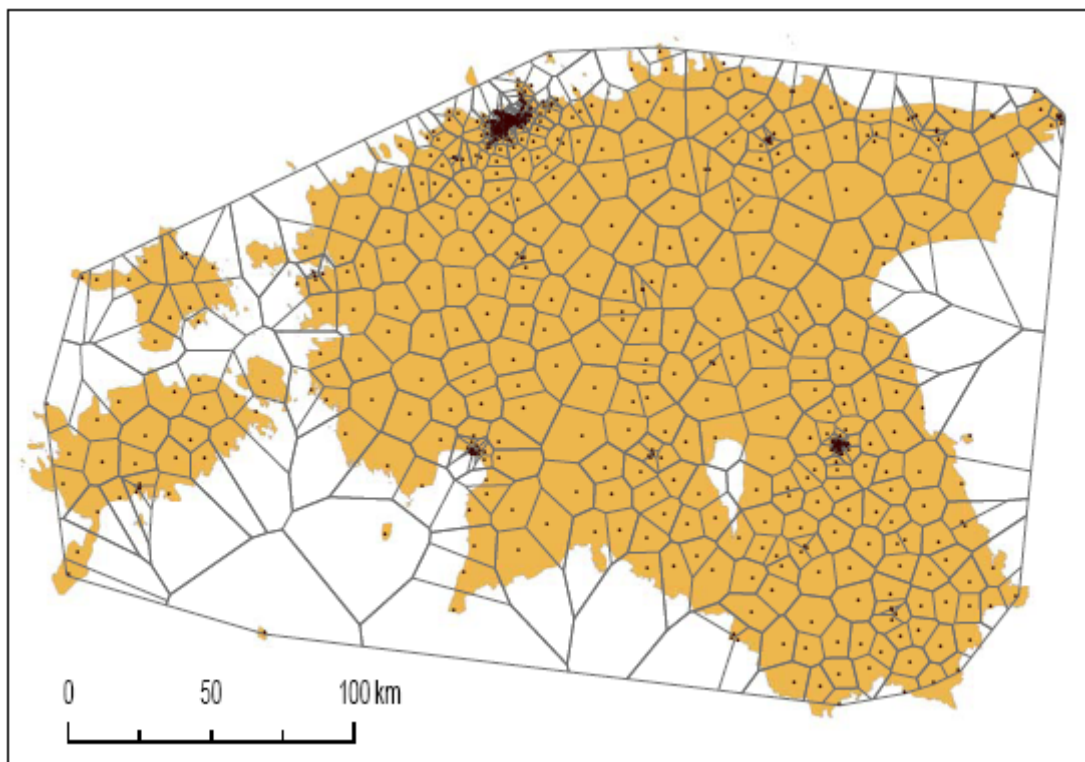
Turism on üks suuremaid ja kiiremini arenevaid majandusharusid maailmas. 2005. aastal ööbis Eestis 1,45 miljonit välisturisti, kellest 59% Tallinnas ja see osakaal pidevalt kasvab.

Turismi kasv on küll positiivne, kuid samas võib see mõjuda linnale ka negatiivselt (Kivi 2006). Järjest enam tuntakse muret, et Tallinna Vanalinn on muutumas pelgalt turismiatraktsiooniks, kus linlased üha vähem oma igapäevaseid tegevusi toimetavad. Lisaks Vanalinna külastamisele võib olla turistide hulgas ka palju rohealade kasutajaid, vähemalt see potentsiaal on suur. Rohealaseid kasutavate turistide potentsiaali selgitamiseks tuleks uurida seda teemat täpsemalt: mida turistid eelistavad, kus nad käivad ja kes nad on. Siinkohal anname lühikese ülevaate Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis tehtud uurimusest turistide paiknemisest Tallinnas mobiilpositsioneerimise andmetel.

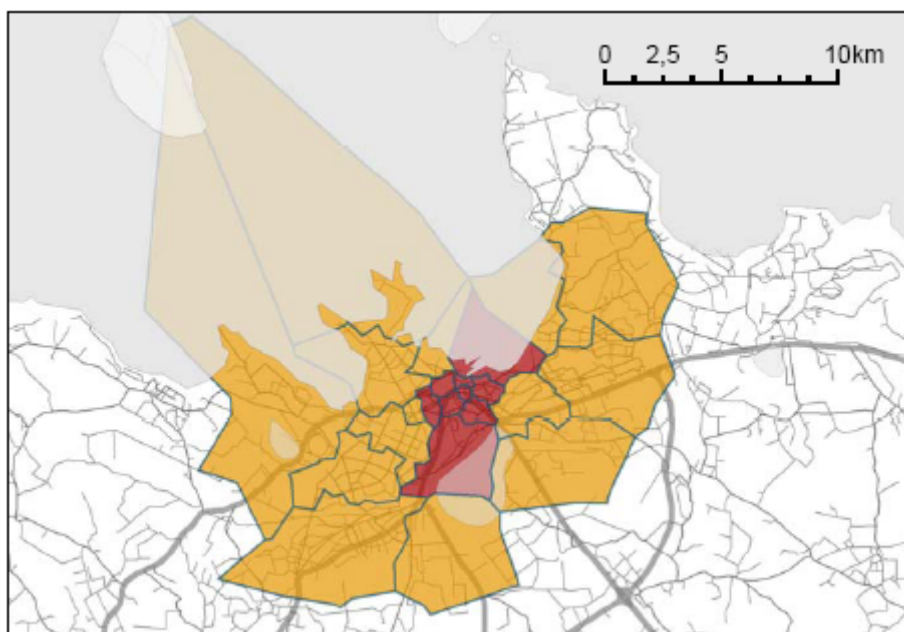
Andmed

Kasutatud on Eestis viibinud välismaalaste EMT võrgus tarbitud *roaming* -teenuste andmebaasi. *Roaming* -teenused on kõnetoimingud, nagu kõnede/sõnumite vastuvõtmine ja edastamine, andmeside ja muud mobiilteenused. Andmebaasis on olemas kõnetoimingu aeg, asukoht ja rahvus. Kasutatud on välismaalaste kõnetoimingute andmebaasi ajavahemikust 1.04.2005 kuni 31.08.2005. Andmebaasi ruumiline täpsus on mobiilside kõrg (mobiilside masti tunnus), mis on määratud ühe mobiilside masti optimaalne teeninduspiirkond. Kärje (masti) teeninduspiirkonna pindala sõltub võrgu tihedusest, kuna mida tihedam asustus ja mobiilside nõudlus seda tihedam võrk. Välisturisti rahvus tuleneb kasutatud mobiiltelefoni lepingu päritolumaast

EMT mobiilsidevõrk Eestis koosneb 691-st mastist (joonis 56), millest Tallinnas paikneb 210 masti ja Tallinna Kesklinna linnaosas 84 masti. Analüüsimiseks ühendati kõrgede (mastide) teeninduspiirkonnad 23-ks suuremaks piirkonnaks (joonis 57), millest 9 paiknevad Kesklinna linnaosas, sest seal on kõige tihedam mastide võrgustik ja enim inimesi (turiste).

Joonis 56. Eesti mobiilsidemastide (691) põhjal arvutatud kärje (masti) teeninduspiirkond.

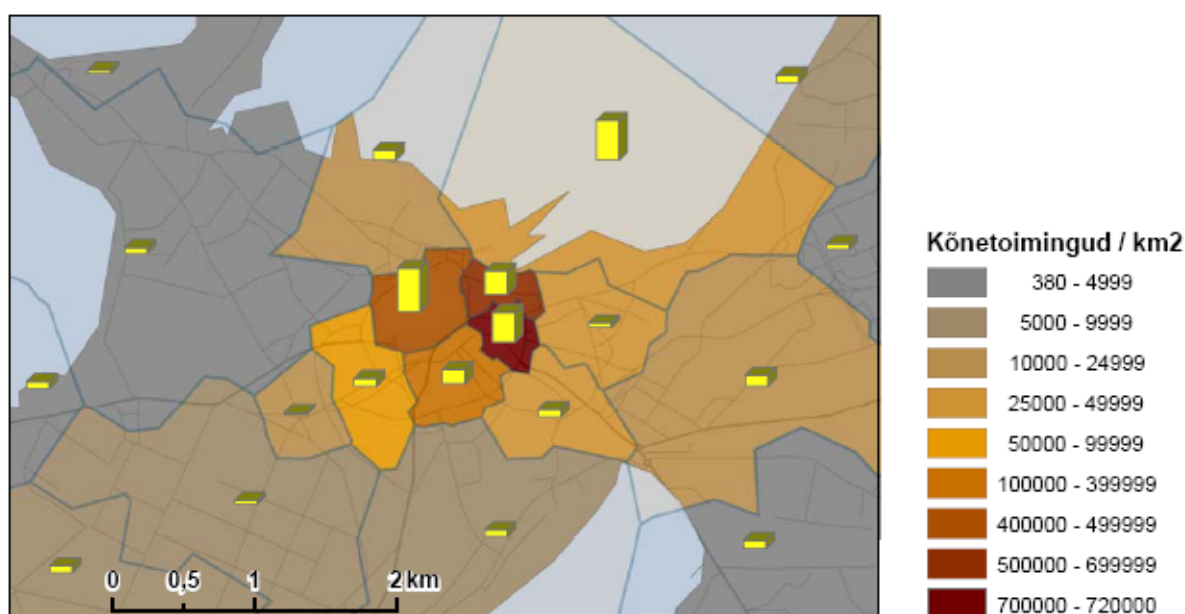
Joonis 57. Tallinnas asuva 210 kärje (masti) teeninduspiirkond. Tallinna kärjed on liidetud 23-ks piirkonnaks. Tumepunased piirkonnad (9) tähistavad Kesklinna linnaosa.

Andmebaasis on kokku 463 193 välituristi mobiiltelefoni, kes samal perioodil on Eestis kokku sooritanud 4,65 miljonit kõnetoimingut, mis teeb keskmiselt 10 kõnetoimingut iga välituristi kohta. Uuritavatest välituristidest 314 924 ehk 68% on teinud kõnetoimingu

Tallinnas. Kokku on Tallinnas sooritatud 2,29 miljonit kõnetoimingut ja sellest Vanalinna, City ja Rotermanni kvartali piirkonnas 841 812. Tallinna külastas 2005. aasta neljal suvekuul välisturiste 89-st riigist.

Kõnetoimingute jaotumine piirkondade lõikes

Kõige rohkem välisturistide poolt tehtud kõnetoiminguid on Kesklinna ümbruses (joonis 58), mis on ka oodatav tulemus. Kõige suurem on sooritatud kõnetoimingute tihedus Tallinna City-piirkonnas, kuhu jäävad nt. Viru Keskus, Radisson, Stockmann jt. Järgnevad Vanalinna ja Rotermanni kvartali piirkonnad.

Joonis 58. Välisturistide kõnetoimingute sagedus/tihedus Tallinna kesklinna piirkonnas. Tulpdiagrammidega on kuvatud suhteline kõnetoimingute arv piirkonnas.

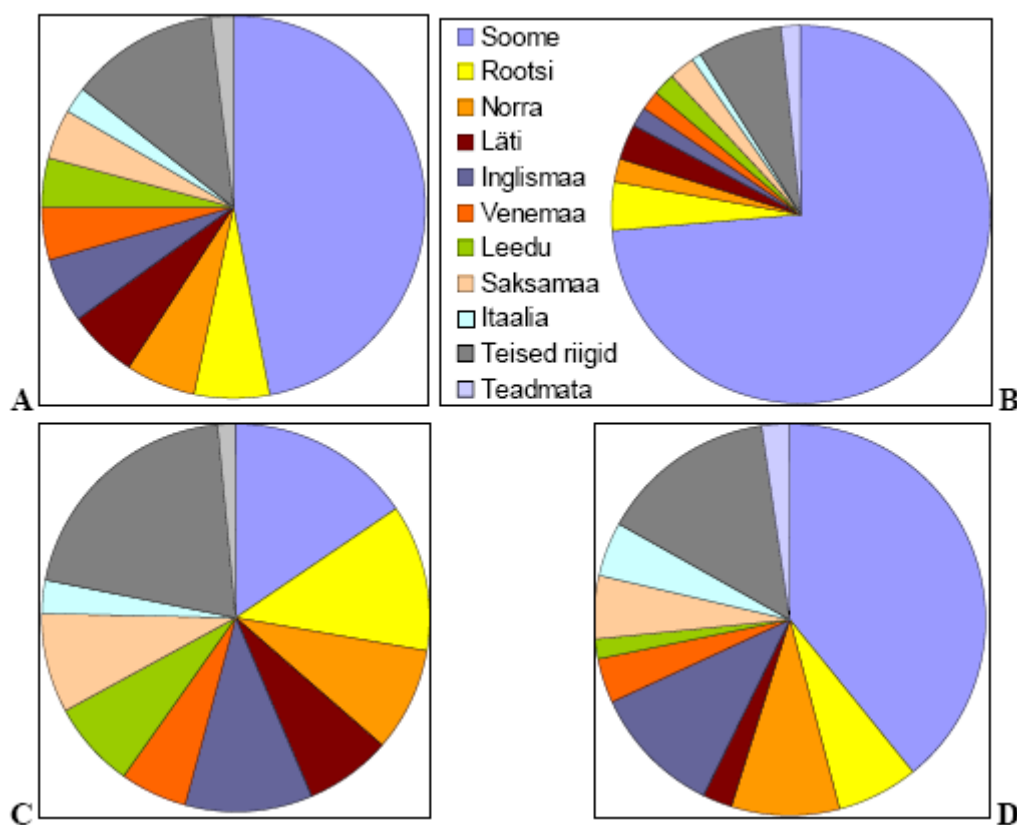
Tabel 14 on välja toodud kõnetoimingute arv kõigis Tallinna piirkondades. Väiksemate kõnetoimingute arvuga piirkonnad on liidetud linnaosadeks (Nõmme, Kristiine, Pirita). Selgelt tuleb esile Kesklinna piirkonnad.

Tabel 14. Välisturistide kõnetoimingute arv Tallinna piirkondades.

piirkond	KOKKU	piirkond	KOKKU	piirkond	KOKKU
Vanalinn	377 641	Kalamaja (Tallinna laht)	86 270	Juhkentali/Veerenni	52 752
Sadama-ala	348 268	Mõigu (lennujaam)	71 809	Pelguranna/Kopli	51 102
City	259 358	Nõmme	68 565	Laagna/Mustakivi	47 732
Rotermanni kvartal	204 813	Kassisaba/Uus-maailm	67 331	Kristiine	45 405
Pirita (Tallinna laht)	128 993	Keldrimäe	64 149	Kadriorg	38 517
Südalinn	126 675	Mustamäe	59 403	Tallinna laht	32 797
Sikupilli/Pae	95 571	Haabersti	59 057		

Kõnetoimingute jaotumine rahvuste lõikes

Rahvuste jaotumine erinevates piirkondades on mõneti erinev. Tallinna keskmine on suhteliselt sarnane Vanalinnaga, millest erinev rahvuseline koostis tuleb aga esile Sadama ja Lennujaama piirkonnas. Suurim erinevus on soomlaste osakaalu puhul (joonis 59). Kui Sadama piirkonnas on soomlaste osakaal valdav (73,5%) ja Vanalinnas ligi pool (39%), siis Lennujaama ümbruses on see ainult 15,5%. See näitab, et enamus soomlastest saabub Eestisse sadama kaudu, mitte lennujaama kaudu. Samas jälle kaugemalt pärit välisturistid saabuvad peamiselt lennujaama, mistõttu on ka nende osakaal oluliselt suurem lennujaama ümbruses. Kahjuks puudub sadamasse ja lennujaama saabujate statistika rahvuste lõikes, et võrrelda saabujate rahvuselist jaotust kõnetoimingute andmetega.

Joonis 59. Kõnetoimingute jaotumine rahvuste lõikes Tallinna eripiirkondades; a) Tallinna keskmine, b) Sadama, c) Lennujaama, d) Vanalinn.

Vanalinnas teevad kõnetoiminguid keskmisest rohkem kaugemad külalised (inglased, norralased, sakslased, itaallased), samas lähinaabrite (lätlased, leedukad ja venelased) osakaal on selgelt väiksem. See näitab, et need rahvusgrupid paiknevad rohkem Kesklinnast väljaspool. See võib tuleneda sellest, et tullakse külla sugulastele/tuttavatele, kes elavad

teistes linnaosades või käijakse tööl Tallinna tööstuspiirkondades. Viimast väidet võiks tõestada asjaolu, et Kopli/Paljassaare piirkonnas on nii leedukate (14,5%) kui venelaste (14,9%) kõnetoimingute osakaalud kõige suuremad. Huvitav on Kassisaba/Uue Maailma piirkonna norralaste keskmisest suurem osakaal (10,9%).

Kokkuvõte ja järeldused

Uuritud välituristide poolt tehtud kõnetoimingutest peaaegu pooled on sooritatud Tallinnas ja oluline osa sellest Kesklinnas, mis tähendab, et Tallinn, eriti selle kesklinna osa on Eestis vaieldamatult peamine turismi objekt. Turistidest ligikaudu pooled on soomlased, mis oma osakaaluga mõjutavad kogu turistide keskmisi. Teiste, eelkõige naabermaade külastajate osatähtsus on ligikaudu 5%.

Kõige turistidetihedamad alad on Kesklinnas: *City*-piirkond, Vanalinn ja Rotermanni kvartal ning täpsemalt Viru hotelli esine (ka Viru väljak), Raekoja platsi ümbrus ja Radissoni ümbrus. Olulist rolli kõnetoimingute tiheduste jagunemises mängib suurte hotellide paiknemine.

Rahvuslik jaotumine on piirkonniti oluliselt erinev. Soomlaste osakaal, kes valdavalt saavad Tallinnas sadama kaudu, külastavad kindlaid Kesklinna piirkondi. Kaugematest riikidest saabutakse peamiselt lennujaama kaudu ning külastatakse Vanalinna ja Kesklinna, kuid nii selged Kesklinna sisesed piirkonnad nende puhul välja ei tule. Leedukad ja venelased jaotuvad ühtlasemalt terves linnas, mis näitab, et neil on seal ilmselt tuttavad/sugulased või käivad tööstuspiirkondades tööl. Lätlased kasutavad Tallinna peamiselt pääsuna Põhjamaadesse ja seepärast öövivad selgelt vähem kui sooritavad kõnetoiminguid.

Turistide andmestiku analüüs näitas, et turistide hulk on Tallinnas suur ning põhirõhk on Kesklinnal. Väga oluline teema rohelade teemaplaneeringus on turistide hajutamine kesklinnast linna teistesse piirkondadesse. Tallinna ajaloolised objektid ja miljöövärtuslikud alad on vaid üheks atraktsiooniks, mis turiste kesklinnast hajutama peaks. Ilmselt on rohealade planeeringus vajalik põhjalikult adresseerida loodusväärtusi, rohealaid ja tegevusi rohealadel, et pealinna turismipotentsiaali („mahutavaust”) suurendada. Oluline piirkond on kesklinn, eriti bastionaalvöönd, kus Skoone bastioni piirkonnas on turismi arenemine rohealale alanud. Samuti suureneb rannikualade ja looduslikuma ilmega puhkemetsade osatähtsus turismimaastikena ja majutuskohtadena. Eraldi vaatamisväärtuseks on linna läbiv klindivöönd ja loopeased.